

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Filozofická fakulta
Katedra romanistiky

Španělsko-český slovník amerikanismů: písmeno R
(od rebulear) (DA)

Spanish-Czech dictionary of americanisms: letter R
(from rebulear) (DA)

(Magisterská diplomová práce)

Autor: Bc. Marie Nováková
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením prof. PhDr. Jiřího Černého, CSc. a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne:

Podpis:

Tímto bych ráda poděkovala prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc. za jeho ochotný přístup a cenné rady, které mi během konzultací poskytl.

Obsah

1	INTRODUCCIÓN	5
2	LISTA DE ABREVIATURAS	7
3	EL DICCIONARIO	10
4	COMENTARIO DE LA TRADUCCIÓN	73
5	CONCLUSIÓN	84
6	BIBLIOGRAFÍA	86
7	ANOTACE.....	87
8	ANNOTATION	88

1 INTRODUCCIÓN

Mi tesina titulada *Diccionario de americanismos español-checo: letra R (od rebulear) DA* tiene como su objetivo elaborar parte del diccionario de americanismos. Dicho diccionario surgió como idea de profesor Jiří Černý de completar un diccionario bilingüe español-checo de americanismos, es decir, diccionario de términos usados en Latinoamérica. En este trabajo han colaborado muchos estudiantes bajo la tutela de profesor Černý. Es un proceso bastante largo, sin embargo, parece que dentro de poco este trabajo acabará y este diccionario de americanismos se publicará.

El mayor objetivo de mi trabajo es encontrar equivalentes checos correspondientes a los americanismos elegidos del *Diccionario de americanismos*¹. En esta tesina me dedico a la traducción de los americanismos que empiezan con la letra R . Concretamente traduzco los términos desde la palabra *rebulear* hasta la última palabra de la letra R- *ruyir* del diccionario DA.

Mi tesina está dividida en tres partes. En la primera parte pongo la lista de abreviaturas y símbolos usados en el diccionario y su breve explicación para mejor orientación en el texto. Se trata de abreviaturas de categorías gramaticales, áreas del uso, origen etimológico, uso semántico, etc.

En segunda parte de mi trabajo, la más importante, me dedico a la traducción propia de los americanismos que empiezan con la letra R. En esta parte busco los equivalentes checos correspondientes a los términos elegidos del *Diccionario de americanismos*. En algunos casos no es posible encontrar un equivalente checo por varios razones. Los mayores problemas de la búsqueda de los equivalentes checos surgieron, sobre todo, en casos de fenómenos originarios de la América Latina, porque se trata de fenómenos muy distintos a los que conocemos nosotros en nuestro ambiente. Me refiero a los términos relacionados con la cultura, comida, fauna, flora, ropa e otras palabras relacionadas con este ambiente tan distinto al nuestro. Así que, no siempre se trata de simple traducción mecánica de las palabras españolas al checo, sino que muchas veces es necesario investigar en varios fuentes y consultar la problemática con especialistas de varios ámbitos. Me enfoco con más detalle a estos términos problemáticos en el comentario de la traducción.

¹ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de americanismos*, Lima, 2010.

La última parte de mi tesina es el comentario de la traducción. En el comentario describo detalladamente de que partes consta la entrada del diccionario. A continuación menciono y describo los fuentes usados, es decir, los diccionarios con cuales trabajaba durante la traducción e otros fuentes. Después describo mi método de la traducción y gran espacio del comentario dedico a la descripción de la traducción de términos problemáticos a los cuales era difícil encontrar un equivalente checo correspondiente y comento los problemas y dudas que surgieron durante la elaboración. Toda la problemática muestro en ejemplos elejidos.

2 LISTA DE ABREVIATURAS

Países:

Arg	-	Argentina
Bol	-	Bolívie
Dom	-	Dominikánská republika
Ekv	-	Ekvádor
Guat	-	Guatemala
Hond	-	Honduras
Chil	-	Chile
Kol	-	Kolumbie
Kost	-	Kostarika
Kub	-	Kuba
Mex	-	Mexiko
Nik	-	Nikaragua
Pan	-	Panama
Par	-	Paraguay
Per	-	Peru
Portor	-	Portoriko
Salv	-	El Salvador
Urug	-	Uruguay
US	-	USA
Ven	-	Venezuela

Partes de países:

sev	-	severní
již	-	jižní

vých	-	východní
záp	-	západní
stř	-	střední
sv	-	severovýchodní
sz	-	severozápadní
jv	-	jihovýchodní
jz	-	jihozápadní

Lenguas indígenas:

keč.	-	q., quech., quechua apod.
aim.	-	aimara
map.	-	mapuche
nah.	-	nahuatl

Otras abreviaturas:

adj.	-	přídavné jméno
adj/subst.		přídavné/podstatné jméno
adv.	-	příslovce
arch.	-	archaický
citosl.	-	citoslovce
hanl.	-	hanlivě
f.	-	femininum, ženský rod
hovor.	-	hovorový
intr.	-	intransitivní
kniž.	-	knižní
lid.	-	lidově
m.	-	podstatné jm. rodu mužského

- m/f. - mužský/ženský rod
- málo použ. - málo používané
- slavn. - slavnostní
- tr. - tranzitivní
- tr/intr. - tranzitivní/intranzitivní sloveso
- tr/zvrat. - tranzitivní/zvratné sloveso
- venk. - venkovský
- vulg. - vulgární
- zvrat. - zvratné
- - encyklopedické vysvětlení
- Syn: - synonymum
- Var: - varianty
- ← - z jazyka, odvozeno od

3 EL DICCIONARIO

- rebulear**, intr. (1) (Portor): zabučer; ► o býkovi, zvláště když je rozzuřený; (2) (Portor): vyhrožovat, křičet výhrůžky; (3) (Portor): prát se, mlátit se pěstmi; (DA).
- rebulicio**, m. (1) lid. (Dom, Ven, výchMex): rámus, kravál; (2) (Ven): zmatek, chaos; (DA).
- rebullir**, tr. (1) (Ko): protřepat, zahýbat něčím; (DA).
- rebullo**, m. (1) (výchBol): vír; ► který se tvoří v řece; (DA).
- rebulú**, m. (1) (sevHond, Dom): zmatek, pozdvižení; ■ Var.: *rebú*; (DA).
- rebuluntear**, tr. (1) (Dom): způsobit zmatek, zmatkovat; (DA).
- rebumbio**, m. (1) (Guat, Kub): zmatek, pozdvižení; ► situace kde vládne chaos a nepořádek; (DA).
- reburujar**, tr. (1) (Mex, Dom): plést se; ► plést si dvě rozdílné věci; (DA).
- reburujiña**, f. (1) (Dom): chaos, zmatek, nepořádek; (DA).
- rebusca**, f. (1) lid. (Ekv): drobná krádež; (2) (Pan): pochybné peníze; ► získané z nelegální činnosti či prodeje; (3) (Salv): přežití, přežívání; (4) (Hond): prostitute; (5) lid. (Nik): příležitostná práce; ► někdy nelegální; (DA).
- rebuscador, -ra**, m/f. (1) lid. (Kol): mazaný člověk, který si to umí zařídit; ► umí uspokojit své potřeby nebo dostat se z problémů; (DA).
- rebuscar(se)**, intr/zvrat. (1) (Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Par, Arg, Urug): obstarat si něco nelegálně; ► nejčastěji peníze; (2) lid. (Nik, Pan): vydělat si peníze; ► mnohdy nelegálním způsobem; (3) (Par): umět si to zařídit; ► dostat se z problémů a překonat obtíže; (4) (Salv): horlivě se snažit najít řešení problému; (5) intr. (Hond): vyrazit si za účelem najít někoho na sex; (6) **rebuscársela** (Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Chil, Par, Ven, Arg, Urug): umět si to zařídit, umět to vyřešit; ■ Var.: *rebuscárselas*; (7) **rebuscárselas** (Kost, Kol, Ven, Ekv, Chil, Arg, Urug): viz: *rebuscársela*; (DA).
- rebuscón, -na**, adj/subst. (1) (Nik): osoba, která si obratně zařídí to, co potřebuje; (2) (Pan): osoba, která přežívá z pochybných výdělků; (DA).
- rebuscona**, f. (1) (Ekv): prostitutka; (DA).
- rebusque**, m. (1) málo užív. (Mex, Nik, Kol, Ven, Ekv, Bol, Par, Arg, Urug): příležitostná práce, melouch; ► činnost, která zprostředkovává peníze na přežití; (2) (Nik, Kol, Ven, Par, Arg, Urug): šikovné řešení problému; (3) (Arg, Urug): krátkodobý milostný vztah; (4) (Ven): milenec; (5) venk. (Per): v zemědělství: sběr toho co se zapomnělo či nestihlo sklídit při sklizni; ► většinou prováděno velmi chudými osobami; (6) (zápBol): pouliční či podomní prodejce; (DA).
- rebuttal**, m. (← angl.) (1) (US): v právu: vyvrácení, popření; (DA).
- rebuznar**, intr. (1) (Nik): přetknout se, udělat chybu při mluvení; (DA).
- rebuzne**, m. (1) (Nik): hrubá chyba v mluvě; (DA).
- reca**, f. (← angl. *wrecker*, „odtahové vozidlo“) (1) (Dom): odtahové vozidlo, havarijní vůz; (DA).
- recacha**, x. (1) **hasta las ~s** (Chil): úplně, zcela, naprosto; (2) **para más ~s** (Chil): ke všemu; a jako vrchol; ► oznámení nové nepříjemné skutečnosti; (DA).
- recachante**, adj/subst. (1) (Chil): student, který opakuje ročník či předmět; (DA).
- recachar**, intr. (1) (Chil): o studentovi: opakovat ročník či předmět; (DA).
- recado**, m. (1) (Mex, Nik, Dom, Portor): směs koření; ■ Var.: *recao*; *recaíto*; (2) (jvMex): sušená placka; ► z rozličného koření a pomerančové šťávy; (3) (Guat, Hond, Salv, Nik, Per, szArg): mleté maso; ► kterým se plní některé druhy empanady; ■ Var.: *recaudo*; (4) (střKol, zápBol): zeleninová směs; ► na dochucení např. polévek; (5) (Guat, Hond, Salv, Nik): tekuté koření; ► na ochucení masa; ■ Var.: *recaudo*; (6) (zápBol): dušené maso se zeleninou; ► hustý vývar z hovězího masa, cibule, rajčat, papriky, hrachu a jiných ingrediencí; (7) venk. (Bol, Par, Arg, Urug): souprava ozdob, kterými se zdobí kůň; ■ Var.: *pilchaje*; (8) ~ **verde** (Pan): směs koření; ► koriandr, petržel, pažitka, aj.; (DA).
- recagar**, tr. (1) (Arg): praštit, uhodit (někoho); (DA).
- recaíto**, m. (1) (Portor): směs koření; viz též: *recado*; (DA).
- recaladero**, m. (1) (Kub): přístav; (DA).
- recalarse**, intr/zvrat. (1) (Arg, Urug): vymknout, vykloubit se; ► kost či jiná část těla; (2) (Arg, Urug): mít něco vymknutého, vykloubeného; (DA).

recalmón, m. (1) (Kub, Portor): krátká chvíle klidu, kdy během hurikánu přestane pršet; (2) lid. (Kub): období mezi dvěma událostmi; (DA).

recámara, f. (1) (Mex, Hond, Nik, Kol, Ekv, Bol, Chil, Pan): ložnice; (2) (Ven): nádoba s výbušninou; ► trubka naplněná střelným prachem, která při kontaktu s ohněm exploduje; (DA).

recamarero, -ra, m/f. (1) (Mex, Nik, Pan): pokojská, pracovník úklidu; ► v hotelu; ■ Var.: *recamarista*; (DA).

recamarista, m/f. (1) (Mex): viz: *recamarero*; (DA).

recao, m. (1) (Portor): směs koření; viz též: *recado*; (DA).

recapado, m. (1) (Arg): pokrytí ojeté pneumatiky novým pláštěm; (DA).

recapado, -da, adj/subst. (1) (Ekv, Par): oprava či pokrytí cesty asfaltem či cementem; (DA).

recapadora, f. (1) (Kub): opravná pneumatik, pneuservis; ► místo kde se pneumatika pokryje novou gumou; (DA).

recapar, tr. (1) málo užív. (Kub, Arg, Ekv): pokrýt novou gumou opotřebovaný plášť pneumatiky; (DA).

recape, m. (1) (Kub, Ekv): překrytí poškozeného pláště pneumatiky novou vrstvou; (2) (Kub): překrytí pláště pneumatiky novou vrstvou; (DA).

recargado, -da, adj. (1) venk. (Mex, Nik, Kost, Pan, Kub): o noze: zanícená, s lehkým zánětem; (DA).

recargarse, intr/zvrat. (1) lid. (Mex, Nik, Pan): opřít se, odpočinout si; (2) (Nik, Kub, Chil): opírat se, být opřený; ► někdo nebo něco; (3) (Mex): být podpořen; ► požádat o podporu a dostat ji; (4) tr/zvrat. (Mex): přecpat se; ► mít plný žaludek; (DA).

recargo, m. (1) ~ **intestinal**, m. (Mex): zažívací potíže; (DA).

recarpetear, tr. (1) (Mex, Salv, Kost, Chil): zaasfaltovat, přeasfaltovat, zabetonovat; ► opětovně pokrýt cestu asfaltem či betonem; (DA).

recarpeteo, m. (1) (Mex, Salv, Kost, Chil): nově zaasfaltovaná cesta; (DA).

recatafila, f. (1) (Per): dlouhý seznam, řada; (DA).

recato, m. (1) (Dom): viz: *la buena*; (DA).

recatón, m. (1) (zápKol): motyka; (DA).

recauchada, f. (1) (Kost, Ekv, Chil): pokrytí novou vrstvou poškozeného pláště pneumatiky; (DA).

recauchado, -da, adj. (1) (Kost, Ekv, Chil): o pneumatice: pokrytá novým pláštěm; (DA).

recauchaje, m. (1) (Ekv, Bol, Chil): protektorování; ► opatření pneumatiky novým pláštěm; (2) lid. (Chil): zmodernizování; (DA).

recauche, m. (1) (Kost): gumový plášť, kterým se pokryje opotřebovaná pneumatika; (DA).

recauchadora, f. (1) (Bol, Par, Urug): pneuservis, opravná pneumatik; ► dílna kde se opravují ojeté, opotřebované pneumatiky; (DA).

recauchutaje, m. (1) (Arg): lehká úprava, poupravení vzhledu či zdravotního stavu; (DA).

recauchutar, tr. (1) (Par, Arg, Urug): opravit, zprovoznit; ► něco starého nebo pokaženého; (DA).

recaudería, f. (1) (Mex): zelinářství, obchod se zeleninou; (DA).

recaudero, -ra, m/f. (1) (Mex): zelinář; ► osoba vlastníci zelinářství; (DA).

recaudo, m. (1) (Mex): nasekaná zelenina; (2) (Mex): koření, ochucovadlo; (3) (Salv): tekuté koření; viz též: *recado*; (4) (Salv): nádivka do masa; viz též: *recado*; (5) (Mex): nákup základních potravin; (DA).

recetina, adj. (1) venk. (Kub, Portor): o krávkě: čerstvě narozená; (2) f. (Portor): kravské mateřské mléko; (DA).

recetino, -na, adj. (1) (Dom): čerstvý, nedávný (o věci); (DA).

recepta, f. (1) venk. (Hond): hromada půdy kolem kmene kávovníku; (DA).

receptar, tr. (1) venk. (Hond): nahromadit půdu kolem kmene kávovníku; (DA).

recepción, f. (1) (Mex): přijetí titulu či jmenování do úřadu; (DA).

recepcionar, tr. (1) málo užív. (Nik, Per, Bol, Arg, Urug, Kol): přijímat signál; ► o rádiu či televizi; (2) (Kub, Kol, Ekv, Bol, Chil): ve firmě: schválit, přijmout; ► něco s vyhovující kvalitou; (DA).

receptor, -ra, m/f. (1) (Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Nik, Portor): v baseballu: chytač; ► hráč, který nadhazovači ukazuje jak má nadhodit míč a chytá míč za pálkařem; (DA).

receptoría, f. (1) (Nik, Kub, Dom): (v baseballu) pozice chytače; (DA).

recesar, intr. (1) (Nik, Kost, Per, Bol): dočasně ukončit činnost, přerušit činnost; ► univerzita či instituce; (2) tr. (Per, Bol): dočasně přerušit, ukončit činnost; ► univerzita či jiná instituce; (3) (Kub): dočasně přerušit činnost; ► o učitelském sboru; (DA).

receso, m. (1) (Mex, Hond, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): přerušeni, pozastavení pracovní činnosti; ► nějaké instituce; (2) (Mex, Hond, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): období, kdy trvá přerušeni činnosti; (3) (Mex, Hond, Nik, Pan, Dom, Ven, Ekv, Arg): (ve škole) přestávka; ► na hraní či odpočinek, období kdy se přeruší hodina; (4) (Kub): přestávka; (DA).

receta, f. (1) ~ **cheque** (Chil): lékařský předpis; ► recept vystavený lékařem; (DA).

recetador, -ra, adj. (1) venk. (Portor): o lékaři, který předepisuje recepty bez vyšetření pacienta; (DA).

recetar(se), tr/zvrat. (1) lid. (Mex, Nik, Kost, Per): obstarat si něco lákavého či přínosného; (2) (Hond, Nik, Kost): zajistit si navýšení platu; ► nelegálně; (3) intr/zvrat., venk. (Portor): poradit se s lékařem; (4) **recetársela**, vulg. (Mex): mít pohlavní styk; (DA).

doctor, m. (1) **así me lo receté el** ~¹ (Mex, Nik, Kost): vyjadřuje obdiv či touhu po atraktivní ženě; ■ Var.: *como me la receté el doctor; como me lo receté el médico; está como me la receté el doctor*; (2) **como me lo receté el** ~² (Portor): viz: *así me la receté el doctor*; (3) **está como me lo receté el** ~³ (Kol): viz: *así me la receté el doctor*; (DA).

médico, m. (1) **como me lo receté el** ~ (Kub): viz: *así me la receté el doctor*; (DA).

rechazo, m. (1) (Ekv): nepotřebné množství; (2) **de** ~, adj. (Arg, Urug): o dobytku: druhořadý kus; (DA).

rechiflado, -da, adj/subst. (1) (Bol, Chil, Arg, Urug): blázen, narušený člověk; (2) adj. (Chil, Arg, Urug): o člověku: bláznivý, podivín; (DA).

rechiflarse, intr/zvrat. (1) (Chil, Arg, Urug): zbláznit se, ztratit rozum; (2) (Arg, Urug): rozzlobit se, naštvat se; (DA).

rechifle, m. (1) (Arg, Urug): nepřičetnost, stav šilenství; (2) (Arg, Urug): výstřednost; (3) (Arg, Urug): hněv, zlost; (4) lid. (Mex, Bol, Urug): vypískání; ► veřejné odmítnutí doprovázené pískáním či výkřiky; (DA).

rechinada, f. (1) (Mex, Nik, Per, Chil): skřípání, svištění; ► ostrý nepříjemný zvuk, např. při smyku auta; (DA).

rechinador, m. (1) (szMex): keř kakaovníku (*Melochia adenodes*); ► až 4 m vysoký, s oválnými střídavými listy a plody pokrytými chloupky; (2) (výchMex): pták (*Tityra semifaciata*); ► až 21 cm velký s velkou hlavou černé barvy, červeným obrysem kolem očí, tělem pokrytým šedobílým perím a černým ocasem a křídly; (DA).

rechinarse, tr. (1) (Hond, Salv, Nik, Kost): připéct, spálit něco na uhel; (2) intr/zvrat. (Hond, Salv, Nik): (o potravíně) připálit se, spálit se na uhel; (3) intr. (Ven, zápBol): energicky protestovat, odmítat něco; (4) ~ **el catre**, vulg. (Mex): mít pohlavní styk; (DA).

rechinchap, m. (← angl. *rating chart*) (1) hovor. (Pan): výpis řídičských přestupků; (DA).

rechinón, m. (1) (Nik): hra pro dvě osoby; ► při níž se háže mincí o zed'; (DA).

rechinoso, -sa, adj. (1) (zápVen): o člověku, který odporuje či protestuje proti ostatním; (DA).

recho, -cha, adj. (1) (Dom): o člověku, který nemá sexuální vztahy nebo jen velmi málo; (DA).

rechola, f. (1) lid. (sevMex): kamarádská sešlost; (DA).

recholata, f. (1) lid. (Kub): zmatek, chaos; viz též: *rebambaramba*; (2) (Kub): hlučný večírek; viz též: *pachanga*; (DA).

recholatear, intr. (1) lid. (Kub): nezřízeně se bavit; (DA).

recholateo, m. (1) lid. (Kub): zmatek, chaos; (2) (Kub): bouřlivý večírek; (DA).

recibidor, m. (1) (Hond): v zemědělském průmyslu: člověk, který váží kávu, cukr či rýži; (2) venk. (Portor): kovový kotel u lisu k odšťavňování; (DA).

recibimiento, m. (1) (Hond, Nik): slavnostní náboženský obřad, procesí při kterém se setkají dva svatí ze sousedních vesnic; (2) (Nik): promoce; ► slavnostní udělení titulu; (DA).

recibir(se), intr/zvrat. (1) zast. (Mex, Hond, Nik, Kost, Dom, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug, Pan, Kub): úspěšně ukončit studium a získat odpovídající titul; (DA).

piedra, f. (1) **recibir con cuatro ~s¹ en la mano**, lid. (Nik, Kol, Urug): přijmout někoho nepřátelsky; ■ Var.: *recibir con una piedra en cada mano*; (2) **recibir con una ~² en cada mano** (Pan): viz: *recibir con cuatro piedras en la mano*; (DA).

mano, f. (1) **recibir con cuatro piedras en la ~¹** (Nik, Kol, Urug): přijmout někoho nepřátelsky; ■ Var.: *recibir con una piedra en cada mano*; (2) **recibir con una piedra en cada ~²** (Pan): viz: *recibir con cuatro piedras en la mano*; (DA).

filtro, m. (1) **recibir en** ~ (Hond): chytit přihrávku spoluhráče; ► i přes množství protihráčů kolem, při fotbale či jiném sportu; (DA).

chanchita, f. (1) **recibir su** ~ (Nik): dostat část zisku; (DA).

recibo, m. (1) (Ven): nábytek do obývacího pokoje; ► většinou gauč, dvě křesla a konferenční stolek; (DA).

reciclador, -ra, m/f. (1) (Kol, Par, Urug): sběrač odpadků; ► osoba, která sbírá odpad před domy a snaží se jej nějak využít; (DA).

recién, adv. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): nedávno; (2) málo užív. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Ekv, Per, Arg, Par): jakmile; hned jak; (3) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Ekv, Per, Par, Urug): zrovna, právě; (4) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Par): jen, jenom; (5) (Per): přesně, právě; ► používá se v kombinaci s příslovci času; (DA).

reciencito, adv. (1) (Ekv, Bol, Chil, Par, Dom, Per, Arg): nedávno; (DA).

recinto, m. (1) (zápEkv): farníci; ► obyvatelé vesnice patřící pod jednu farnost; (DA).

recio, -a, adj. (1) (Kub, Dom): o uzávěru: zaseknutý; ► který jde těžko uvolnit; (2) (zápBol): o věci: veselý, zábavný; (DA).

¡recio!, citosl. (1) (zápBol): jasně!; jo!; (DA).

reciproc, tr. (1) kniž. (Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Bol, Chil, Ekv): oplatit něco stejnou službou; (DA).

reclamación, f. (1) (Kub): žádost o udělení povolení k emigraci; ► pro rodinného příslušníka žijícího na Kubě, žádost podává Kubánek žijící v zahraničí; (DA).

reclamadera, f. (1) (Mex, Kost, Kol, Ven, Per): protestování; ► dlouhodobý protest nějaké skupiny; (DA).

reclamar, tr. (1) (Kub): žádat příslušný orgán o udělení povolení k emigraci; ► pro rodinného příslušníka žijícího na Kubě, žádost podává Kubánek žijící v zahraničí; (DA).

reclame, m. (1) kniž. (Bol, Urug, Arg): reklama, komerční propaganda; (DA).

réclame, m. (1) (Per): trailer; ► krátké video se scénami z filmu, který bude brzy uveden do kin; (2) málo užív. (Chil, Ekv): reklama; ► propagace komerčního zboží; (DA).

reclamo, m. (1) (Mex, Salv, Kost, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Urug): oficiální žádost; (DA).

reclamón, -na, adj/subst. (1) (Mex, Kost, zápEkv, Per, výchBol, Chil): odmouvač; ► člověk, který protestuje, často a proti všemu; (DA).

recluta, f. (1) (Ven): skupina rekrutů; ► ze stejného roku; (2) m. (Ven): povinnost rekrutovat; (DA).

reclutada, f. (1) (Hond): prapor; ► skupina rekrutů jednoho praporu; (DA).

reclutón, m. (1) (Hond): bažant, rekrut, nováček; (DA).

recobrero, -ra, m/f. (1) (Bol): stánkař; ► osoba, která má na tržnici prodejní stánek; (2) adj/subst. (Bol): sprosták, hrubián; ► vulgární člověk; (DA).

recobro, m. (1) (Pan): v nemocnici: pooperační sál; ► místnost kde se nechávají pacienti po operaci, než je odvezou na jejich oddělení; (DA).

recocha, f. (1) lid. (Kol): pozdvižení; (2) (Kol): pařba, flám, hlučná zábava; (DA).

recochar, intr. (1) lid. (Kol): vyvolat pozdvižení, randál; (2) tr. (Kol): obtěžovat, štvát někoho; (3) intr. (Kol): žertovat; (DA).

recochero, -ra, adj. (1) (Kol): o člověku, který má rád večírky a hlučnou zábavu; (DA).

recochinar, tr. (1) (Pan): zahnat někoho do úzkých; (2) (Pan): zaskočit někoho; (DA).

recochinearse, intr/zvrat. (1) hovor. (Pan): o partnerském páru: zašít se, jít stranou, vzdálit se; (DA).

recoge, m. (1) venk. (Portor): zbytky pro prasata; (DA).

recogedor, m. (1) venk. (Portor): sběrač tabákových listů či kávových zrn; ► dělník; (2) (Portor): dělník, který sbírá třtinu, která vypadla ze stroje na řezání třtiny; (DA).

recogedor, -ra, m/f. (1) (Hond): sběrač kávových zrněk, které vypadly ze stroje na jejich řezání; (DA).

recoger, int. (1) vulg. (Salv, Nik, Par): mít pohlavní styk vícrát po sobě; (2) tr., lid. (Par): osvojit si, adoptovat někoho; ► přijmout do výchovy; (DA).

cañuela, f. (1) **recoger** ~, lid. (Chil): přestat dělat něco, co se očekávalo, že se udělá; (DA).

valla, f. (1) **recoger la** ~ (Portor): při kouhoutích zápasech: vsadit se s mnoha osobami zároveň; (DA).

chele, m. (1) **recoger los** ~s (Kub): odejít (navždy), zesnout, zemřít; (DA).

paso, m. (1) **recoger los ~s**¹, lid. (Ekv, Per): o zesnulém: procházet se po místech kde dříve pobýval; (2) **recoger los ~s**² (Ekv): vrátit se zpět; ► domů, či do vlasti po dlouhé době, kdy už nikdo neočekával jeho návrat; (DA).

pita, f. (1) **recoger ~**, lid. (Kub): zpřísňet, zbystřit; ► při nějaké aktivitě; (DA).

¡recógete!, citosl. (1) lid. (Pan, Kub, Portor): zklidni se! mírni se! ovládej se!; ► příkaz ke kontrole svého chování či vyjadřování; (DA).

recogida, f. (1) (Salv): parta lidí která se sešla ke hraní fotbalu; (DA).

recogiona, f. (1) (Salv): nymfomanka; (DA).

recoja, f. (1) (Mex): sběr, sklizeň; (DA).

recojo, m. (1) (Per, Bol): sběr; ► věci či odpadků; (DA).

recoleta, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Kub, Portor, Kol, Ekv, Bol): dobročinná sbírka; ► sbírka finančních darů; (2) (Mex, Guat, Nik): sběr, sklizeň ovoce; (DA).

recolector, m. (1) ~ **de basura** (Nik, Pan, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): popelářské auto; ■ Var.: *recolecta de residuos*; (2) ~ **de residuos** (Arg, Urug): viz: *recolector de basura*; (DA).

recolector, -ra, m/f. (1) ~ **de basura** (Nik, Pan, Ven, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): popelář; ■ Var.: *recolector de residuos*; (2) ~ **de residuos** (Bol, Arg, Urug): popelář; ■ Var.: *recolector de basura*; (DA).

recoluta, f. (1) venk. (Arg, Urug): nahánění dobytka; (DA).

recomendadita, f. (1) (Ven, Bol, Chil): doporučení někoho; ► nejčastěji, aby získal zaměstnání; (DA).

recomendado, -da, adj. (1) (Pan, Kol, Urug): o dopise či balíku: doporučený; (DA).

recomendar, tr. (1) lid. (Kol): požádat někoho o přinesení něčeho; (DA).

recomerse, tr/zvrat. (1) ~ **los hígados** (Pan, Kub): naštvat se, rozzlobit se; (DA).

hígados, m. (1) **recomerse los ~** (Pan, Kub): naštvat se, rozzlobit se; (DA).

reconcentración, f. (1) (Nik, Ekv): shromáždění několika osob; (2) (Nik): shromáždění několika osob za stejným účelem; (DA).

reconcentrarse, intr/zvrat. (1) (Nik): shromáždit se, sejít se; (DA).

reconchar, tr. (1) lid. (Pan): reklamovat (něco); (2) (Pan): zdůraznit něco; (3) (Pan): ukončit, zakončit; (DA).

reconclavar, tr. (1) **para ~** (Pan): a navíc, a k tomu ještě, a co víc; (DA).

recondenación, f. (1) lid. (Kub): naštvání, nevrlost; (DA).

recondenado, -da, adj. (1) lid. (Kub): naštvaný, nevrlý; (DA).

recondenar(se), tr. (1) lid. (Kub): naštvat někoho; (2) intr/zvrat. (Kub): naštvat se, rozzlobit se; (DA).

recontra, m/f. (1) (Nik): demobilizovaný člen kontrarevoluce, který se znovu ozbrojil aby se opět domáhal svých práv; (DA).

recontrajurar, tr. (1) (Hond): opakovaně slibovat, přísahat; (DA).

recontrapijiar(se), tr. (1) (Salv, Nik): mlátit někoho; (2) intr/zvrat. (Salv, Nik): dít, lopotit se, tvrdě pracovat; (DA).

récor, m. (← angl. *record*) (1) (Dom, Ekv): spis, záznam; ► policejní; (DA).

recorcoba, f. (1) arch. (Per): protáhnutí oslavy do následujícího dne; (DA).

record, m. (← angl.) (1) (Portor, Bol, Ekv): policejní záznam; výpis z trestního rejstříku; (2) (Portor): soubor policejních dokumentů; viz též: *récor policivo*; (DA).

récor, m. (← angl. *record*) (1) (Am, Mex, Nik, Kost, Kub, Dom, Kol): životopis, osobní spis; ■ Var.: *récor policivo*; (2) ~ **policial** (Ekv): výpis z trestního rejstříku; (3) ~ **policivo** (Portor): osobní spis; ► soubor různých oficiálních dokumentů; ■ Var.: *record*; (4) ~ **policivo**, lid. (Portor): policejní spis, složka; ► nějakého delikventa; (5) ~ **policivo** (Pan): viz: *récor*; (DA).

recordación, f. (1) (Bol): zádušní mše; ► slaví se druhý rok po úmrtí; (DA).

recordar(se), intr/zvrat. (1) arch., venk. (Mex, Guat, Salv, Nik, Kost, Dom, jižEkv, Chil, szArg, Urug): probudit se; (2) tr. (Mex, Guat, Kost, Dom, jižEkv, szArg, Urug): probudit někoho; (3) intr/zvrat. (Mex, Hond, Nik, Kost, Pan, Kub, Portor, Kol, Chil, Par, Urug): pamatovat si (na něco); (4) tr/zvrat. (Mex, Portor, Bol, Chil, Par): vzpomenout si; (5) **recordársela**, vulg. (Mex): urážet někoho nadávkami na jeho matku; (DA).

recorderis, m. (1) lid. (Kol, Ekv, Pan, Chil): připomínka, připomenutí; (DA).

recordista, m/f. (1) (Kub, Ekv): rekordman; (DA).

recorrer, tr. (1) ~ **la cortina** (Dom): nachodit se, hodně chodit; (DA).

cortina, f. (1) **recorrer la** ~ (Dom): hodně chodit, procházet se; (DA).

recorrida, f. (1) (Mex, Kol, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): okružní cesta, procházka; ► procházka po okolí za účelem poznávání; (2) (Arg, Urug): okružní cesta; ► cestování po různých místech; (3) m. (Ven): voják na stráži; ► který má na starosti strážní věže; (4) f. (Par): pochůzka; ► dvojice policistů na pochůzce; (DA).

recorrido, -da, adj. (1) lid. (Kol, Per): o člověku: zcestovalý, svěťácký; (2) (Per): promiskuitní; ► o osobě, hl. o ženě s bohatým sexuálním životem; (DA).

recortada, f. (1) (Mex, Bol): vystřížení, výstřížek; (DA).

recortado, -da, adj. (1) (Kub): prcek; ► osoba malého vzrůstu; (DA).

recortar(se), tr. (1) lid. (Mex): pomlouvat, mluvit o někom špatně; (2) (Nik, Kost, Portor, Ven, Bol, Par): ostříhat někomu vlasy; (3) intr/zvrat. (Portor, Par): nechat se ostříhat; (4) (Chil): vzít peníze které mi nepatří, nebo byly určeny k jiným účelům; (DA).

recorte, m. (1) (Mex): pomluva; (2) (Dom, Portor, Bol, Par, Urug): sestřih vlasů; (3) (Kub, Portor): sestřihávání peří bojového kohouta; ► na hřeběte a pod křídly, kvůli kohoutím zápasům; (4) ~ **de sombrilla** (Portor): ostřihávání nejsilnějšího peří kohouta na kohoutí zápasy; (DA).

recortería, f. (1) (Kub): odstřížky látek; (DA).

recortero, -ra, m/f. (1) lid. (Kub): imitátor; ► osoba, která imituje či opakuje to, co někdo udělal; (DA).

recortín, m. (1) lid. (Chil): snížení nebo poplatek; ► z částky kterou je třeba zaplatit; (2) (Chil): nelegální zisk; peníze, které osobě nepatří; (DA).

recortón, -na, adj/subst. (1) lid. (Mex): pomlouvač, pomlouvačný člověk; (DA).

recostada, f. (1) málo uživ. (Mex, Nik, Kost, Pan, Kub, Ven, Per, Bol, Par, Arg, Urug): zdřimnutí, šlofik; ► krátká pauza na spánek; (DA).

recostado, -da, adj. (1) hanl. (Pan, Portor, zápKol): příživník, vyžírka; ► osoba žijící na náklady ostatních; (DA).

recostarse, intr/zvrat. (1) (Nik, Pan, Kub): zbavit se zodpovědnosti; hodit někomu na krk své povinnosti; (2) (Kost, Pan, Portor, Par): příživovat se na někom; ► být nezvaný host; ■ Var.: *arrecostarse*; (3) lid. (Portor): příživit se; ► nechat za sebe platit útratu; (4) (Chil): zdřimnout si, natáhnout se, dát si šlofika; (DA).

recostón, -na, adj/subst. (1) lid. (Kub): člověk, který háže svoje starosti na krk někomu jinému; (DA).

recova, f. (1) arch. (jižPer, Bol, Chil, Arg): trh, tržnice; ► místo kde se prodávají potraviny a řemeslné výrobky; (2) (Arg): podloubí, arkády, pasáž; (DA).

recoveco, m. (1) (Mex): přeplácaná výzdoba; (2) (Dom): tajné myšlenky; (DA).

recovero, -ra, m/f. (1) (jižPer, vých a zápBol, Chil): stánkař; ► člověk vlastnící stánek na tžnici; (2) adj/subst. (zápBol): hrubián, sprosták; ► osoba špatných mravů; (DA).

recovery, m. (← angl.) (1) (Portor): zotavovna; ► místnost v nemocnici; (DA).

recreacionista, adj/subst. (1) (Kol, Ekv, Bol): animátor; ► osoba, která má na starost zabavit skupinu různými aktivitami; (DA).

recreo, m. (1) (Bol, Par): kapesné; (DA).

recría, m. (1) (Kub, Portor): chov kohoutů; ► křížení nejlepších kohoutů na zápasy; (DA).

rectilinazo, m. (1) (Salv): droga v tabletce; (DA).

rectista, m/f. (1) (Bol, Chil): krejčí; (DA).

recto, adv. (1) ~ **que sí** (Nik): jasně že jo!, jasnáčka!; (DA).

recubridora, f. (1) (Hond, Kol, Ekv, Bol): šicí stroj; (DA).

arrecuerdo, m. (1) (Bol): viz: *recuerdo*; (DA).

recuerdo, -da, adj. (1) málo použ, venk., lid. (Ekv): probuzený; (DA).

recula, f. (1) **de** ~, lid. (Pan): nazpět, zpátky; (DA).

reculativa, f. (1) (Mex): odvolání, popření; ► něčeho co bylo řečeno nebo uděláno; (DA).

reculo, m. (1) (Hond): couvání, ústup; (DA).

reculón, m. (1) lid. (Guat): couvání vozidla; (2) (Guat): couvání, couvnutí; ► člověka nebo zvířete; (3) (Hond): couvnutí, ustoupení; ► od nějakého záměru; (DA).

reculona, f. (1) (Hond, Nik): opilost; (2) (Hond): alkoholický nápoj *chicha* nebo jiná pálenka; (DA).

recuperación, f. (1) (Hond): násilné zabránění soukromého nebo státního pozemku kvůli stavbě domů či kvůli zemědělským účelům; (DA).

recuperar, tr. (1) (Hond): zabrat, obsadit; ► soukromý či státní pozemek kvůli stavbě obydlí či kvůli zemědělským účelům; (DA).

recupere, m. (1) (Nik): válečná kořist; ► získaná v boji; (2) (Nik): navrácení, získání zpět, znovunabytí; ► něčeho ztaceného nebo ukradeného; (DA).

recupero, m. (1) (Arg): návratnost; ► vrácení investovaných peněz; (2) (Par): splátka; ► zaplacení dluhu; (3) málo použ. (Chil, Par): zlepšení, zotavení se; (DA).

recusar, tr. (1) (Par): opakovat ročník či předmět na vysoké škole; (DA).

recursearse, intr/zvrat. (1) málo použ. (Par, Par): přivydělávat si; ► mít nebo si hledat vedlejší příjem; (2) lid. (Per): ukrást, čmáznout; ► získat něco nelegálně; (DA).

recurseo, m. (1) málo použ. (Per, Ekv): přivýdělek, přivydělávání; (2) lid. (Per): zlodějna, krádež; ► nezákonné získání; (DA).

recursero, -ra, adj/subst. (1) (Per): o člověku: snažící se přivydělat si; ► jakýmkoli způsobem; (2) m/f., lid. (Per): zloděj; (DA).

recursivo, -va, adj. (1) málo použ. (Kol, Pan, Ekv): o člověku: vychytralý; ► ví jak se dostat z každé situace; (2) (střKol): o místu: dostupný, s dobrým spojením; ► s dobrými službami a dopravou; (DA).

recurso, m. (1) lid. (Per): lup, kořist; (DA).

recurva, f. (1) (Kub): odbočení, vyhnutí; ► změna trajektorie hurikánu; (DA).

recurvar, intr. (1) (Kub): o hurikánu: vyhnout se, odbočit, změnit směr; (DA).

recutido, -da, adj. (1) (Nik): o člověku: vzdálený; ► je daleko; (2) (Nik): o věci: schovaný, zastrčený, zapadlý; (DA).

recutir, tr. (1) (Nik): schovat, ukrýt; (DA).

red, m. (1) venk. (Mex, Guat): váhová míra používaná v zemědělství; ► měnící se podle funkce předmětu a podle regionu; (2) (Nik): býčí ohlávka; (3) f., pl. (Nik): šourek; (4) ~ **húmeda**, f. (Chil): síť potrubí, hadic a hasicích přístrojů strategicky umístěných v budově pro zjednodušení hašení případného požáru; (5) ~ **seca** (Chil): síť prázdného potrubí v budově pro zjednodušení práce hasičů při hašení požáru; (DA).

redar, tr. (1) (Nik): zadržet, zatknout (někoho); (DA).

redear, intr. (1) (Arg): chytat ryby do sítě; rybařit se sítí; (DA).

redepente, adv. (1) lid, málo použ. (Bol, Arg, Urug): najednou, naráz; (1) **de un** ~, lid. (Bol): zničehonic, najednou; (DA).

redero, m. (1) (Per): rybář, loví ryby do sítě blízko u břehu; (DA).

redespachar, tr. (1) (Chil, Arg): expedovat, poslat tranzitní zásilku či zboží na místo určení; (DA).

redespacho, m. (1) (Chil, Arg): expedování, zaslání tranzitní zásilky či zboží na místo určení; (DA).

redesquite, m. (1) (Bol): reparát, opravná zkouška; ► na konci školního roku; (DA).

redestinación, m. (1) (Chil): jmenování, ustanovení někoho do nové funkce či zaměstnání; ■ Var.: *redestino*; (DA).

redestino, m. (1) kniž. (Chil): viz: *redestinación*; (DA).

redila, f. (1) (Mex): ohrádka; ► mříž z latěk v nákladním prostoru kamionu či jiného vozidla; (DA).

redilla, f. (1) (Mex): dřevěná laťka; ► tvořící ohrádku v nákladním prostoru vozidla; (DA).

redina, f. (1) (Mex): přeslice; (DA).

redoblar, tr. (1) ~ **de caites** (Hond, Nik): přidat do kroku; zrychlit vojenskou chůzi; (DA).

caites, m. (1) **redoblar de** ~ (Hond, Nik): přidat do kroku; zrychlit vojenskou chůzi; (DA).

redoblón, -na, adj. (1) (Salv): tlustý; (DA).

redoblona, f. (1) lid. (Ven, Per, Arg, Urug, Par): sázka, kdy je výhra automaticky vsazena na další sázku; (2) (Bol): při hraní karet či kostek: sázka, při které se zdvojnásobí ta předchozí; (3) (Ven): hromada; ► velké množství; (DA).

redoblono, m. (1) (Arg): muž, který přijímá ilegální sázky; (DA).

redoma, f. (1) (Ven): kruhové náměstí, do kterého ústí mnohé uličky; (2) (Ven): malý kruhový altánek; ► v parcích či na ulicích; (3) (Hond): popínavá rostlina (*Memordica operculata*, *Polyclathra cucumerina*); ► rodu tykvovitých, s malými lístky, bílými květy a s využitím v medicíně; (4) (Hond): plod popínavé rostliny *redoma*; ► podlouhlý a zakulacený, zelené barvy s bílými pruhy, jedovatý; (5) (Ekv): kulaté akvárium; (DA).

redomón, -na, adj. (1) (Mex, Hond, Kub, Ekv, výchBol, Par, Ven, Arg, Urug, szKost, Chil): neochočený; ► ne zcela domestikovaný; (2) f. pl., venk. (szArg): ostruhy; ► na ochočení, zkrocení zvířete; (DA).

redonda, f. (1) lid. (Ekv, Chil, Urug, Per): balón, míčuda, míč; (DA).

redondamente, adj. (1) (Arg): rozhodně, upřímně; (2) (Urug): naprosto, zcela; (DA).

redondel, m. (1) (Mex, Hond, Nik, Portor): aréna na kohoutí zápasy; (2) (Salv, Ekv, Bol): kruhový objezd; (DA).

redondela, f. (1) (Per, Chil, Arg): kolo; ► věc kruhovitého tvaru; (DA).

redondeo, m. (1) (střBol): poslední verš strofy, který se opakuje jako refrén; (DA).

redondilla, f. (1) (Chil): skupina osob, která se střídá v práci na směny; (2) (výchBol): runda; ► pohoštění každého přítomného sklenkou alkoholu (DA).

redondo, -da, adj. (← angl. *round*, „kulatý“) (1) (Am, Mex, Ven, Ekv, Bol): o cestě: okružní; ► cesta na otočku, s návratem; (2) adj/subst., lid. (Hond, Salv, Nik, Bol): nechápavý, hloupý; (3) (Hond): neznalý; ► o člověku, který o daném tématu nic neví; (4) (Nik): tvrdohlavý, paličatý; (5) adj, (Chil): o člověku: tlustý; (6) (Dom): o člověku: bisexuální; (7) (Salv): o člověku kouřícím marihuanu; (8) (Portor): omlácený, pomlácený; ► o vozidle s mnoha promáčklinami; (DA).

redova, f. (1) (svMex): buben; ► který se zavěšuje kolem pasu; (DA).

redrojar, tr. (1) lid. (szMex): prohledávat, pozorně hledat; (DA).

redrojo, m. (1) (Mex): zkažený člověk nebo věc; (DA).

reducción, m. (1) málo použ. (Chil, Bol): indiánská rezervace; ► vymezená oblast pod ochranou státu kde žijí domorodá etnika; (DA).

reducidor, -ra, m/f. (1) (Kol, Per, Chil, Par, Arg, Urug): překupník; ► obchodník s kradeným zbožím; (DA).

reducir, tr. (1) (Chil, Par, Arg, Urug): obchodovat s kradeným zbožím; (DA).

reencauchado, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par): pokrytí gumovým pláštěm, přezutí pneumatik; viz též: *reencauche*; (DA).

reencauchado, -da, adj/subst. (1) (Per): o člověku: udržovaný; ► s udržovaným zevnějškem; (2) (Ven): o osobě, která získala venezuelské občanství; (3) (Ven): podruhé ženatý či vdaná; (DA).

reencauchadora, f. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): pneuservis, opravná pneumatik; ► dílna kde pokrývají novým pláštěm opotřebované pneumatiky; (DA).

reencauchar(se), tr. (1) málo použ. (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): znovu pokrýt gumou; ► starou pneumatiku; ■ Var.: *reencauchar*; (2) intr/zvrat. (Per): nechat se operovat; ► kvůli vylepšení zevnějšku; (DA).

reencauche, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Urug): pokrytí kola novou pneumatikou; ■ Var.: *reencauchado*; (2) (Nik, Kost, Pan, Kol, Ekv, Par, Urug): nová pneumatika; ► kterou se pokryje starý plášť; (3) (Kol): moderní adaptace filmu či divadla; (DA).

reenganchador, m. (1) (výchBol): osoba zaměstnávající dělníky na sezónní práce; ► většinou v zemědělství; (DA).

reenganchar, intr. (1) (Kub): požádat o přidání jídla; ► na oslavě či večírku; (2) tr. (výchBol): zaměstnávat dělníky na sezónní práce; ► většinou v zemědělství; (DA).

reenganche, m. (1) (Kub): požádání o přidání jídla; ► na večírku; (2) (výchBol): zaměstnání dělníků na sezónní práce; ► většinou v zemědělství; (DA).

reenganchista, m. (1) (Kub): voják z povolání; ► voják, který po splnění povinné vojenské služby zůstává v armádě; (DA).

reestatización, f. (1) kniž. (Ekv, Chil, Urug): opětovné zestátnění firmy či instituce, která dříve byla zprivatizována; (DA).

reestatizar, tr. (1) kniž. (Ekv, Chil, Arg): opětovně zestátnit firmu či instituci, která byla dříve zprivatizována; (DA).

refac, f. (1) (Guat): občerstvení; ► drobná svačina pro nabrání sil; (DA).

refacción, f. (1) (Mex, Hond, Nik, Pan): náhradní součástka; (2) venk. (Kub, Portor): finanční podpora pro farmáře; ► aby udrželi v běhu farmu či zemědělskou činnost; (3) (Portor): půjčka; ► finanční; (4) (Portor): půjčka; ► která bude splacena v naturálních ovocem nasbíraným po sklizni; (5) *de* ~ (Mex): o součástce: náhradní, nahrazující původní; (DA).

refaccionamiento, m. (1) kniž. (Ekv, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): rekonstrukce; ► budovy nebo její části; (DA).

refaccionar, tr. (1) kniž. (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Par, Urug, Chil): rekonstruovat, opravovat; (2) (Mex, Hond, Nik, Dom, Ven, Ekv, Per, Bol, Par, Arg, Urug, Chil): rekonstruovat; ► budovu nebo její část; (3) intr. (Mex, Guat): občerstvit se, nasvačit se; (4) tr. (Guat): půjčit, poskytnout půjčku; (DA).

refaccionaria, f. (1) (Mex): obchod s náhradními součástkami do aut; (DA).

refaccionista, m/f. (1) (Mex): pracovník v obchodě s náhradními součástkami do aut; (DA).

refajo, f. (1) (Mex, Guat): tradiční ženská indiánská sukně; (2) m. (Kub): obchod se spodním prádlem; (3) (Kol): pivo; (4) (Kol): míchaný alkoholický nápoj; (DA).

refala, f. (1) (Dom): zmatek, pozdvižení; (DA).

refalada, f. (1) lid. (Chil, Arg, Urug): uklouznutí; ► na kluzkém povrchu (2) (Chil, Arg): uklouznutí, omyl, pochybení; ■ Var.: *refalón*; (DA).

refaladero, m. (1) (szArg): tobogán; viz též: *resbaladero*; (DA).

refalar(se), intr. (1) (Chi, Arg, Urug): uklouznout; viz též: *resfalar*; (2) (Chil, Arg, Urug): uklouznout; viz též: *resfalarsé*; (3) tr. (Arg): krást; (DA).

refalín, m. (1) (Chil): tobogán, skluzavka; (DA).

refalón, m. (1) lid. (Chil, Urug, Arg): viz: *refalada*; (DA).

refalosa, f. (1) (Chil, Arg): lidový tanec; ► párový, veselého rázu, střídavě rychlý a pomalý; (DA).

referato, m. (1) kniž. (Ekv, Per, Chil, Urug): spolek rozhodčích; ► fotbalových či jiných; (2) (Ekv, Per, Chil, Urug): funkce rozhodčího; ► sportovního, především fotbalového; (3) (Per, Chil, Urug): soudcovství, arbitráž; (DA).

referee, m/f. (← angl.) (1) (Am, Mex, Nik, Kub, Portor, Per, Arg, Urug): rozhodčí, sudí; viz též: *réferi*; (DA).

referí, m/f. (1) (Kub, Per, Bol, Arg, Urug): rozhodčí, sudí; viz též: *réferi*; (2) (Ven): moderátor; viz též: *réferi*; (DA).

réferi, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Pan, Kol, Ven, Bol, Kost, Kub, Ekv, Per, Chil, Arg, Urug): sportovní rozhodčí, sudí; ■ Var.: *referí*, *referee*; (2) m/f. (Kub, Ven): moderátor; ► v diskuzi; ■ Var.: *referí*; (DA).

referido, m. (← angl. *referral*) (1) (Am): doporučení; ► většinou lékařské; ■ Var.: *referimiento*; (DA).

referil, adj. (1) (Chil, Urug): týkající se rozhodčího či sudího; (DA).

referimiento, m. (← angl. *referral*) (1) (Am): viz: *referido*; (DA).

refichaje, m. (1) (Chil): opětovný zápis, registrace; (DA).

refichar, tr. (1) (Chil): opětovně někoho zapsat, registrovat; ► do seznamu; (DA).

refil, m. (← angl. *refill*) (1) (Am, Guat, Portor, Chil, Arg): náplň do prupisky; ■ Var.: *refill*; (2) (US): lékařský předpis na opakovaný výdej; (DA).

refilado, m. (1) (Kost, Kol, Ekv, Per, Bol, Urug): zastřížení, oříznutí; ► přečnívajících částí papíru; (DA).

refilar(se), tr. (1) (Kost, Kol, Ekv, Per, Bol, Urug): zastříhnout, oříznout; ► přečnívajících částí papíru; (2) (Ekv): vydírat; (3) (zápBol): podplatit policistu, aby mohl vézeň utéci z vězení; (4) (← angl. *refill*, „dolít“) lid. (Ekv): doplnit, dolít; (5) intr/zvrat. (Bol): psychicky se připravit; (DA).

refill, m. (← angl.) (1) (Am, Portor): viz: *refil*; (DA).

refilo, m. (1) (Bol): podplácení, úplatek; (DA).

refilón, m. (1) *de* ~, lid. (Dom, Bol, Chil): náhodou, náhodně; (DA).

refina, f. (1) (Nik): tlachání, žvanění; (DA).

refinado, -da, adj/subst. (1) (Bol): o člověku z nižší vrstvy, který se snaží vypadat bohatší; (DA).

refinamiento, m. (1) (výchBol, Arg, Urug): šlechtění; ► křížení druhů kvůli genetickému vylepšení; (DA).

refinar, tr. (1) hovor. (Mex, Pan): jíst, žrát; (2) (Arg, Urug): křížení, šlechtění zvířat; (3) **refinársela**, vulg. (Mex): mít pohlavní styk; (DA).

refine, m. (1) (Mex, Pan, Salv): potrava; (2) lid. (Mex): viz: *refino*; (DA).

refino, m. (1) lid. (Mex): pálenka, kořalka; ► nízké kvality; ■ Var.: *refine*; (DA).

refistolería, f. (1) (Kub): afektovanost; ► v mluvě či chování; (DA).

refistolero, -ra, adj. (1) (Pan, Kub, Dom, Ven): afektovaný, okázalý; (2) (Ven): o člověku: milující novinky; (DA).

refistulero, -ra, adj. (1) (Pan): afektovaný; viz též: *refistolero*; (DA).

reflectómetro, m. (1) (Portor): viz: *refractómetro*; (DA).

reflectómetro, m. (1) (Portor): viz: *refractómetro*; (DA).

refogado, -da, adj. (1) (Hond): spálený od slunce; (DA).

refogar, tr. (1) (Hond): v hornictví: rozduřování zlata nebo stříbra; ► zahřívání sloučeniny stříbra nebo zlata až k dosažení oddělení jednotlivých složek; (DA).

refolufia, f. (1) (Mex): viz: *revolufia*; (DA).

reforma, f. (1) (Hond): revolver, pistole, střelná zbraň; (DA).

reforzo, m. (1) (Salv): občerstvení, svačina; viz též: *refuerzo*; (DA).

refractómetro, m. (1) (Portor, Kol, Ekv, Bol): v cukrovarnickém průmyslu: přístroj, který analyzuje vzorky z třtinové šťávy; ■ Var.: *reflectómetro, reflectómetro*; (DA).

refrescada, f. (1) (Nik, Pan, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): osvěžení; krátká osvěžující sprcha; (2) (Nik, Bol, Arg): renovace, obnovení nebo podnět, popud; (DA).

refrescante, adj. (1) (Nik, Kub, Ekv, Chil): o věci: lákavý, podnětný, povzbudivý; (DA).

refrescar, tr. (1) ~ **el gañote**, lid. (Ven, Urug): svlažit hrdlo; ► především alkoholem; (DA).

gañote, m. (1) **refrescar el ~**, lid. (Ven, Urug): svlažit hrdlo; ► především alkoholem; (DA).

refresco, m. (1) ~ **de pelón**, m. (zápBol): nápoj; ► připravený z broskve, skořice a cukru; (2) ~ **gaseado** (Kub): sodovka, sycený nápoj; (3) ~ **merengue** (Dom): limonáda, sycený nápoj; ► oranžové barvy; (4) **de ~** (Hond, Nik): navíc, krom toho; (5) **para el ~** (Mex, Hond, Nik, Dom): dýško, spropitné, dar nebo úplatek; ► malý finanční obnos na přilepšenou; ■ Var.: *para los refrescos*; (6) **para los ~s** (Hond, Nik): viz: *para el refresco*; (7) ~ **liso** (Dom): sklenice vody; (DA).

refrescón, m. (1) lid. (Chil): protažení, protáhnutí; ► pohyb kterým se člověk na chvíli probere, osvěží; (DA).

refresquera, f. (1) (Mex, Hond): sodovkárna; ► továrna na sycené nápoje; (2) (Kub): přístroj na výrobu sycených nápojů; (DA).

refresquería, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Pan, sevKol, Ekv, střBol): stánek s občerstvením; ► se sodovkami, zmrzlinou a rychlým občerstvením; (DA).

refresquero, -ra, m/f. (1) (Mex, Guat, Ekv, Bol): prodavač osvěžujících nápojů a sodovek; (2) adj. (Kub, Kol, Ekv, Bol): sodovkový, limonádový; ► týkající se osvěžujících nápojů; (DA).

refri, m. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Ekv, Per, Bol, Chil, Guat, Nik, Kost): chladnička; (DA).

refrigeradora, f. (1) (Guat, Salv, Nik, Kost, Pan, Ven, Ekv): lednička; (2) (Hond): velký, tlustý člověk; (DA).

refrita, m., pl. (1) (Ven): vařené a následně smažené černé fazole; (DA).

refucilar, intr. (1) (vých a jižBol, sz a zápArg, Urug): při bouři: blýskat se; viz též: *refusilar*; (DA).

refuego, m. (1) (Hond, Salv): přestřelka; ► mezi dvěma skupinami; (2) (Hond): hádka, slovní přestřelka, rvačka; (3) (Kost): veřejný dům; ► místo se špatnou pověstí, kde se tancuje, pije a provozuje prostituce; (DA).

refuerzo, m. (1) (Arg, Urug): bageta, obložený chléb; (2) (Hond, Salv): svačina, občerstvení; ■ Var.: *reforzo*; (DA).

refugar(se), tr. (1) (Arg, Urug): oddělit od stáda zvířata horší kvality; ► aby se zlepšila celková kvalita stáda; (2) intr/zvrat., venk. (Arg, Urug): o zvířeti: oddělit se od stáda; (DA).

refugio, m. (1) (Bol, Chil, Arg, Urug): přístřešek, zastávka krytá střechem; ■ Var.: *refugio peatonal*; (2) (Portor): protidrogová léčebna; (3) (Portor): státní věznice; (4) ~ **peatonal** (Chil, Arg, Urug): krytá zastávka; viz též: *refugio*; (DA).

refugo, m. (1) (Arg, Urug): zvířata horší kvality, které jsou odděleny od stáda; ► které je určeno k prodeji; (2) **de ~** (Arg, Urug): o zvířeti: slabý kus; (DA).

refulero, -ra, adj. (1) (Arg): ošklivý, hnusný; (2) (Arg): nepřijemný, protivný; (DA).

refundidero, m. (1) (Kost): odlehlé a těžko dostupné místo; (DA).

refundido, -da, adj. (1) (Hond, Salv, Nik, Ekv): zastrčený, zapadlý; ► o odlehlém a škaredém místě; (2) (Salv, Nik, Kost, Ekv): o věci: zastrčený, schovaný, odlehlý; (3) (Per): o věci: zastrčený, schovaný, ukrytý; (4) (Bol): o člověku: vyčerpaný, unavený, vysílený; ► kvůli velkým starostem; (DA).

refundir(se), tr. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Ekv): uvěznit, zavřít za mříže; (2) intr/zvrat., lid. (Mex, Guat, Ekv): zavřít se; (3) tr., lid. (Mex, Kost): zavřít někoho; ► na nějakém místě; (4) (Mex, Guat, Salv, Nik, Kost, Ekv, Per): ukrývat, schovávat; ► něco na skrytém místě; (5) intr. (Per): ztratit se, zašantročit se; ► věc, která jde pak obtížně nalézt; (6) tr. (Mex, Hond, Salv, Nik, Arg): poškodit, zruinovat, zničit; ► něco nebo někoho; (7) (Arg): zničit, pokazit něco; ► především motor nebo elektrospotřebič; (8) málo použ. (Kol, Per): ztratit, postrádat, zašantročit něco; (9) intr/zvrat., málo použ. (Kol, Per): o věci: ztratit se; (10) (Hond): ztratit se, zabloudit; (11) tr. (Hond, Salv, Kost): zanést něco hodně daleko; (12) intr/zvrat. (Hond, Salv, Kost): odejít hodně daleko; (13) tr., hanl. (Ekv): přidělit úkol; viz též: *chantar*; (14) (Nik): ponořit, potopit; ► něco ve vodě; (DA).

refusilar, intr. (1) (záp a szArg, Urug): blýskat se; ► při bouřce; ■ Var.: *refucilar*; (DA).

regada, f. (1) (Mex, Hond, Salv): chyba, vážný omyl, pochybení; (2) (Hond): dlouhý opakující se výklad či rozhovor; (3) (Hond): hněv, zlost; (DA).

regadera, f. (1) málo použ. (Mex, Hond, Nik, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, zápBol, Urug, Kost, Ekv): sprchová hlavice; (2) (Mex, Ekv): sprcha, místnost se sprchou; (3) (Hond, Nik, Pan, Kol, Par): kameninová nádoba kam stéká voda ze sprchy; (DA).

regadero, m. (1) (Mex, Nik, Pan, zápBol): sprchování; (2) (Pan): rychlá sprcha; (DA).

regadero, m. (1) (Arg): rozsypané, rozházené předměty; (DA).

regado, -da, adj. (1) lid. (Kub, Dom, Portor, Ven): o místě: neuspořádaný; (2) adj/subst. (Kub, Ven): neukázněný, nedisciplinovaný; ► o osobě nedodržující společenské normy; (3) (Kub): neukázněný, nezodpovědný; (4) (Kub): nepořádný člověk, nepořádník; (5) adj. (Kub): o člověku: bloumající, poflakující se; ► bezcílne chodící a nic nedělající; (6) (Hond): ukecaný, hovorný; (7) lid. (Dom): našťvaný, rozhněvaný; (8) (Pan): utahaný, znavený, vyčerpaný; (DA).

regajero, m. (1) lid. (Kub): nepořádek, binec, svinčík; (2) (Kub): rozptýlení, rozdělení; ► něco, co se rozutíká do různých směrů; (DA).

regalado, adj. (1) de ~ (Hond, výchBol): zadarmo; (DA).

Regalado, x. (1) ~ **murió en el 80** (Guat): Je třeba za to zaplatit; (2) ~ **ya murió** (Guat): viz: *Regalado murió en el 80*; (DA).

regalado, -da, adj. (1) (Hond, Nik, Kost, Pan, Kub, Portor, Kol, Per): o zkoušce: lehká, snadná, zadarmo; (2) málo použ., venk. (Nik, Kol, Ekv): dobrovolný, dobrovolnický; ► o člověku, který nabízí svou práci zdarma; (3) (Kub): o člověku: vystavený nebezpečí, v ohrožení; (DA).

regalar(se), intr/zvrat. (1) (Nik, Per, Arg, Urug): o ženě: otevřeně projevat o někoho zájem, podbízet se; (2) tr. (Guat, stfKol): darovat, posloužit, nabídnout; ► dát něco, o co žádá jiná osoba; (3) intr/zvrat. (Kub, Arg, Urug): vystavit se nebezpečí či riziku; (4) tr. (Guat, Hond, Salv): prodávat někomu něco; (DA).

bebé, m. (1) **le regalaron un ~**, lid. (stfKol): oznamuje, že žena přivedla nebo přivede na svět miminko; (DA).

regalería, f. (1) málo použ. (Arg, Urug): dárkový obchod; (DA).

regalía, f. (1) (Mex, Nik, Kost, Pan, Portor, Kol, Ekv, Per, Bol): autorský podíl na zisku; ► podíl vyplácený autorovi z prodeje jeho díla; (2) (Kol, Ekv, Bol): podíl na zisku, který dostanou majitelé pozemků od firmy, která na daném místě těží ropu či nerosty; (3) (Dom, Chil):, třináctý plat; ► mimořádný plat, který zaměstnanec dostane na konci roku; (4) (Nik): úplatek, finanční odměna; ► pro veřejného činitele; (5) (Hond, Nik): dar, dárek; (DA).

regalina, f. (1) (Salv): dárek od prodejce; ► za nákup; (DA).

regalón, -na, adj/subst. (1) lid. (Mex, Guat, Hond, Nik, Kub, Ekv, Per, Par, Arg, Urug): štědrý; ► o člověku, který dává hodně dáreků; (2) (Arg): starostlivý; ► člověk, který se stará o druhé; (3) m/f., lid. (Ch, Bol): maskot; ► člověk nebo zvíře, co má nosit štěstí; (4) adj/subst. (Chil): o člověku nebo věci: hýčkaný, rozmazlovaný, opečovávaný; (5) (Chil): benjamínek; ► nejmladší potomek; (DA).

regaloneador, -ra, adj/subst. (1) (Chil): starostlivý; ► o člověku, který se stará o druhé, někdy až přehnaně; (DA).

regalonear, tr. (1) lid. (Mex, Bol, Chil, Arg): hýčkat, mazlit někoho; (2) (Chil, Arg): hýčkat, opečovávat někoho; (3) intr. (Arg): o člověku nebo zvířeti: dožadovat se mazlení; (DA).

regaloneo, m. (1) (Chil): viz: *regalonería*; (DA).

regalonería, f. (1) (Chil): něžnost, hlazení, mazlení; ■ Var.: *regaloneo*; (2) (Chil): hýčkání, rozmazlování; ■ Var.: *regaloneo*; (3) (Chil): požitek z rozmazlování, hýčkání; ■ Var.: *regaloneo*; (DA).

regancina, f. (1) (Hond, Nik): nepořádek; (DA).

regañada, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Urug): napomenutí, výstraha, důtka; ■ Var.: *regañón*; (DA).

regañamentazón, f. (1) (Ven): výtky, výstrahy, důtky; ► série napomenutí; (DA).

regañón, m. (1) (Nik, Pan, Per): viz: *regañada*; (DA).

regar(se), tr. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv): šířit klepy; (2) intr/zvrat. (Mex, Nik, Kub, Dom, Ven): zabírat velký prostor; ► o skupině lidí či zvířat; (3) (Ven): oddat se potěšení; (4) (Kub): nedodržet povinnosti; (5) tr., lid. (Mex, Kub, Ven): rozházet věci, udělat nepořádek; (6) intr. (Kub, Portor): udělat nepořádek, zaneřadit nějaké místo; (7) intr/zvrat. (Dom, zápKol): rozzuřit se, naštvat se; (8) (Kol): vylít si zlost, nadávat; (9) intr. (Hond): hodně mluvit o něčem; (10) intr/zvrat. (Hond): rozepisovat se, rozpovídat se; ► hodně o něčem mluvit či psát; (11) tr. (Hond): dělat něco špatně; (12) intr/zvrat. (Hond): zmýlit se, splést se; (13) (Kost): ejakulovat; (14) *-la* (Mex, Hond, Sav, Nik, Pan, Ekv, Per): udělat chybu; (DA).

arbolito, m. (1) **regar el ~** (Mex, Nik): močit; (DA).

tapache, m. (1) **regar el ~**, lid. (Mex): udělat hloupost; (DA).

flor, f. (1) **regar ~es** (Mex, Nik, Bol): močit; (DA).

hijo, m. (1) **regar ~s** (Mex, Nik, Kost, Kol, Per, Bol): o muži: plodit potomky s různými ženami; (DA).

bilis, f. (1) **regar la ~¹ por la sangre** (Hond, Nik): naštvat se, rozhněvat se; (1) **regarse las bilis ~²** (Kost): zakusit trápení, soužit se; (DA).

sangre, f. (1) **regar la bilis por la ~¹** (Hond, Nik): naštvat se, rozhněvat se; (2) **regar la ~²** (Salv): mít hodně dětí; (DA).

bola, f. (1) **regar la ~**, lid. (Kost, Pan): vykládat vtip nebo historku; (DA).

bomba, f. (1) **regar la ~** (Hond, Nik): šířit novinu; ► nečekanou nebo nepravdivou; (DA).

bullá, f. (1) **regar la ~** (Hond, Nik): zveřejnit novinku; ► překvapivou nebo nepravdivou; (DA).

maicillo, m. (1) **regar ~** (Hond): podplatit někoho; (DA).

maíz, m. (1) **regar ~** (Hond): viz: *regar maicillo*; (DA).

paja, f. (1) **regar ~¹** (Hond): šířit lži; (2) **regarse en ~²** (Hond): žvanit, plkat; ► mluvit o bezvýznamných věcech; (DA).

veneno, m. (1) **regar ~** (Kost): být přitažlivý; viz též: *azotar*; (DA).

verdolaga, f. (1) **regarse como ~¹**, venk. (Portor): rozšířit či znásobit obchody; (2) **regarse como ~²**, venk. (Portor): vychloubat se, pyšnit se; (DA).

regata, f. (1) (Pan): ilegální závod automobilů; (DA).

regatear, inr. (1) (Kub): bojovat o vítězství; ► dva soutěžící v posledním úseku závodu; (2) (Portor): soupeřit o vítězství; ► dva závodníci; (DA).

regateo, m. (1) (Kub): boj o vítězství, závodění; ► soupeření dvou soutěžících v posledním úseku závodu; (2) (Portor): závodění, ► soupeření dvou závodníků; (DA).

regatón, -na, m/f. (1) (výchPer): lodní obchodník; ► který se plaví po řekách či jezerech a prodává zboží; (2) (výchBol): stánkař, trhovce; ► osoba vlastnící stánek na tržnici, většinou žena; (DA).

regazón, f. (1) lid. (Mex, Nik): chyba, chybný čin; ► s negativním důsledkem na něco nebo někoho; (2) (Hond, Salv, Nik, Kost): rozsypání, vysypání; ► věci na podlahu; (3) (Hond, Nik, Kost, Kub): hromada rozházených věcí na zemi; (4) (Hond, Salv): šíření klepů či novinek; (5) (Hond): způsob tance; ► zkušební a obratný; (DA).

regente, m/f. (1) (Bol, Per): osoba vyučující ve vzdělávacích centrech; (DA).

regentear, tr. (1) lid. (Mex): dočasně vykonávat nějakou funkci; ► v hotelu nebo nevěstinci; (DA).

reggaetón, m. (1) (Portor, Ekv): viz: *reguetón*; (DA).

reggaetonero, -ra, m/f. (1) (Ekv): člověk, který tančí nebo zpívá; viz též: *reguetonero*; (2) (Ekv): vztahující se k taneční hudbě *reguetón*; viz též: *reguetonero*; (DA).

regiego, -ga, adj. (1) (Mex): viz: *rejiego*; (DA).

régime, m. (1) (Portor): velké pero z ptačího křídla; (DA).

regimentar, tr. (1) (Per, Arg, Urug): stanovit řád, zavést pravidla; (DA).

regimiento, m. (1) **séptimo ~** (Arg, Urug): míchaný alkoholický nápoj; ► smíchaný ze sedmi druhů alkoholu: vodky, whiskey, rumu, ginu, tequily, koňaku a grenadiny; (DA).

regina, f. (1) (Salv): pivo; ► značky Regina; (DA).

regio, adv. (1) (sevMex, Pan, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug, střKol): skvěle, perfektně, královsky; (DA).

regio, -gia, adj. (1) (sevMex, Nik, Pan, Ekv, Per, Chil, Par, Arg, Urug, střKol): perfektní, vynikající, mimořádný; (2) (sevMex, Nik, Portor, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): nádherný, překrásný; (DA).

regio!, citosl. (1) (sevMex, Nik, Pan, střKol, jižEkv, Per, stř a zápBol, Chil, Arg, Urug): jasně!; ► vyjadřuje souhlas s nějakým návrhem; (DA).

región, f. (1) (Per, Chil): region, kraj; (DA).

regionalización, f. (1) kniž. (Mex, Bol, Chil, Par): proces integrace různých států do oblasti vnitrozemí; (2) (Chil): politicko-administrativní rozdělení státu na územní celky; ► rozdělení do regionů; (DA).

regionalizar(se), tr. (1) (Arg): o firmě či asociaci: působit v regionu; (2) intr/zvrat. (Arg): o firmě: šířit se, působit v regionu; (DA).

regir, tr. (1) (Per): losovat; ► při dětských hrách; (DA).

registrada, f. (1) (Mex, Salv, Nik, Kost, Ekv): důkladná prohlídka, prohledání někoho; ► se snahou najít schovaný předmět; (DA).

registrarse, intr/zvrat. (1) (Kub): navštívit *babalao* kvůli vyvěštění budoucnosti; ► *babalao* je vysoce postavená osoba v kubánském náboženství zvaném santerie; (DA).

registro, m. (1) (Par, Arg): řidičský průkaz; viz též: *licencia*; (2) (Kub, Portor): předpovídání budoucnosti, věštění; ► které provádí *babalao*, vysoce postavená osoba v kubánském náboženství zvaném santerie; (3) ~ **de conducir** (Arg): řidičský průkaz; viz též: *licencia*; (4) ~ **de conductor** (Arg): řidičský průkaz; viz též: *licencia*; (5) ~ **de lidia** (Portor): registrace do kohoutích zápasů; ► zápis kohoutů do zápasu; (DA).

registrón, m. (1) málo použ. (Per): prodejní výstava, veletrh; ► shromáždění, kde se lidé informují o daných produktech; (DA).

registrón, -na, adj. (1) lid. (Nik, Ven): o člověku: dotěrný, vlezlý, slídívý; (DA).

regla, f. (1) ~ **de ochá** (Kub): afrokubánský náboženský kult; ► vycházející z animismu a uctívání božstva *orisha* a jorubských bohů z Nigérie, synkretizováno s prvky svatých z katolické církve; (2) ~ **de palo** (Kub): afrokubánský kult; ► vycházející z animismu a uctívání přírody; ■ Var.: *regla de palo monte*; (3) ~ **de palo monte** (Kub): viz: *regla de palo*; (DA).

reglaje, m. (1) (Per): sledování, ostražitost, bdělost; ► hlídání nějakého místa či osoby; (DA).

reglar, tr. (1) (Per): sledovat, hlídat; ► nějaké místo či osobu; (DA).

regodear, tr. (1) málo použ. (Mex, Bol, Chil): užívat si něčeho; (2) (Chil): přimět někoho užívat si něčeho; (DA).

regodeón, -na, adj/subst. (1) lid. (Chil): o člověku nebo zvířeti: náročný, vybíravý; (DA).

regola, f. (1) (Dom): zavlažovací kanál; ■ Var.: *rigola*; (DA).

regollina, f. (1) (Nik): penis; (DA).

regón, -na, adj. (1) (Salv): o člověku: indiskrétní, netaktní; (DA).

regordecido, -da, adj. (1) venk. (Portor): oteklý, zanícený, nafouklý; ► o člověku, zvířeti nebo části těla; (DA).

regorgalla, f. (1) (Ven): vybraný pokrm z jater a ledvinek; (DA).

regoso, -sa, adj. (1) (Dom): o člověku: v ohrožení, nechráněný; ► vystavený nebezpečí; (DA).

regresada, f. (1) (Mex, Nik, Kol, Per): návrat, cesta zpět; (DA).

regresar(se), intr/zvrat.. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Chil, Arg): vrátit se; ► na místo odkud se vyšlo; (2) tr., málo použ. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Par): vrátit; ► něco někomu; (3) (Mex, Nik, Per, Chil): vrátit zpět něco nebo někoho; (4) lid. (Per): zvracet; (5) intr/zvrat. (Ekv): otočit se, otočit hlavu; (6) ~ **con el moco caído** (Nik): vrátit se sklíčený, smutný; (DA).

regresón, m. (1) (Guat): couvnutí, ústup; (DA).

regué, m. (1) málo použ. (Hond, Nik, Kost, Pan, Kub, Ekv): reggae; ► jamajský hudební žánr; (DA).

regueatnero, -ra, adj. (1) (Ekv): vztahující se k taneční hudbě *reguetón*; (2) (Hond): týkající se hudby *regué*; (DA).

reguera, f. (1) lid. (Ven): nepořádek, čurbes; ► hromada rozházených věcí na jednom místě; (DA).

reguerete, m. (1) (Dom, Portor): řada, pěkná řádka; ► velké množství předmětů; (2) (Portor): nepořádek, zmatek; (DA).

regueretear, tr. (1) (Dom, Portor): rozházet věci které byly uspořádány; (DA).

reguerito, m. (1) venk. (Portor): záhonek; ► místo kde jsou zasazeny semena; (DA).

reguero, m. (1) lid. (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Bol, Arg, Urug): nepořádek, čurbes; (2) (Mex, Dom): zmatek, chaos, nepořádek; (3) lid. (Kub, Ekv): rozptýlení, rozprchnutí; (4) (Kost, Ekv): velké množství věcí; (DA).

reguesero, -ra, m/f. (1) lid. (Pan): zpěvák hudebního žánru reggae; (DA).

reguetón, m. (1) (Mex, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ekv, Per, Bol, Arg, Urug): taneční hudba s karibskými a afroamerickými vlivy; ■ Var.: *reggaetón*; (DA).

reguetonear, intr. (1) (Kub): zpívat či tančit v rytmu hudby *reguetón*; (DA).

reguetonero, -ra, m/f. (1) (Kub, Ekv): osoba, který zpívá či tancuje *reguetón*; ■ Var.: *reggaetonero*; (2) (Kub): milovník hudebního stylu *reguetón*; (3) adj. (Kub): týkající se hudebního stylu *reguetón*; ■ Var.: *reggaetonero*; (DA).

reguilar, tr. (1) (Dom): praštit někoho a vyvést ho z rovnováhy; (DA).

reguilete, m. (1) (Mex, Guat, Hond, Kub): viz: *rehilete*; (DA).

reguindado, adj/subst. (1) lid. (Kub): člověk, který nechává svoje povinnosti na ostatních; ► háže ostatním na krk své starosti; (2) (Kub): příživník; ► člověk, který využívá ostatní a nechává se zvat; (DA).

reguindal, m. (1) (Dom): ozdoba, okrasa; (DA).

reguindarse, intr/zvrat. (1) lid. (Kub): zbavit se svých povinností, hodit někomu na krk svoje povinnosti; (2) (Kub): pověsit se na někoho nebo něco; (DA).

regulareque, adj. (1) (Chil): průměrný, nevalný; viz též: *reguleque*; (2) adv. (Chil): průměrně; viz též: *reguleque*; (DA).

regularón, adv. (1) málo použ. (Kol, Ven, Arg, Urug): průměrně, nevalně; (DA).

regularón, -na, adj. (1) lid. (Mex, Kol, Ven, Ekv, Per, Arg, Chil, Urug): o věci: průměrný, nevalný; ► kvalitou či výkonností; (DA).

regularzón, -na, adj. (1) (Kost, Ven): průměrný, nevalný, obyčejný; (2) (Pan): nevalný; (DA).

reguleque, adj. (1) lid. (Chil): o věci: průměrný, nevalný; ► kvalitou nebo výkonem; ■ Var.: *regulareque*; (2) adv. (Chil): průměrně, nevalně, obyčejně; ■ Var.: *regulareque*; (DA).

reguliche, adj. (1) (Guat, Hond): o osobě nebo věci: průměrný; ► velikostí nebo kvalitou; (2) adv. (Guat, Hond): průměrně, nevalně; (DA).

regulifurris, adj. (1) (Nik, Kost): o věci nebo události: průměrný, nevalný; (DA).

rehilete, m. (1) (Mex): větrník; ► dětská hračka; ■ Var.: *reguilete*, *rejilete*; (DA).

rehogado, m. (1) (Ekv): zasmažka; ► z oleje, cibule, česneku a jiných ingrediencí; (2) (Bol): omáčka; viz též: *ahogado*; (DA).

rehogo, m. (1) (Bol): omáčka; viz též: *ahogado*; (DA).

rehusarse, intr/zvrat. (1) (Mex, Pan, Kol, Per, Chil): odmítat něco; (DA).

reída, f. (1) (Dom): smích; ► kvůli něčemu velmi veselému; (DA).

reído, -da, adj. (1) (Ekv): veselý, radostný; ► o člověku s veselým výrazem; (2) (Pan): o člověku: bezstarostný, lehkomyšlný; ► i když se něčím provinil; (DA).

reilón, -na, adj. (1) lid. (Pan, Ven, Per, Bol, Ekv): o člověku: veselý, radostný, vysmátý; (2) (Ven): o výrazu: radostný, veselý; (DA).

reina, f. (1) (Mex, Nik): namyšlená žena, princeznička; ■ Var.: *reinita*; (2) (Mex): o muži: gay, homosexuál; (3) (Ekv): žena, ženská; (4) (Portor): strom (*Lagerstroemia speciosa*); ► opadavý, až 10 m vysoký s širokou korunou, s hojnými květy a kulatými plody; ■ Var.: *reina de las flores*, *reina de la noche*; (5) (Portor): květ stromu *reina*; ► velkých rozměrů; fialové nebo růžové barvy; (6) (Portor): pták; viz též: *reinita*; (7) ~ **de auras** (Kub): viz: *caricare*; (8) ~ **de la noche** (Mex): popínavá rostlina (*Selenicereus megalanthus*); ► bez listů s velkými žlutými květy a jedlými plody; (9) ~ **de la noche** (Hond, Kost): keř; viz též: *floripondio*; (10) ~ **de las flores** (Dom, Portor): strom; viz též: *reina*; (11) ~ **de noche** (Portor): strom; viz též: *reina*; (12) ~ **margarita** (Mex): Astra čínska (*Aster chinensis*); ► jednoletá bylina žlutobílé barvy, až 25 cm vysoká; ■ Syn.: *estraña*; (13) ~ **mora** (Arg): pták biskoupek ultramarínový; ► (*Cyanocompsa brisonii*), se zářivě modrým peřím; ■ Var.: *reinamora*; (14) ~ **mora** (Portor): pták; viz též: *reinamora*; (15) ~ **pepeada** (Ven): kukuřičný chléb plněný kuřecím masem a avokádem; (DA).

estraña, f. (1) (Mex): viz: *reina margarita*; (DA).

reinado, m. (1) ~ **de belleza** (Kost, Pan, Dom, Kol, Ekv): soutěž královny krásy; (DA).

reinaldo, adj. (1) (Nik): o člověku: hloupý; (DA).

reinamora, f. (1) (Arg): pták biskoupek ultramarínový; viz též: *reina mora*; (2) (Portor): pták (*Spindalis portorricensis*); ► až 17 cm dlouhý se zeleným peřím na hřbetě, hrudí naoranžovělé barvy, s černou hlavou s bílými proužky a s ocasem a křídly šedé barvy; ■ Var.: *reinona*; (DA).

reínchek, m. (← angl. *rain check*) (1) (US): náhradní vstupenka na další akci, pokud původní byla zrušena; ► například kvůli dešti; (DA).

reineta, f. (1) (Per, Chil): ryba; viz též: *hacha*; (DA).

reingeniería, f. (1) (Hond, Kost, Ekv, Per, Bol, Chil): restrukturační; ► firmy, instituce či projektu; (DA).

reingresso, m. (1) (Portor): recidivista; ► osoba opětovně se dopouštějící prohřešku; (DA).

reinita, f. (1) (Mex, Nik): namyšlená žena; viz též: *reina*; (2) (Mex): afektovaná žena; (3) (Mex): gay, homosexuál s afektovaným vystupováním; (4) (Mex): pták květomil modrý (*Cyanerpes cyaneus*); ► až 12 cm dlouhý, s dlouhým černým zobákem a černofialovým peřím; ■ Syn.: *aparecido de San Diego*; *mielero*; (5) (Portor): pták (*Coereba portorricensis*); ► malý ptáček s hlavou černé barvy s bílými proužky, žlutou hrudí a bříškem a s šedým krkem; ■ Syn.: *pecho de oro*, *reina*; (DA).

aparecido, m. (1) ~ **de San Diego** (Kub): viz: *reinita*; (DA).

mielero, m. (1) (Guat, Salv): pták; viz též: *reinita*; (DA).

pecho, m. (1) ~ **de oro** (Portor): pták; viz též: *reinita*; (DA).

oro, m. (1) **pecho de** ~ (Portor): pták; viz též: *reinita*; (DA).

reinona, f. (1) (Portor): pták; viz též: *reinamora*; (DA).

reiquear, tr. (← angl. *to rake*) (1) (US): hrabat listí; (DA).

reír(se), intr/zvrat. (1) **el de ~se y llorar** (Salv): jediné oblečení, které osoba vlastní; ► většinou jde o chudého člověka; (DA).

caquinos, m. (1) **reírse a ~**, arch., kniž. (Per): smát se z plna hrdla, chechtat se; (DA).

muela, f. (1) **reírse con la ~ de atrás** (Portor): smát se naoko, falešně; (DA).

fila, f. (1) **reírse en la ~¹** (Chil): chovat se nevhodně; (2) **reírse en la ~²** (Chil): žertovat při vážné či slavnostní události; (DA).

reis, m. (1) lid. (Portor): polda, policajt; (DA).

reitín, m. (← angl. *rating*) (1) (Ekv): klasifikace, bodování, ohodnocení; (DA).

reja, f. (1) (Hond, Nik, zápBol, Per): vězení; (2) venk. (szArg): pás na ponči, kde začínají třásně; (DA).

rejalgar, m. (1) (Kol): keř; viz též: *higuerilla*; (DA).

rejambrió, -ría, adj. (1) (Dom): o člověku: nenasytný; ► vždy mající chuť k jídlu; (DA).

rejazo, m. (1) venk. (Nik, Kost, Kol, Pan): šlehnutí, prásknutí. rána bičem; ► švihnutí zvířete či člověka; (DA).

rejeada, f. (1) (Hond, Nik): uvěznění, zavření do vězení; (DA).

rejeaar, tr. (1) málo použ. (Nik): zavřít, uvěznit někoho; (DA).

rejega, f. (1) venk. (svMex): dojná kráva; ► určená k dojení; (DA).

rejego, m. (1) (Nik): silný a tlustý býk; (DA).

rejego, -ga, adj. (1) (Mex, Kost): o člověku nebo zvířeti: vzpírající se, odporující; (2) (Nik): o adolescentovi: silný, urostlý; (DA).

rejeguera, f. (1) venk. (jvMex): mlékárna; ► místo, kde se produkuje kravské mléko; (DA).

rejeguero, -ra, m/f. (1) venk. (jvMex): dojič, dojička; ► kravského mléka; (DA).

rején, m., pl. (1) venk. (Portor): starosti, potíže, nesnáze; (DA).

rejender, tr. (1) venk. (Portor): jít dlouhou vzálenost; (2) (Portor): prodírat se davem; (DA).

rejera, f. (1) (Pan, Kol): zpráskání bičem; ► zvíře či člověka za trest; (DA).

rejero, adj/subst. (1) (zápHond, Salv): plemeník; ► plemenné zvíře; (2) m. (Hond): při hře s káčou: figurka která se nejlépe otáčí; (DA).

rejiego, -ga, adj. (1) (Mex): o člověku: nedůtklivý, odtažitý, hrubý; ■ Var.: *regiego*; (DA).

rejilete, m. (1) (Hond): viz: *rehilete*; (DA).

rejilla, f. (1) (Arg, Urug): hadr, utěrka na uklízení; ► ze savé bavlny, tkané do mřížky; (2) (sevHond): nákladní vagon; ► na přepravu banánu či ananasu, vybaven drátěným pletivem, aby ovoce nepadalo; (DA).

rejín, m. (1) (Portor): klícka; ► malá klec; (DA).

rejindidura, f. (1) (Guat): škvíra, štěrбина; (DA).

rejo, m. (1) (Mex, Guat, Hond, Kub, Ven): ohlávka, lano; ► na uvázání dobytka; (2) (Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven): neohebný bič; ► vyrobený z pruhů kůže; (3) (Pan): vymrskání; ► fyzický trest, vytrestání dlouhým ohebným předmětem; (4) (Mex, Ekv): skupina dojných krav; (5) (Dom): vypracovaný sval; (6) **hasta los ~s**, hovor. (Pan): až po okraj, až po krk; (7) ~ **seco** (Ekv): nedojící krávy; (DA).

rejolina, f. (1) lid. (szMex): povyk, rámus; (DA).

rejón, m. (1) venk. (Kub, Portor): klec pro kohouty; ► kde přebývají po dobu dorůstání a trénování na kohoutí zápasy; (2) (Hond): dřevěná bedýnka ve které je před začátkem kohoutích zápasů kohout zavřený; (3) (Nik): kolík, kůl; ► umístěný v zemi, spojený s dalšími kolíky provazem, slouží k ohrazení pozemku; (4) **a ~** (Salv): na sílu; (DA).

rejón, -na, adj/subst. (1) (Hond): o dítěti: otravný, neklidný; (DA).

rejonada, f. (1) (Nik): plot z kůlů; (DA).

rejonar, tr. (1) (Nik): popichovat dobytek; ► prutem či kopím; (2) (Nik): při lidových slavnostech: udeřit holí nebo karabáčem; (3) (Nik): naléhat na někoho; (DA).

rejoya, f. (1) málo použ. (Mex, Guat, Kost): prohlubeň či dolina, kde se často zadržuje voda; (DA).

rejoyada, f. (1) (svMex): viz: *rejoya*; (DA).

rejudo, -da, adj. (1) (Kol): o potravině: tuhý a vláknitý; (2) (Ven): o potravině nebo věci: s tuhou kůží; (DA).

rejuego, m. (1) (Mex, Kub, Dom): lest, léčka, švindl; (DA).

rejugado, -da, adj. (1) lid. (Chil): o člověku: zběhlý, znalý, protřelý životem; (DA).

rejuida, f. (1) (Salv): ucuknutí, uhnutí; (DA).

rejunar, tr. (1) (Arg): pozorovat, sledovat někoho; (2) (Arg): znát něčí úmysly, znát něčí povahu; (DA).

rejundido, -da, adj. (1) venk. (Pan, Kub): o věci: schovaný, ukrytý; (2) lid. (Pan): o místě: odlehlý, schovaný; (DA).

rejundir, tr. (1) venk. (Pan, Kub): schovávat, ukrývat; ► mít něco na schovaného; (2) (Pan): skrývat, ukrývat něco; (DA).

rejundón, m. (1) venk. (Kub): odlehlé a těžko dostupné místo; (DA).

rejunta, f. (1) (Salv): skupina přátel, která přišla hrát fotbal; (DA).

rejuntado, m. (1) (Kost, Par): směsice; ► neuspořádaná skupina lidí nebo věcí; (DA).

rejuntarse, intr/zvrat. (1) (Hond): scházet se; ► často se vídat; (DA).

rejunte, m. (1) (Arg, Urug): různorodá skupina lidí, zvířat nebo věcí; (DA).

rejurar, tr. (1) (Hond): opakovaně přísahat; (DA).

rekortán, m. (1) (Chil): syntetický materiál, kterým se pokrývají atletické dráhy; (DA).

relación, f. (1) (Par, Arg, Urug): v některých lidových tancích: popěvek, který si zpívají tanečníci; (2) (zápHond): rčení, rýmovačka; (DA).

relacionador, -ra, m/f. (1) ~ **público** (Kost, Dom, Ekv, Bol, Chil): viz: *relacionista*; (DA).

relacionista, m/f. (1) (Dom, Kol, Per, Par, Arg): osoba věnující se styku s veřejností; ■ Var.: *relacionador público, relacionista público*; (2) ~ **público** (Kost, Ekv): viz: *relacionista*; (DA).

reláfica, f. (1) (Ven): dlouhá či nudná konverzace nebo řeč; (DA).

relai, m. (← fr. *relais*, „střídání“) (1) (Salv, Bol): relé; ► zařízení, které řídí regulaci a směr proudu v elektrickém obvodu; (DA).

relajada, f. (1) (Urug): urážka, slovní napadení; (DA).

relajado, -da, adj. (1) (Kub, Dom, Per, Pan): o člověku: pohodář, vtipálek; ► který bere věci s humorem; (2) (Dom): o člověku, který se vysmívá druhým; (DA).

relajadura, f. (1) lid., arch. (Mex): kýla; (DA).

relajante, adj. (1) málo použ. (Chil, Arg, Urug): přeslazený; (2) (výchBol): o nápoji či jídle: sytý; (DA).

relajar(se), tr. (1) (Ven): naříznout maso na více místech a prosolit ho kvůli konzervování; (2) (Ven): oříznout palmové listy; ► aby byly ploché a daly se použít při stavbě přístřešku; (3) (Dom, Portor): vysmívat se, posmívat se; ► někomu nebo něčemu; (4) (výchBol): zasytit; ► o nápoji či jídle; (5) (Urug): urazit někoho; (6) (Urug): pokárat, zkritizovat někoho; (7) intr/zvrat. (Urug): způsobit skandál, vyvolat zmatek; (8) **de ~** (Pan): ze srandy, z legrace; (9) **por ~** (Portor): ze srandy, v žertu, z legrace; (DA).

carne, f. (1) **relajar la ~**, málo použ. (sevKol): naříznou kousek masa aby bylo jemnější; (DA).

vena, f. (1) **relajar la ~** (Chil): udělat si pohodu, relaxovat; (DA).

relaje, m. (1) lid. (Par, Arg): zkaženost, úpadek; (DA).

relajear(se), intr. (1) lid., venk. (Guat, Hond, Salv, Nik, Kub, Kol): flámovat, pářit; ► divoce se bavit; (2) lid. (Dom): dělat si z někoho legraci, utahovat si z někoho; (3) tr. (Pan): žertovat, dělat si legraci; (4) intr. (Pan): nebrat něco vážně; dělat si legraci z někoho nebo něčeho; (5) lid. (Guat, Hond, Salv, Nik, Kol): dělat randál, nepořádek; (6) intr/zvrat. (Hond): tropit povyk, způsobit skandál; (DA).

relajero, -ra, adj/subst. (1) (Guat, Hond, Ekv, Salv): o člověku: bouřlivý, hlučný; ► který způsobuje randál či nepořádek; (DA).

relajiento, -ta, adj/subst. (1) lid. (Mex): flamendr; ► milovník zábavy a večírků; (DA).

relajista, adj/subst. (1) (Mex, Ekv): vtipálek, srandista; ► člověk, který rád vtipkuje a baví se; (DA).

relajo, m. (1) lid. (Mex, Guat, Hond, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ekv): flám, mejdan; ► neřízená zábava; ■ Syn.: *quiqueo*; (2) (Mex, Guat, Kub, Dom, Portor): špatný žert; (3) (Mex): oříšek; ► těžko splnitelný úkol nebo činnost; (4) (již a zápBol): zálet, povyražení; ► krátký náhodný milostný vztah; (5) vulg. (Bol): intimní doteky; (6) (Chil): uvolnění, relaxace; (7) málo použ. (Portor, Urug): uvolněná konverzace; ► většinou o sexu; (8) **el ~, con orden** (Kub): všeho má být s mírou; každá zábava má své meze; ► naznačuje, že každé řádění má mít svou míru; (9) **de ~**, lid. (Mex, Pan, Dom): v žertu, v legraci; (10) **de ~**, lid. (Kub): o věci: pornografický; (DA).

quiqueo, m. (1) (Portor): mejdan; viz též: *relajo*; (DA).

relajón, -na, adj/subst. (1) lid. (Kub): posměváček, šprýmař; ► člověk, který si dělá legraci či se posmívá druhým; ■ Var.: *relajoso*; (DA).

relajoso, -sa, adj/subst. (1) (Kub): viz: *relajón*; (DA).

relambido, -da, adj/subst. (1) lid. (Kub, Dom): přehnaně sebevědomý člověk; ■ Var.: *relambío*; (DA).

relambío, -bía, adj/subst. (1) (Kub): viz: *relambido*; (DA).

relamer, tr/zvrat. (1) **~se los bigotes** (Bol, Chil, Urug): těšit se z něčeho, najít v něčem zalíbení; (2) **para ~se los bigotes** (Bol, Chil, Urug): o věci: skvělý, vynikající; (DA).

bigote, m. (1) **relamerse los ~¹**, lid. (Bol, Chil, Urug): těšit se z něčeho, najít v něčem zalíbení; (2) **para relamerse los ~²** (Bol, Chil, Urug): o věci: skvělý, vynikající; (DA).

relamido, -da, adj. (1) (Guat, Hond, Nik, Pan, Bol): vychloubačný, nestydatý; (DA).

relampaciadera, f. (1) (Guat): blýskání; ► při bouřce; (DA).

relámpago, m. (1) (Nik, Per): malý podlouhlý zákusek; ► plněný krémem a pokrytý sirupem nebo čokoládou; (DA).

relampaguear, intr. (1) (Salv): vyčnívat kombiné; ► přečnívat nějaké ženě spodnička; (DA).

relanceado, -da, adj. (1) (Salv): o věci nebo události, která se udává jednou za čas, zřídka; ■ Var.: *relanciado*; (DA).

relanciadamente, adv. (1) (Salv): občas, zřídka, čas od času; (DA).

relanciado, -da, adj. (1) (Salv): viz: *relanceado*; (DA).

relancina, f. (1) (Ekv): obrovské štěstí, zásah štěstěny; (2) **de ~** (Ekv): naštěstí; (DA).

relancino, -na, adj. (1) (Hond, Salv): o událost: vzácný, ojedinělý, odehrávající se málokdy; (DA).

relator, -ra, m/f. (1) (Ekv, Chil, Par, Arg, Urug, Bol): v rádiu či televizi: vypravěč, komentátor; ► většinou sportovní; (DA).

relave, m. (1) (Pan, vých a jižBol, Chil): zbytky nerostů, které odplavila voda; (DA).

relavero, m. (1) (vých a jižBol): v dole: horník, který čistí nerosty; (DA).

relax, adj/subst. (← angl. *relax*) (1) (US, Portor, Ekv, Bol): o člověku: uvolněný, klidný; (DA).

relay, m. (← fr. *relais*, „střídání“) (1) (Hond, Kost, Kub, Per, Bol): relé; ► zařízení, které řídí regulaci a směr proudu v elektrickém obvodu; (DA).

relavamiento, m. (1) (Bol, Chil, Arg, Urug): studium terénu; ► kvůli analýze jeho vlastností; (DA).

relevista, m. (1) (Salv, Kub): v baseballu: náhradní nadhazovač; ► má za úkol vystřídat nadhazovače během jednoho zápasu; (DA).

relevo, m. (1) (Portor, Bol): dokument, kterým se osoba zbavuje veřejné či právní zodpovědnosti; ■ Var.: *relevo de responsabilidad*; (2) (vých a zápBol): řidič hromadné dopravy; (3) **~ de responsabilidad** (Portor): viz: *relevo*; (DA).

relicario, m. (1) arch. (Hond, Nik, Bol, Urug, Kost): medailonek, přívěsek; (2) (Hond): soupis deliktů, trestných činů nějakého delikventa; (DA).

relievante, adj. (1) (Per, Kol, Ekv): o věci: významný, důležitý, význačný; (DA).

relievar, tr. (1) (Kol, Ekv, Per, zápBol): opěvovat, vychvalovat něco; (2) (Kol, Ekv, Per, zápBol): vyzdvihnout nějaký čin nebo nápad; (DA).

religioso, adj. (1) **por lo** ~ (zápBol): o svatbě: uznaná církví; (DA).

relinchada, f. (1) lid. (Mex, Nik, Bol, Urug): ržání koně, řehtání; (2) (Nik): rámus, kravál; ► který dělají děti; (DA).

relinchar, intr. (1) (Hond, Salv, Bol): protestovat; ► proti něčemu; (2) (Hond, Salv, Nik): o dětech: rámusit, dělat kravál; (3) (Salv): rozčílit se, rozzlobit se; (DA).

relincho, m. (1) (Nik): povyk, křik, randál; ► který děti dělají při hře; (DA).

relingado, -da, adj. (1) (Nik): o studentovi: vyhozený od zkoušky; (DA).

relingar, tr. (1) (Nik): neudělat zkoušku; (2) (Nik): udeřit, praštit někoho; (DA).

relingo, m. (1) (Hond): záplata, oprava; (DA).

reliquia, f. (1) (Salv): otec; (DA).

rellena, f. (1) (Mex, Kol, jižPer): jelito; (2) (Hond): mléčná a vanilková zmrzlina; ► politá čokoládou nebo ovocným sirupem, podávaná na dřevěném tácku; (DA).

rellenera, f. (1) (zápBol): prodavačka jelit a klobás; (DA).

rellenito, m. (1) (Guat): pokrm připravený z těsta z banánu a skořice, plněný fazolkami; ► osmažený či se smetanou; (DA).

relleno, m. (1) (zápPer): jelito; (2) (zápBol): bramborové knedlíky plněné masem; ► obalené ve vajíčku a mouce, následně osmažené; (3) (zápBol): masová náplň do pirožků *empanada*; ► obsahuje maso s cibulí, krájené rajčata, mletou paprikou a jiné koření; (4) (Chil): příkrm pro miminka; ► když nestačí mateřské mléko; (5) (Chil): viz: *relleno sanitario*; (6) ~ **sanitario** (Ekv, Per, Chil): skládka, smetišť; ■ Var.: *relleno*; (DA).

rellollo, -lla, adj. (1) (Kub): o člověku: původní obyvatel, rodák; ■ Var.: *reyoyo*; (DA).

reloj, m. (1) (Hond, Nik, Kost): srdce; (2) (Hond, Nik): díra na ponožce; (3) (Kub): elektroměr; ► přístroj k měření spotřeby elektřiny; (4) ~ **checador** (Mex, Chil): viz: *checador*; ■ Var.: *reloj chequeador*; (5) ~ **chequeador** (Chil): viz: *checador*; (DA).

relojeada, f. (1) (Dom, Arg, Urug): kradmý pohled, mrknutí; (2) málo použ. (Chil): stopování, měření času; (DA).

relojear, tr. (1) (Dom, Arg, Urug): pokradmu, nenápadně sledovat; ► něco nebo někoho; (2) lid., málo použ. (Chil): měřit čas, stopovat, hlídat čas; (DA).

relojeo, m. (1) málo použ. (Chil): stopování, měření času; (DA).

relojero, m. (1) (Arg, Urug): při dostizích: osoba, která koním měří čas při tréningu na dostihy; (DA).

relojina, f. (1) lid. (Nik): sebranka, špatná společnost; (2) (Nik): povyk, randál; (DA).

reluciente, adj/subst. (1) (Dom): o předmětu: krásný, hezký; (DA).

relujado, -da, adj. (1) (Mex): o člověku: vyšvihnutý; ► upravený a pěkně oblečený; (DA).

relujar, tr. (1) málo použ. (Mex): vyleštit si boty; (DA).

reluquiado, -da, adj. (1) lid. (Kol): o člověku: bohatý, prachatý; (DA).

remaceta, f. (1) **hasta la** ~, lid. (Per): o člověku, který má něčeho plné zuby, má toho dost; (DA).

remachado, -da, adj. (1) (szArg, Urug): úplný, kompletní; (2) (Bol): o člověku: silný, urostlý, robustní; (DA).

remachadura, f. (1) (Mex): uhození, tlučení; ► kladivem na hlavičku hřebíku; (DA).

remache, m. (1) lid. (Kub): prcek; ► osoba malého vzrůstu; (2) **y de** ~ (Hond, Urug): ke všemu; aby toho nebylo málo; (DA).

remachón, -na, adj. (1) (Guat): o studentovi: pilný, zapálený do studia; (DA).

remada, f. (1) (Mex, Kostar, Per, Chil): veslování; ► pohyb veslem; (2) (Per): veslování pažemi; ► pohyb surfigisty při plavení na prkně; (3) (Per): v surfování: závod surfigistů ve veslování pažemi; (DA).

remadera, f. (1) (Mex): veslování; (DA).

remaldecido, -da, adj. (1) kniž. (Hond, Chil): o člověku: zvrácený, zlý; (DA).

remandigo, m. (1) lid. (Kub): zmatek, mumraj, chaos; ► chaotická a nepřehledná situace; viz též: *rebambaramba*; (DA).

remanga, f. (1) lid. (sevKol): směšná nebo nevkusná věc; (DA).

remangalatuercas, f. (1) (Kub): viz: *remanganagua*; (DA).

remanganagua, f. (1) lid. (Kub): díra, zapadákov; ► odlehlé a těžko dostupné místo; ■ Var.: *remangalatuercas*; (DA).

remangar, tr. (1) (Nik): vyhodit studenta od zkoušky; (DA).

remaniente, m. (1) lid., málo použ. (Mex): vodní pramen; (DA).

remanse, f. (1) lid. (Mex): zátoka; ► s klidnou vodou; (DA).

remanyar, tr. (1) (Arg): prokouknout někoho; ► znát něčí úmysly; (2) (Arg): rozumět, chápat; (3) (Arg): zkoumat, pozorně sledovat; (DA).

remar, intr. (1) (Per): o surfigistovi ležícím na prkně: pádlovat rukama; (2) (Salv): kráčet, jít, chodit; (3) tr., lid. (Ekv): žádat někoho o něco; (4) intr. (Pan): slovně povzbuzovat, fandit, pobízet; (DA).

mariposa, f. (1) **remar en** ~ (Hond): veslovat synchronizovaně s oběma vesly; ► zvedat a nořit obě vesla zároveň; (DA).

remasalada, f. (1) (výchBol): kožní vyrážka; ► způsobená kontaktem s jedovatou houbou, projevuje se bílými fleky; (DA).

remascar, tr. (1) (Hond): o býložravci: přežvýkat; ► podruhé rozžvýkat potravu; (DA).

rematado, -da, adj. (1) (Kol, Arg, Urug): naprosto znavený, mrtvý únavou; (2) (Hond): o věci: škaredý, ošklivý, špatně udělaný; (DA).

rematar, intr. (1) (Guat, Par): vybít si na někom zlost; (2) tr., venk. (Pan, Dom): udělat uzel na konci provazu, aby neklouzal; (DA).

remate, m. (1) venk. (szArg): refrén; ► který se při folklorních písních zpívá dokola a postupně jej zazpívají všichni zpěváci; (2) (Chil): nabídka volných pracovních míst na univerzitě; (3) venk. (Chil): okamžité zastavení koně na příkaz jezdce; (4) (Chil): dražba, aukce; (DA).

rematista, m/f. (1) (Per): osoba, která vede dražbu; (DA).

reme, m (1) (výchPer): strom; viz též: *palillo*; (DA).

remecedor, -ra, adj. (1) (Chil): o věci: znepokojující, zneklidňující, otřesný; (DA).

remecida, f. (1) (Per, Chil, Arg): chvění půdy, zemětřesení; (2) lid. (Per, Kol): otřes; ► rychlé a prudké zatřesení; (3) (Per): duševní otřesení; ► způsobené nepříjemnou zprávou; (DA).

remediación, f. (1) (Mex, Ekv): náprava; ► opatření k nápravě způsobené škody; (DA).

remedio, m. (1) (Kost, Pan, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Par): lék; ► proti nemoci; (2) (Arg): folklórní tanec; ► tančí se v živém rytmu, s šátkem a v oddělených párech; (3) **santo** ~ (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Portor, Kol, Ekv, Per, Chil, Pan, Ven, Bol, Par, Arg, Urug): rychlé a účinné řešení; (4) **ni para un** ~, lid. (Mex, Nik, Ven, Bol, Arg, Urug): velmi málo, skoro vůbec; (5) **ni para un** ~ (Kol, Ven, Ekv, Chil, Urug): úplně, zcela; (DA).

remedón, -na, adj/subst. (1) (Ekv, Per, Bol, Par, szArg): imitátor; ► člověk který v žertu někoho napodobuje; (DA).

remendar(se), intr/zvrat. (1) (Nik): mít prospěch z nějakého rozhodnutí; (2) (Nik): pomoci si nalezením něčeho; (DA).

capote, m. (1) **remenar el** ~ (Ven): napravit, odčinit něco; ► co bylo řečeno nebo uděláno; (DA).

remendona, f. (1) lid., arch. (Kost): ševcovská dílna; ► opravna bot; (DA).

remenear(se), intr/zvrat. (1) (Kub, Dom, Portor): vrtět se, hýbat boky; ► zvláště při tanci; (2) tr. (Kub, Portor): třepat, třást něčím; (DA).

remeneo, m. (1) (Pan, Kub, Dom, Portor): pohupování, kolébání, nakrucování; ► osoby, především ženy, při chůzi či tanci; (DA).

remeneón, m. (1) (Dom): třas, třesení; ► pohyb způsobený dlouhým a silným třepáním, lomcováním; (DA).

remera, f. (1) (Arg, Urug, Bol, Par): tričko s krátkým rukávem, tílko; (2) (Urug): tričko s límečkem; (DA).

remesero, m. (1) venk. (szArg): poháněč dobytka, honák; ► člověk, který žene hovězí dobytek na prodej, obvykle musí přejít přes Andy; (DA).

remesero, -ra, m/f. (1) (Kost, Bol, Arg, Urug): osoba, která přepravuje, převáží peněžní zásilky či akcie; (DA).

remesura, f. (1) (Arg): lidový tanec; ► tančí se ve volných párech, s šátkem, v živém rytmu; (DA).

remetálica, f. (1) (Hond): improvizovaná báseň, kterou muž přednáší ženě; ► na veřejnosti, aby získal její pozornost a vyjádřil svou lásku; žena odpovídá také básní, kterou ho však odmítá; (DA).

remeter, tr. (1) (Mex, Kub, Dom, Portor): vrhnout se; (DA).

remezón, m. (1) (Hond, Nik, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, zápBol, Chil, Arg): mírné zemětřesení, záchvěv půdy; (2) (Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Chil, Arg): trhnutí, otřes; ► rychlý a silný; (3) málo použ. (Hond, Kost, Kol, Ven, Ekv, Chil, Arg, Pan, Urug): narušení; ► změna ve fungování

organizace; (4) (Pan, Ven, Ekv, Chil, Arg, Urug): duševní otřes; ► obvykle způsoben nepříjemnou zprávou; (5) (Ven, Chil): ostré pokárání, trest; (DA).

remigio, m. (1) (Salv): oprava, úprava; (DA).

remilgoso, -sa, adj/subst. (1) (Mex, Chil): o člověku: strojený, škrobený; (DA).

remillo, m. (1) (Mex): strom (*Trichilia trifolia*); ► až 7 m vysoký s načervenalou kůrou a trojčetnými kopinatými listy a plody v tobolkách; (DA).

remillón, m. (1) (Salv, Ven): nástroj vyrobený z kovové nádoby, kterou protíná tyč; ► sloužící k získávání vody či pálenky ze dna lisu; (DA).

remís, m. (← fr. *voiture de remise*) (1) (Par, Arg, Urug): auto s řidičem k pronajmutí; ■ Var.: *remise*; (DA).

remise, m. (← fr.) (1) (Par, Arg, Urug): viz: *remís*; (DA).

remisería, f. (1) (Arg, Urug): agentura zaměstnávající řidiče aut typu *remís*; (2) (Arg): dopravní podnik půjčující auta typu *remís*; (DA).

remisero, -ra, m/f. (1) (Arg, Urug): řidič vozidla *remís*; (DA).

remiso, m. (1) (Ekv): člověk vyhýbající se vojenské povinnosti; (DA).

remito, m. (1) (Arg, Urug): stvrzenka, doklad; ► přiložený k odeslanému zboží, s datem odeslání a detailním seznamem všech artiklů a jednotlivými cenami; (DA).

remo, m. (1) (Kub, Pan): paže; (2) **al ~**, lid. (Ekv): na účet někoho; na něčí náklady; (DA).

remocaspi, m. (1) (svPer): strom štítózelenka (*Aspidosperma* spp); ► až 40 m vysoký s drsnou kůrou a listy zářivě zelené barvy, dřevo se využívá v truhlářství a stavebnictví; (2) f. (Per): lehké dřevo okrové barvy; (DA).

remoción, f. (1) (sevHond): při pěstování ananasovníku: řízkování; ► uříznutí nových větviček, které se pak zasadí v semeništi; (DA).

remojada, f. (1) (Mex, Kost, Per, Bol): namočení, promočení; (2) lid. (Pan, Per, Bol, Chil, Urug): rychlá sprcha nebo vana; ► na osvěžení; (DA).

bizcocho, m. (1) **remojar el ~**, vulg. (Ekv): mít sex; (DA).

cochayuyo, m. (1) **remojar el ~**, vulg., lid. (Chil): mít po dlouhé době pohlavní styk; ► o muži; (DA).

guarguero, m. (1) **remojar el ~** (Urug): viz: *remojar el güergüero*; (DA).

güergüero, m. (1) **remojar el ~** (Pan, Chil): svlažit hrdlo, napít se; ► většinou alkoholu; ■ Var.: *remojar el guarguero*; (DA).

muñeco, m. (1) **remojar el ~** (Per): viz: *remojar el payaso*; (DA).

payaso, m. (1) **remojar el ~**, vulg. lid. (Per): mít pohlavní styk; ■ Var.: *remojar el muñeco*; (DA).

remojo, m. (1) venk. (Per): zavlažování půdy; ► aby se následně mohla zorat; (DA).

remolcador, m. (1) (Nik, Kub): v baseballu: pákkař, který odpálil míček a umožnil jinému hráči uběhnout dráhu (oběhnout kolečko); (DA).

remolcar, tr. (1) (Kub): udeřit někoho baseballovou pálkou; (2) (Salv): unést a znásilnit ženu; (DA).

remoler, tr. (1) (Guat, Salv): obtěžovat, otravovat; (2) intr., lid. (Chil): bavit se, pařit, flámovat; ■ Var.: *remolerla*; (3) tr., venk. (Chil): o jezdcí: obrátit koně, otočit se; (4) **~la**, lid. (Chil): bavit se, flámovat; viz též: *remoler*; (DA).

remolienda, f. (1) lid. (Chil): flám, pařba, mejdan; (DA).

remolín, m. (1) (Nik): dětská hra; ► kdy na záda jednoho hráče tlačí druhý hráč loktem a opakuje se věta se slovem *remolín*; (DA).

remolineada, f. (1) (Mex, Nik): točení, otáčení, víření; ► pohyb dokola; (DA).

remolinear, intr. (1) lid. (Kub, Urug): bezcílně bloudit, bloumat; ► chodit z místa na místo a nevědět kde zůstat a co dělat; (2) (Pan, Urug): promýšlet si; ► dlouho se o něčem rozhodovat; (DA).

remolino, m. (1) **~ de pellejo**, vulg. (Mex): prdel, řiť; (DA).

remolón, -na, adj. (1) (Pan, Ven): o člověku: opatrný, obezřetný, nerozhodný; ► který si vše hodně promýšlí; (2) adj/subst. (Guat): o člověku: otravný; (DA).

remolque, f. (1) (Salv): znásilnění (ženy); (DA).

remolquera, f. (1) (Salv): prostitutka, která spí s více muži najednou; (DA).

remón, m. (1) (Salv): procházka, cesta; (DA).

remonta, f. (1) (Ven): náhradní zvíře, které si s sebou bere jezdec, aby na něj pak mohl přesedlat; (2) **de ~** (Pan): o oblečení: z druhé ruky; (DA).

remontadora, f. (1) málo použ. (Kol): opravná obuvi; (DA).

remontar(se), tr. (1) (Kol): opravit boty připevněním nové kůže na podšev či podrážku; (DA).

barrilete, m. (1) **no te remontés que no sos** ~ (Arg): nepředváděj se tolik; nepovyšuj se tak; ■ Var.: *no te remontés que no sos cometa*; (DA).

cometa, f. (1) **no te remontés que no sos** ~ (Urug): viz: *no te remontés que no sos barrilete*; (DA).

remoñeje, m. (1) (Hond): hromada jídla; (DA).

remotidad, f. (1) (Guat, Kost): vzálené a odlehlé místo; (DA).

removedor, m. (1) (Kol): odlakovač; ► na nehty; (2) (Kol, Chil, Urug): ředidlo; ► substance na odstranění barvy či laku; (3) (Kub): plastové míchátko na nápoje; (DA).

rempujá!, citosl. (1) (Nik): vyjadřuje výzvu k boji; (DA).

rempujar(se), tr/zvrat. (1) (Guat, Hond, Nik, Dom, Pan): cpát se; ► přehnaně pít nebo jíst; (2) (Dom): mít pohlavní styk; (DA).

tranca, f. (1) **rempújala que está sin** ~ (Nik): Pojd'me do toho! Pojd'me na věc!; ► vyzvání někoho k činnosti; (DA).

bala, f. (1) **rempujar** ~ (Guat): vystřelit na někoho; ► ze střelné zbraně; ■ Var.: *rempujar plomo*; (DA).

plomo, m. (1) **rempujar** ~ (Guat): viz: *rempujar bala*; (DA).

reata, f. (1) **rempujar** ~ (Guat): rvát se, prát se; ► dvě či více osob; (DA).

rempujón, m. (1) (Nik): autostop, stopování; (DA).

remúa, f. (1) arch. (Dom): vesnický oděv; (2) (Dom): staré, otrhané oblečení; (DA).

remuda, f. (1) venk. (Mex): náhradní zvíře, které v práci vystřídá jiné, již unavené; (DA).

remudar, tr. (1) venk. (Mex): vystřídat unavené pracovní zvíře za nové a odpočaté; (DA).

renacal, m. (1) (Per): místo zarostlé fikovníky, nebo jejich kořeny; (DA).

renaco, m. (1) (Per): fikovník (*Ficus trigona*); ► korpulentní a hustě zarostlý, s malými a tuhými lístky a s červenými sladkými plody; (DA).

renacuajo, m. (1) hanl. (Hond, Bol, Pan): otrava, bezvýznamný člověk; (DA).

renaquilla, f. (1) (Per): strom; viz též: *metapalo*; (2) (Per): viz: *copey*; (DA).

renato, m/f. (1) málo použ. (Salv): ozbrojený člen Národního odboje; (DA).

rencada, f. (1) (Salv): kulhání, kulhavost; (DA).

rencauchar, tr. (1) (Salv, Nik, Pan, Bol): znovu pokrýt gumou pneumatiku; viz též: *reencauchar*; (DA).

renchido, m. (1) (Mex): základy; ► pro stavbu; (DA).

rencillista, adj/subst. (1) (Bol): výbušný, hádavý; ► člověk se sklonem k roztržkám; (DA).

renco, -ca, adj. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Kost, Pan, Dom, Kol, Bol): kulhavý; viz též: *rengo*; (2) ~ **del morro** (Hond): hlupák; (DA).

rencorista, adj/subst. (1) lid. (Mex, Salv, Kub): o člověku: záštiplný, nenávistný; (DA).

renculillo, m. (1) arch. (Kub): rozrušení, neklid, netrpělivost; (2) (Kub): umínění, zatvrzení; ► neodůvodněný odpor proti někomu či něčemu; (DA).

rendar, tr. (1) (Portor): rybařit; (DA).

rendidura, f. (1) venk. (svArg): svalové zranění, poškození; ► způsobené prudkým pohybem; (DA).

rendir, intr. (1) (Mex, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, zápEkv, Per, Urug): vyhovovat, být dostačující; ► k dosažení nějakého cíle; (2) tr. (Kost, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): udělat zkoušku; (3) intr. (Dom, Par, Kub): podstoupit zkoušku, podrobit se zkoušce; ► znalostní či dovednostní; (4) tr. (Nik, Portor, Kol): přidat, zvýšit počet; ► přidat víc ingrediencí při přípravě něčeho; (5) intr. (Kub, Arg, Urug): zvětšit se, nabobtnat; ► jídlo při vaření; (DA).

charro, m. (1) **rendir el** ~ (Nik): přiznat něčí zásluhy; (DA).

sombrero, m. (1) **rendir el** ~ (Hond): uznat někoho, přiznat něčí zásluhy; (DA).

renegadera, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Kost, Kol, Per): odmlouvání; (DA).

renergido, m. (1) (szArg): pták vlhovec modrolesklý; ► (*Molothrus bonariensis*); ■ Syn.: *golfo*; (DA).

golfo, m. (1) (szArg): pták; viz též: *renergido*; (DA).

renglón, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Kost, Kub, Bol, Urug): odvětví, oddíl; ► na které se rozděluje ekonomika, průmysl nebo trh; (2) (Pan): odvětví, část; ► tvořící nějakou instituci, činnost či případ; (DA).

rengo, x. (1) ~, ~, **pero vengo** (Arg): vyjadřuje, že navzdory překážkám splním co jsem slíbil; (DA).

rengo, -ga, adj. (1) (Mex, Kub, Kol, Ekv, Per, Bol, Par, Arg, Urug, Chil): kulhavý; ► o zvířeti nebo člověku se zraněnou nohou; ■ Var.: *rengo, arrendado*; (2) (Bol, Arg, Urug): o nábytku: viklavý, rozviklaný; (3) (Hond): nedostatečný, pokulhávající; ► o organizaci či politické straně nedostatečně vykonávající svou funkci; (DA).

renguear, intr. (1) (Mex, Kub, Per, Bol, Chil, Par, Urug): kulhat, belhat se; (DA).

renguera, f. (1) (Kub, Ven, zápBol, Par, Arg, Urug, Mex, Kol, Ekv, Per, Chil): viz: *renguera*; (2) (Kol): kulhavost; ► nemoc dobytka a koní, která ochromuje zadní končetiny; (3) (Kub): ochrnutí zadních končetin zvířete v důsledku nemoci; (4) **como ~ de perro** (Arg): falešně, předstíraně; (DA).

renguero, -ra, adj/subst., lid. (1) (Chil): o člověku: kulhavý, kulhající; (DA).

reniego, m. (1) (Hond): randál, rámus; (DA).

renoleta, m. (1) lid. (Arg): dodávka značky Renault; (DA).

renovadora, f. (1) (Per): viz: *renovadora de calzado*; (2) ~ **de calzado** (Mex, Ekv, Per, Bol): opravná obuv; ■ Var.: *renovadora*; (DA).

renquera, f. (1) lid. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Bol, Chil, Arg, Urug): kulhání, kulhavost; ■ Var.: *renguera*; (DA).

renta, m. (1) (Portor): policista pracující s narkotiky; (DA).

rentacar, m. (← angl. *to rent a car*) (1) (Hond, Salv, Kub): autopůjčovna, půjčovna automobilů; (2) (Hond, Salv, Bol): autopůjčovna, půjčovna automobilů; (DA).

rentado, -da, adj. (1) (zápBol, Arg, Urug): o práci či pozici: placená, odměněná platem; (2) adj/subst. (Arg, Urug): o člověku, který dostal za práci zaplacen; (DA).

rentar, tr. (← angl. *to rent*, „pronajmout“) (1) (US, Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Ekv, Chil, Kost): pronajmout; ► dát nebo vzít si něco do pronájmu; (DA).

rentista, adj/subst. (1) (Bol, Urug): důchodce, penzista; (DA).

renuevo, m. (1) (Portor): výhonek; viz: *cogollo*; (DA).

renunciar, tr. (1) (Mex): přimět někoho rezignovat, odstoupit; (DA).

reñir, intr. (1) (Portor): o kohoutovi při kohoutích zápase: hrabat se v hlíně; (DA).

reñoso, -sa, adj. (1) venk. (Portor): o člověku: špatné povahy; (DA).

reo, -rea, adj/subst. (1) (Arg, Urug): buran, neomalenec, hrubián; ► osoba zanedbaného vzhledu a hrubého chování; (2) adj. (Arg): hrubiánský, neomalený; (3) adj/subst. (Arg): osoba žijící na okraji společnosti; (4) (Arg): o dítěti: drzý; (DA).

repa, adj/subst. (1) (Kub): raper, hip-hoper; ► mladík preferující americký styl hudby; viz též: *repartero*; (DA).

repajar, tr. (1) lid. (jižPer): opravit slaměnou střechu přidáním nové vrstvy na tu starou; (DA).

repajilar, tr. (1) (Dom): vyhodit, vyhnat někoho; ■ Var.: *respailar, respajilar*; (DA).

repanconqueso, x. (1) ;**que la ~!** (szArg, Urug): zatraceně! to je hrůza!; ► vyjadřuje velkou zlost či naštvání; (DA).

repañar, intr. (1) (Ekv): v cukrovarnickém průmyslu: ručně sbírat třtinu, kterou neposbíral stroj; (DA).

repañe, m. (1) (Ekv): v cukrovarnickém průmyslu: ruční sbírání třtiny, kterou neposbíral stroj; (DA).

reparación, f. (1) (Nik, Ven): reparátní zkouška; ► opravná zkouška z předmětu, který student neudělal; (DA).

reparador, -ra, adj. (1) (Mex): o jízdním zvířeti, které často vykopává; vzpínající se (DA).

reparadora, f. (1) (Kub, Chil): opravná; ► zařízení, kde opravují různé artikly; (2) (Bol, Chil): opravná obuv; (DA).

reparar(se), tr. (1) (Nik, Ven): šetřit peníze; (2) (Ven): sledovat, kontrolovat něčí výdaje; (3) (Kost, Ven): o svatém: poskytnout někomu laskavost, podporu; (4) (Ven): získat něco pro někoho jiného; (5) intr/zvrat. (Arg, Urug): schovat se pod střechu; ► kvůli špatnému počasí; (6) tr. (Arg): napodobovat někoho a zesměšňovat ho tím; (7) (Nik, Ven): dělat opravnou zkoušku; ► po neúspěšném ukončení předmětu; (8) intr. (Guat): o zvířeti: skákat a prohýbat u toho hřbet; (9) venk. (Nik): o jízdním zvířeti: splástit se, vylekat se při jízdě; (10) tr. (Chil): klást překážky; (DA).

reparista, adj. (1) (Nik): o člověku: šetřivý; (DA).

reparisto, -ta, adj. (1) venk. (Hond): o jízdním zvířeti: lekavý, plašivý; (2) (Hond): o člověku, který má ke všemu připomínky nebo výhrady; (DA).

reparo, m. (1) venk. (Mex, Guat, Nik): o koni: výskok s prohnutím hřbetu; ■ Var.: *reparón*; (2) (Nik, Ven): lakomost, skrblení; (3) (Ven): pozornost věnovaná hovořícímu člověku; (4) **al** ~ (Arg, Urug): v bezpečí; ► na chráněném místě; (DA).

reparón, m. (1) (Hond): koňský výskok; viz též: *reparo*; (2) (Nik): lekavý kůň; (DA).

reparón, -na, adj. (1) lid. (Mex, zápBol): o člověku, který ostatní neustále opravuje; ► stále má připomínky, výhrady; (2) m/f. (szArg): imitátor; ► člověk napodobující jiného s úmyslem ho zesměšnit; (DA).

reparterismo, m. (1) (Kub): raperské chování; ► chování člověka, který má rád americké hudební žánry jako je hip-hop; (2) lid. (Kub): hrubé, sprosté chování, neomalenost; (DA).

repartero, -ra, adj/subst. (1) (Kub): hip-hoper; ► mladík, který má rád hip hop a obléká se v hiphopovém stylu; ■ Var.: *repa*; ■ Syn.: *moñero*; (2) lid. (Kub): hulvát, sprosták, hrubián; (DA).

moñero, -ra, adj. (1) (Kub): viz: *repartero*; (DA).

repartición, f. (1) (Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): pobočka; ► firmy či instituce; (DA).

repartida, f. (1) lid. (Mex, zápBol, Par, Kost, szArg): rozdělení, dělení; (DA).

repartidera, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol): rozdělování; ► soustavné a opakované dělení něčeho; (DA).

repartido, m. (1) (Urug): distribuční leták; (DA).

repartija, f. (1) lid. (Bol, Chil, Par, Arg, Urug): dělení; ► něčeho cenného; (2) (Bol, Chil, Par, Arg, Urug): zainteresované rozdělení veřejných či politických funkcí; (3) (Bol, Par, Arg, Urug): rozdělení lupy; (DA).

pan, m. (1) **repartir como ~ bendito** (Arg): rozdávat něco po troškách; (DA).

pija, m. (1) **repartir el ~** (Hond): rozdávat rány; ► praštit někoho; ■ Syn.: *repartir el riata*, *repartir el verga*; (DA).

queso, m. (1) **repartir el ~¹** (Hond): být nejlepší ve svém oboru; (2) **repartir el ~²** (Hond): být ten nejdůležitější či nejvlivnější; (DA).

riata, m. (1) **repartir el ~** (Hond): viz: *repartir el pija*; (DA).

verga, m. (1) **repartir el ~** (Hond): viz: *repartir el pija*; (DA).

maicillo, m. (1) **repartir ~** (Hond): podplatit někoho; (DA).

marrana, f. (1) **repartirse la ~**, lid. (Kol): viz: *repartirse la torta*; (DA).

torta, f. (1) **repartirse la ~** (Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): rozdělit si lup; ■ Syn.: *repartirse la marrana*; (DA).

reparto, m. (1) (Nik, Kub): obytná čtvrť; (2) (Salv, Nik, Pan): terén rozdělený na stavební parcely; (DA).

repasada, f. (1) (Mex, Salv, Kost, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): rychlá kontrola, přelétnutí; ► rychlé zkontrolování kvůli opravě případných chyb; (2) lid. (Mex, Per, Bol, Arg, Urug): lehký úklid; (DA).

repasador, m. (1) (Bol, Par, Arg, Urug): utěrka; ► na nádobí; (2) (Par): hadr; ► na vytírání; (DA).

repasador, -ra, m/f. (1) (Kub): kontrolor pěstování tabáku; (2) (Kub): soukromý učitel; ► připravující žáka na zkoušku nebo doučující látku; (DA).

repasadora, f. (1) venk. (střNik): kráva, která má při dojení stále mléko; (DA).

repasar, tr. (1) (Mex): žehlit; (2) (Mex): podruhé podrtit kukuřici; ► v hmoždíři; (DA).

repaseada, f. (1) (Hond, Salv): polámání, rozbití něčeho; (2) (Hond, Salv): omyl, chyba, mýlka; (DA).

repasearse, intr/zvrat. (1) (Guat, Hond): trápit někoho, opovrhovat někým; (2) (Guat): tvrdě pokárat někoho; (3) (Hond, Salv): zničit, pokazit něco; (4) (Hond, Salv): splést se, dělat něco špatně; (DA).

repaso, m. (1) (Guat): flám, párty; (DA).

repastado, -da, adj. (1) venk. (Mex): o dobytku: dobře živený; (DA).

repastar, tr. (1) (Nik): vyhnat mladého býčka či jalovici na pastvu; (DA).

repasto, m. (1) (Nik, Kost, Ekv): pastvina; ► místo se speciální pastvou na výkrm dobytka; (DA).

repe, m. (1) (jižEkv): dušený pokrm z banánu, sýru, mléka, koriandru a česneku; ■ Var.: *repe blanco*; (2) ~ **blanco** (Ekv): dušený pokrm; viz též: *repe*; (3) ~ **mestizo** (Ekv): dušený pokrm *repe* ke kterému se přidá kořen juky a brambory; (DA).

repechada, f. (1) (Chil): svah, sráz; (2) (Chil): stoupání do svahu; (DA).

repechado, -da, adj. (1) (Hond): o člověku: vypínající hrud', s vypjatou hrudí; (DA).

repechaje, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): ve sportu: poslední možnost pokračovat v soutěži, která se nabízí neumístěným účastníkům; (2) lid. (sevKol): přídavek, nášup, přidání si jídla; (DA).

repechar, intr. (1) (Mex, Ekv, Bol, Chil): hrát v rozhodujícím zápase; ► soutěžit o postup v soutěži; (2) (Arg, Urug): zlepšovat se, dělat pokroky; ► v nějaké aktivitě, pomalu ale jistě; (3) (Arg, Urug): zotavovat se, pomalu se uzdravovat; (4) (Arg, Urug): vzpamatovat se, vzchopit se; ► po těžké události; (5) tr. (Chil): překonat nasnáz; (6) intr. (Mex): udělat zastávku, odpočinout si na cestě; (DA).

repela, f. (1) venk. (Mex): druhá pastva dobytka na stejném místě; (2) (Hond, Nik, Kost): poslední sklizeň kávy, kdy se neoddělují zelené zrnka od zralých; (DA).

repelada, f. (1) (Mex, Pan): výtka, pokárání; (2) (Kub): krátký střih vlasů; (DA).

repelar, tr. (1) (Mex): remcat, odmlouvat; (2) venk. (Mex): pást dobytek podruhé na stejném místě; (3) intr., lid. (střKol): dojíst zbytky jídla, který zbyly v hrnci; (4) tr., venk. (Hond, Salv, Nik, Kost): při sklizni kávy: dělat poslední sklizeň a neodlišovat zelené zrna od zralých; (5) (Kub): ostříhat někoho na krátko; (6) (Pan): vynadat, vyhubovat někomu; (DA).

repele, m. (1) (Ven): zbytek něčeho; ► málo ceněný; (2) (Ven): bezcenný předmět či člověk; (3) (Ven): peníze přebývající z rozpočtu; (DA).

repelencia, f. (1) venk. (Pan, Kol, Ven): otravování, obtěžování, opakující se drzost; (DA).

repelente, adj/subst. (1) (Mex, Dom, Kol, Ven, Arg, Urug): nepříjemný člověk; (2) (Pan): sprostáček, hrubián; (DA).

repelillo, m. (1) (Portor): odpor, hnus, znechucení; (DA).

repellada, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): sádrování stěny; ► pokrývání stěny sádrovou a vápnem; (2) hanl. (Hond, Nik): viz: *repello*; (3) (Kub): osahávání, nemravný dotek; (DA).

repellar(se), tr/zvrat. (1) hanl. (Hond, Salv, Nik): malovat se, dát si make-up; (2) tr., vulg. (Kub): chlípně někoho osahávat; (3) intr/zvrat. (Kub): odřít se, škrábnout se; ► při pádu či škrábnutí; (4) tr. (Kost, Pan): jíst; (DA).

repelle, m. (1) (Salv): viz: *repello*; (DA).

repello, m. (1) (Hond): líčení, malování se; ■ Var.: *repelle, repellada*; (DA).

repelo, m. (1) (Mex): použité oblečení; (2) (Nik): strach, obava, špatná předtucha; (3) (Nik): odmítnutí, odpor; (DA).

repelón, m. (1) lid. (Pan, Kub): šlofik, zdřímnutí, krátký odpočinek; (2) (Pan): napomenutí, pokárání; (DA).

repelón, -na, adj/subst. (1) (Mex): o člověku: uremcaný, remcal; ► často odmlouvající; (DA).

repeluz, m. (1) en un ~ (Arg): rychle, spěšně, v mžiku; (DA).

repente, adv. (1) lid. (Salv, Chil): najednou, náhle, nečekaně; (2) de ~ (Mex, Salv, Nik, Pan, Dom, Ven, Per, Bol, Urug): možná, pravděpodobně; (3) de ~ (Mex, Ekv, Chil): příležitostně, málokdy, zřídka; (4) de ~ y tal (Ven): pravděpodobně, možná; (5) de un de ~ (Mex, Chil, Arg, Urug): nečekaně, náhle; ■ Var.: *en un repente*; (6) en un ~, málo použ. (Arg): viz: *de un de repente*; (DA).

repentismo, m. (1) (Kub): zpěv improvizovaných veršů, zpívá ho *decimista*; (DA).

repentizar, intr. (1) (Kub): zpívat improvizované verše; (DA).

repepena, f. (1) venk. (Hond): sběr poslených zrnků kávy, které zůstaly na zemi; (DA).

repepenar, intr. (1) (Hond, Salv): sbírat poslení zrnka kávy, které zůstaly na zemi; (DA).

reperpero, m. (1) lid. (Dom, Portor, Kub): zmatek, chaos; ► situace, kde převládá zmatek a nepořádek; (DA).

reperperoso, -sa, adj. (1) (Dom): o člověku: způsobující zmatek a nepořádek; (DA).

repesar, tr. (1) (Portor): při kohoutích zápasech: převážit kohouta naposledy před zápasem před zraky diváků; (DA).

repete, m. (1) (Bol): v armádě: rekrut, který pravidelně požaduje přídavek jídla; (2) (Bol): nášup, přídavek jídla; (DA).

repetidera, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Dom, Kol, Per, Bol): neustálé opakování; (DA).

repetidor, adj. (1) (Kub): o kouhoutovi v kohoutích zápasech: opakující stejný útok během zápasu; (DA).

repetirse, intr/zvrat. (1) **repertirsele** (Chil): přehrávat se něco v hlavě; ► přijít něco nechtěně na mysl a neustále se opakovat, někdy s nutkavostí až obsesí; (DA).

plato, m. (1) **repetir el** ~ (Per, Bol, Chil): udělat něco znovu, zopakovat; (DA).

repicadera, f. (1) lid. (Mex, Guat, Kost): zvonění, vyzvánění; (2) (Pan): otravné opakování historky, žvanění, tlachání; (DA).

repicador, m. (1) (Portor): v cukrovarném průmyslu: nástroj na řezání cukrové třtiny; (2) (Pan): buben; ► který má ostrý zvuk a je tvořen dutým válcem; (DA).

repicar, tr. (1) (Pan): opakovat věci, opakovaně vykládat; viz též: *cantaletear*; (2) **cuando repican fuerte**, málo použ. (Chil): při zvláštních příležitostech; (DA).

fuete, m. (1) **repicar el ~**, venk. (Portor): mít velení, držet otěže; (DA).

repique, m. (1) (Arg): boty na lidový tanec; (2) (Ven): telefonát, telefonní hovor; (DA).

repiquete, m. (1) (výchPer): stoupanutí hladiny vody v řece; ► nečekané a na krátkou dobu; (DA).

repisa, f. (1) (Nik, Kost): polička, konzola; (2) (Salv): ženská prsa; (DA).

repisada, f. (1) (Hond, Salv): poškození, obtěžování, trápení; (2) (Hond, Salv): opakovaný pohlavní styk; (DA).

repisado, -da, adj. (1) (Hond, Salv): o ženě: sexuálně aktivní; (2) adj/subst. (Salv): o člověku: zničený, zruinovaný; (3) hanl. (Hond): o člověku: bezvýznamný; (DA).

repisar, tr. (1) (Hond, Salv): trápit, poškodit, obtěžovat někoho; (2) intr. (Hond, Salv): mít opakovaně pohlavní styk se stejnou ženou; (DA).

repisón, -na, m/f. (1) (Hond, Salv): člověk s neukojitelnou touhou po sexu; (DA).

répíte, m. (1) (Dom): ostré pokárání, napomenutí; (DA).

repitencia, f. (1) (Hond, Salv, Nik, Kub, Bol, Chil, Par, Arg, Urug, Ekv): ve škole: opakování ročníku; (DA).

repitente, adj/subst. (1) (Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Kol, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg): o studentovi: opakující ročník či předmět; (DA).

replana, f. (1) (Per): zločinecký slang, žargon; (DA).

replicar, tr. (1) (Kol): zopakovat něco, co už se udělalo jindy; (DA).

repocheta, f. (1) (Nik): smažená tortilla s fazolkami, sýrem; ► ochucená salátem ze zelí, cibule, smetany a s rajčatovo-octovou omáčkou; (2) (Nik): smažená tortilla přeložená napůl, plněná sýrem; (DA).

repollar, tr. (1) (Hond, Dom): o rostlině: klíčit, rašit, pučet; (DA).

repollera, f. (1) venk. (Hond): zelné pole; ► plocha osázená zelím; (DA).

repollero, -ra, m/f. (1) (Hond): ve fotbale: sběrač míčů; ► osoba chytající míče, které vyletěly mimo hřiště, většinou se jedná o dítě; (DA).

repollita, f. (1) (Kol): brukev zelná (*Brassica oleracea*); ■ Var.: *repollito de Bruselas*; (2) (Kol): jedlá růžička salátu vyrůstající z brukve zelné; (DA).

repollito, m. (1) (Chil): malý moučník plněný krémem; (2) ~ **de Bruselas** (Arg): viz: *repollita*; (DA).

reponerse, intr/zvrat. (1) (Mex, Salv, Nik, Kost, Kol, Ven, Ekv, Chil, Urug): přibrat, nabrat, trochu ztloustnout; (DA).

reportar(se), intr/zvrat. (← angl. *to report*) (1) (US, Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ekv, zápBol, Chil, Par, Arg, Urug): dostavit se; ► obvykle k někomu nadřízenému; (2) tr. (US, Mex, Hond, Salv, Kost, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Par): vysílat zprávu v médiích; (3) (US, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Ven, Ekv, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): oznámit, podat zprávu někomu; (4) intr/zvrat. (Hond, Salv, Nik, Dom, Kol, Ven, Ekv, zápBol, Par): oznámit; ► informovat nadřízeného či manžela/ku o činnosti, návratu či místě výskytu; (5) tr. (US, Portor): podat hlášení, vyrozumět; (6) (Kub): zažádat o opravení domácího spotřebiče nebo telefonu; (7) intr. (Kub, Bol, Par): navštívit přítelkyni, partnerku; (DA).

reportazgo, m. (1) (Mex): reportáž, novinová zpráva; (DA).

reporte, m. (← angl. *to report*) (1) (Mex, Hond, Salv, Pan, Ekv): představení se; ► před někým; (2) (US, Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Dom, Portor, Ekv, Bol, Chil, Par): zpráva, hlášení; ► písemné či slovní; (3) (Hond, Nik, Pan): trestní oznámení; (DA).

reporteada, f. (1) (Hond, Salv): práce novináře; (DA).

reportear, tr. (1) (Mex, Hond, Salv, Kost, Per, Bol, Chil, Arg, Par, Ekv): dělat reportáž; ► hledat informace a pak je vysílat v médiích; (2) (Mex, Hond, Salv, Nik, Pan, Ven, Ekv, zápBol, Par, Arg, Urug): dělat rozhovor, reportáž; (3) (Kol, Chil, Par): dělat fotoreportáž; (4) lid. (Kol): vyptávat se, dopodrobna se ptát; (DA).

reporteo, m. (1) (Kost, Ekv, Chil): natáčení reportáže či rozhovoru; (2) (Bol, Chil): reportáž; (DA).

reporto, m. (1) (Nik): cenné papíry na burze; (DA).

reposada, f. (1) (Mex, Nik): odpočinek, oddych; (DA).

repositora, f. (1) (Guat): odtok, odtoková trubice; (2) (Hond): vodní nádrž či jezírko, kde nashromážděná voda produkuje sůl; (DA).

repositor, -ra, adj. (1) kniž., málo použ. (Chil): o věci: uklidňující, upokojující; (DA).

reposeer, tr. (← angl. *to repossess*) (1) (US, Portor): odejmutí něčeho neplatiči splátek, ► někomu, kdo neplnil smluvní podmínky; dobrovolně, či soudním příkazem; (DA).

reposera, f. (1) (Chil, Par, Arg, Urug): skládací lehátko; ► polohovací a s dlouhým opěradlem, používající se většinou na plážích, zahradách či bazénech; (DA).

repositor, -ra, adj/subst. (1) (Ven): člověk, který se často omlouvá z práce; (DA).

reposición, m. (1) (Hond, Salv, Portor): přezkoušení, opakování zkoušky; ► kterou student neudělal; (DA).

repostada, f. (1) (Salv, Kol): odseknutí; ► sprostá, neomalená odpověď; (DA).

repostado, -da, adj. (1) (Salv): drzý, prostořeký, nevychovaný; viz též: *repostón*; (DA).

repostar, tr. (1) (Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven): viz: *ripostar*; (DA).

repostear, tr. (1) venk. (Hond, Nik): znovu doplnit chybějící sloupky do plotu; (DA).

repostero, m. (1) (Per): spížírna, spíž; (2) (Chil): spížírna, jídelna; ► místnost sousedící s kuchyní, která slouží jako zásobárna potravin či jako jídelna; (DA).

repostero, -ra, adj. (1) (Salv): drzý, prostořeký, nevychovaný; viz též: *repostón*; (DA).

repostón, -na, adj. (1) (Salv): drzý, prostořeký, nevychovaný; ■ Var.: *repostado*, *repostero*; (DA).

reprenderse, intr/zvrat. (1) lid. (Kub): velmi naléhat; (DA).

reprendido, -da, adj/subst. (1) lid. (Kub): o člověku: neodbytný, vytrvalý; (DA).

representante, m/f. (1) ~ **de corregimiento** (Pan): přímo zvolený člen městské rady; (DA).

representar, tr. (1) (Ven): mít svou hodnotu; (2) intr. (Ven): o věci: vypadat draze a vybraně; (3) tr., arch. (Ven): podporovat rodinu (o muži); (4) (Kub): podporovat rodinu sociálně a ekonomicky (o muži); (DA).

representativo, -va, adj. (1) (Ven, Par): luxusní, vybraný; ► o věci vypadající draze a vybraně; (DA).

repris, m. (← fr. *reprise*, „opakovat“) (1) (Salv, Nik, Kost, Ekv, Bol): repríza; ► opakování televizního či rádiového programu; (DA).

reprisar, tr. (← fr. *reprise*, „opakování“) (1) (Ekv, Bol, Urug): reprízovat, opakovat představení; ► vrátit na scénu dramatické, filmové či hudební dílo, které bylo uvedeno před delší dobou; (DA).

reprise, f. (← fr.) (1) (Guat, Bol, Ekv, Urug): repríza; (DA).

reprobada, f. (1) (Hond, Salv, Nik, Dom, Bol): propadnutí; ► neudělat u zkoušku, předmět či ročník; (DA).

reprobado, -da, adj/subst. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): propadlík, repetent; ► žák, který propadl či neudělal zkoušku; (DA).

reprobar, tr. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg): o studentovi: propadnout; ► neudělat zkoušku či ročník; ■ Syn.: *volar*; (DA).

volar(se), intr. (1) (Guat): viz: *reprobar*; (DA).

reptil, x. (1) (Hond): lichočlověk, pochlebovač; viz též: *alabardero*; (DA).

republicano, -na, adj. (1) (Portor): republikánský; ► o osobě podporující anexi Portorika k USA jako federálního státu; (DA).

repucheta, f. (1) (Ekv): výtka, mírné pokárání; (2) (Pan): odseknutí, drzá odpověď; (DA).

repuesta, f. (1) (Portor): náhradní pneumatika, rezerva; (DA).

repuestera, f. (1) (Ven, Arg): obchod s náhradními autodíly; (DA).

repuesto, -ta, adj. (1) lid. (Mex, Kost, Dom, Kol): o člověku: rozložitý, mající nadváhu; (2) lid. (Nik, Kost, Pan, Kub, Ven, Chil, Urug): o štíhlém člověku, který trochu přibral; (DA).

repulgada, f. (1) (Bol): viz: *repulgue*; (DA).

repulgado, m. (1) (Ekv): viz: *repulgue*; (DA).

repulgue, m. (1) (Ekv, Bol, Arg, Urug): zdobený okraj moučnicku či pirožků; ■ Var.: *repulgada*, *repulgado*; (DA).

repunta, f. (1) (Hond, Salv, Nik): stoupnutí hladiny vody; (2) (Hond, Nik): vrchol či konec přílivu; (DA).

repuntar, intr. (1) (Mex, Hond, Kost, Kol, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): získat zpět příznivou pozici; (2) (Ven, Arg, Urug): zotavovat se; ► pomalu nabírat síly po nemoci; (3) (Mex, Hond, Nik, Dom, Ven, Par, Arg, Urug): zvýšit se hladina vody v řece; (4) tr., venk. (Mex, Chil, Par, Arg, Urug):

sehnat dobytek dohromady; (5) (výchBol): odehnat dobytek od cesty; ► kvůli zamezení nehody; (6) (Hond, Nik): začít se projevovat něco; (7) intr. (Par): zjevit se; ► náhle se objevit; (DA).

repunte, m. (1) venk. (Mex, Chil, Arg, Urug): nahánění dobytka; (2) (Arg, Urug): stoupnutí hladiny v řece; (3) (Hond): uříznutí výhonku rostliny; (DA).

repuntilla, f. (1) (Hond): malý příliv nebo odliv; (DA).

reque, m. (← angl. *wreck*) (1) (Dom): vrak; ► trosky auta, vlaku nebo letadla po havárii; (DA).

reque-reque, m. (1) (zápBol): perkusní hudební nástroj; ► skládá se ze sušené tykve a dřevěné paličky, kterou se přejíždí po vroubkovaném povrchu tykve; (DA).

requear(se), tr. (← angl. *to wreck*) (1) (Dom): nabourat auto; ► většinou při nehodě; (2) intr/zvrat. (Dom): zničit se, nabourat se; ► auto při nehodě; (DA).

requechar, tr. (1) (Urug): sbírat vyhozené věci; ► většinou na ulici; (2) (Urug): uvařit jídlo ze zbytků potravin; (DA).

requeche, m. (1) málo použ. (Arg): člověk bez dobrých vlastností; (DA).

requechero, -ra, m/f. (1) málo použ. (Par, Arg, Urug): žebrák; ► člověk žijící z almužny a odpadků; (DA).

requecho, m. (1) lid. (Arg): zbytky; ► především jídla; (2) (Arg): člověk bez dobrých vlastností; (3) (Par): lup, kořist; (DA).

requearse, intr/zvrat. (1) (Portor): zpozdit se nebo zašívát se, flákat se; (DA).

requema, f. (1) venk. (Hond): při pěstování kávy: skvrnky a nedostatečný růst zrnka kávy způsobené vysušením od slunce nebo nedostatkem živin; (2) (Hond): při pěstování kávy: odříznutí zrnka, které mají poškozenou dužinu; ► kvůli spálení od slunce či nedostatku živin; (DA).

requemada, f. (1) (Portor): stará prostitutka, která málo vydělává; ■ Var.: *requemo*; (DA).

requemado, -da, adj. (1) venk. (Arg): o koni či jeho srsti: zčernalý, ztmavlý; ► tmavšího odstínu než původně; (2) (Hond): o zrnku kávy: posbírané dříve než dozrálo; (DA).

requemo, m. (1) (Portor): viz: *requemada*; (DA).

requeneto, -ta, adj. (1) (Nik, Ven): o člověku: podsaditý; malý a tlustý; (2) (Ven): o člověku: kulhavý; (DA).

requerimiento, m. (1) (Salv, Nik, Dom, Kol, Per, Chil, Urug): požadavek, podmínka; (DA).

requerir, intr. (1) (Salv, Nik, Kost, Bol, Chil, Par): vyžadovat, žádat si; (2) tr. (Kub): kárat někoho; (DA).

requesón, m. (1) (Kol): strom (*Chinchona officinalis*); ► strom až 20 m vysoký s oblými listy tmavě zelené barvy, s květy červené barvy a bílou či růžovou korunkou a žlutými okraji okvětních lístků, z kůry se získává chinin, který slouží proti malárii; (2) (Urug): druh taveného sýra; (DA).

requetecontra, adv. (1) lid. (Mex, Nik, Chil): velmi, moc, hodně; ► používá se před přídavnými jmény a příslovci; (DA).

requetén, m. (1) (Dom): napomenutí, výtka, důtka; (DA).

requiebre, m. (1) (Nik): kolébání boků; (2) (Nik): změna směru; (DA).

requintada, f. (1) (Per): okřiknutí; (DA).

requintado, -da, adj. (1) lid. (Guat, Kub): o oblečení: padnoucí, dobře sedící; (DA).

requintar(se), tr. (1) venk. (Mex, Guat, Pan, Kol, Arg, Kost): napnout se (provaz); ■ Syn.: *arrequintar*; (2) málo použ. (Arg, Urug): upravit si klobouk; ► posunout si jej na bok či do čela; (3) venk. (Arg, Urug): nadzvednout střechu klobouku, nebo ji ohnout; (4) (Guat, Kub): přizpůsobit se; ► o člověku nebo oblečení; (5) intr. (Per, vých a zápBol): zřít se někoho nebo něčeho; (6) tr. (Per, vých a zápBol): kárat někoho; ► neustále někoho upozorňovat na to, co udělal špatně; (7) intr. (Kub): při kohoutích zápasech: uhnout soupeři; (8) tr. (Hond): dělat něco s úsilím a vytrvalostí; (DA).

arrequintar(se), intr/zvrat. (1) arch. (Kost): viz: *requintar*; (DA).

requinteada, f. (1) (Ekv): pokárání, vynadání; (DA).

requintear, intr. (1) (Mex, Kub): hrát na hudební nástroj *requinto*; ► malá pětistrunná kytara; (2) tr. (Ekv, záp a výchBol): pokárat někoho; (3) (Hond, Salv): ukrást šperk; (DA).

requintero, -ra, m/f. (1) (Hond, Salv): kapsář; ► zloděj šperků, řetízků atp.; (DA).

requinto, m. (1) (Mex, Nik, Kol, Ven, Ekv, Bol): malá kytara; ► používaná v Jižní Americe, je pětistrunná a s ostřejším zvukem než má klasicá kytara; (2) (Arg, Urug): část kytary *requinto*, která drží krk i struny; (3) (Kub): perkusní hudební nástroj podobný bubínku *conga*; (4) (zápBol): dechový hudební nástroj; ► s deseti dírkami; (DA).

requisamiento, m. (1) (Dom, Bol, Chil, Urug): policejní prohlídka; ► při hledání něčeho nezákonného či kompromitujícího; (DA).

requisar, tr. (1) (Mex, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): dělat domovní prohlídku; ► při hledání něčeho nezákonného či kompromitujícího; (2) (Mex, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Bol, Chil, Arg, Urug): prohledat někoho, zda neskrývá něco nezákonného; (DA).

requisición, f. (← angl. *requisition*) (1) (Hond, Salv, Kost, Pan, Ekv, Per): žádost; ► formulář; (2) (Pan): dokument o ceně a množství výrobků; ► vydaný před příkazem ke koupi; (DA).

requisitorio, -ria, adj. (1) venk. (Portor): o záležitosti, která má mnoho podmínek, požadavků; (DA).

rerruteo, m. (1) (Chil, Arg): objížďka; ► změna původní trasy, týká se hromadné dopravy; (DA).

res, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Urug): hovězí dobytek; (2) (Nik, Kost, Kub, Ekv, Per): hovězí maso; (3) (Arg): kůň, který má bílou přední i zadní nohu na stejné straně; (4) (Hond): hňup, blb, tupec; (DA).

resabido, -da, adj. (1) (Hond): o člověku nebo zvířeti: protřelý životem a nedůvěřivý; (DA).

resabioso, -sa, adj. (1) (Mex): o člověku, který se kvůli životním zkušenostem stal nedůvěřivým a agresivním; (2) adj/subst., lid. (Kub, Dom): výbušný člověk; (3) adj., venk. (Dom, Portor): o zvířeti, které má zlozvyk; (DA).

resaca, f. (1) (Ven): třtinová pálenka; ► jemné chutí, získaná z poslední destilace třtiny; (2) (Hond): kávové zrnko špatné kvality; (3) venk. (Portor): sběr posledních plodů při sklizni; (4) venk. (Portor): výběr plodů podle kvality; (5) (Hond): nadbytečné věci nebo osoby; ► které nikdo nemá rád; (6) (Hond): slabá káva; (DA).

resacado, m. (1) (stř, vých a jižBol): pálenka z předestilované cukrové třtiny; ► vyrábí se v domácích palírnách; ■ Var.: *resecado*; (DA).

resacar, tr. (1) (vých a jižBol): podruhé destilovat; (DA).

resaltador, m. (1) (Mex, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): barevný zvýrazňovač, fix; (2) (Ekv): fix, zvýrazňovač; (DA).

resalto, m. (1) (Chil): retardér; ► výčnělek na cestě pro zpomalení rychlosti automobilů; (DA).

resanar, tr. (1) (Mex, Pan, Kol, Ekv): vyplňovat díry ve zdi směsí z vápna, písku, vody a cementu; (2) (Mex, Kub, Ekv): opravovat nedokonalosti na zdi; (DA).

resane, m. (1) (Mex, Pan, Kol, Ekv): oprava nedokonalostí na zdi; (DA).

resano, m. (1) (Kub): omítková malta; ► malta sloužící k vyplnění děr a trhlin ve stěně; je složená z vápna, písku, vody a cementu; (DA).

resaque, m. (1) venk., lid. (Ekv): člověk, který se někomu velmi podobá; (2) (Kub): při sklizni brambor: sběr hlíz, které se neposbíraly při první sklizni; (3) ~ **de fondo** (Portor): kolébání lodí; (DA).

resbalada, f. (1) lid. (Mex, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Chil, Par, Arg, Urug): uklouznutí, sklouznutí; (2) lid. (Ven): omyl, pochybení, uklouznutí; (3) (Nik): náhodná návštěva; (DA).

resbaladera, f. (1) (Salv, Dom, Per): opakované uklouznutí; (2) (Ekv, Per): skluzavka, tobogán; (3) (Kost, Pan): osvěžující nápoj; ► připravený z vašené z rýže, ječmenu, skořice, hřebíčku, mléka, vanilky a muškátového oříšku; (DA).

resbaladero, m. (1) (Nik, Dom, záp a jvKol, Ven, zápBol): tobogán, skluzavka; ■ Var.: *refaladero*, *resfaladero*, *resbaladilla*; (2) (Nik): hospoda, bar; ► místo, kde se prodává a konzumuje alkohol, především pálenka; (DA).

resbaladilla, f. (1) (Mex): tobogán, skluzavka; viz též: *resbaladero*; (DA).

resbalamono, m. (1) (Kol): strom březule balzámová; ► (*Bursera simaruba*), až 30 m vysoký, s květy zelené či žluté barvy, s využitím v medicíně; ■ Syn.: *chacaj*; (DA).

chacaj, m. (1) (již a jvMex, Guat): strom březule balzámová; viz též: *resbalamono*; (DA).

resbalsarse, intr/zvrat. (1) (Nik): odejít, vzdálit se; (2) (Pan): být drzý; (3) **él que se resbala pierde** (Ven): za chyby se platí; ► vyjadřuje, že každý omyl má své negativní důsledky; (DA).

casarita, f. (1) **resbalsarse en una ~ de banano** (Nik): opakovat stejnou chybu; (DA).

banano, m. (1) **resbalsarse en una casarita de ~** (Nik): opakovat stejnou chybu; (DA).

teja, f. (1) **resbalarse las ~s** (Nik): být blázen; (DA).

resbalín, m. (1) (Bol, Chil): tobogán, skluzavka; (DA).

resbalosa, f. (1) (Arg): lidový tanec; ► tančí se v oddělených párech, střídají se rychlé a pomalé pasáže; (2) (szPer): lidový tanec; ► je veselého rytmu a charakteristický mírným podupáváním; (3)

(Chil): lidový tanec; ► pocházející z koloniálního období, tančí se s šátkem a tanečnicí při něm posouvají nohy po zemi; (4) lid. (Chil): nudle do polévky; (DA).

resbaloso, m. (1) (Pan): karnevalová postava pomazaná tmavou barvou, která tančí po ulicích a straší děti; (DA).

resbaloso, -sa, adj. (1) (Mex, Nik, Ekv, Urug): o člověku: bázlivý, plachý; (2) adj/subst., lid. (Pan, Dom, Kol, Ven, zápBol): člověk odmítající závazky; ► především manželství; (3) (Mex, Guat, Nik, Dom, Kol, Ekv, zápBol): o člověku, který někomu nadbíhá, snaží se vlichotit; (4) (Nik): člověk, který zneužívá něčí důvěry; (5) (Nik): o člověku: vtíravý; (DA).

rescabrajadura, f. (1) (Hond): prasklina, trhlina; (DA).

rescabuchador, -ra, adj/subst. (1) (Pan, Kub): šmírák; ► člověk, který se potajnu dívá na intimní partie jiných; ■ Var.: *rascabueheador, rescabuheador*; (DA).

rescabuchar, tr. (1) lid. (Pan, Kub): koukat; viz též: *rascabuchar*; (2) (Pan): laskat; viz též: *rascabuchar*; (DA).

rescabuche, adj/subst. (1) (Kub): šmírák; ► člověk který se potajnu dívá na intimní partie druhého pohlaví; (DA).

rescabueheador, -ra, adj/subst. (1) (Kub): viz: *rescabuchador*; (DA).

rescabauchar, tr. (1) (Kub): koukat; viz též: *rascabuchar*; (2) (Kub): laskat; viz též: *rascabuchar*; (DA).

rescabaucheo, m. (1) (Kub): pohled; viz též: *rascabaucheo*; (DA).

rescabauchón, -na, m/f. (1) (Pan): šmírák; ► člověk, který potajnu sleduje intimní chování jiných; (DA).

rescatador, -ra, m/f. (1) (Bol): překupník; ► člověk, který od zemědělce kupuje produkty a pak je prodává dál; (2) (Bol): člověk, který nakoupí zboží za nízké ceny a pak ho prodává draž; ■ Var.: *rescatiri*; (3) (záp a jižBol): v hornictví: osoba kupující nerosty, které jsou kradené či pochází z ilegální činnosti; ■ Var.: *rescatiri*; (4) (zápBol): překupník drog; ► člověk odkupující kokain od malých výrobců a prodávající ho ve městech; (DA).

rescatar, tr. (1) (Bol): prodat dál; ► odkoupit od zemědělce jeho produkty a pak je prodávat dál; (2) (Bol): nakoupit zboží za nízké ceny a pak ho prodávat draž; ■ Var.: *rescatiri*; (3) (záp a jižBol): v hornictví: koupit nerosty které jsou kradené či pochází z ilegální činnosti; (4) (zápBol): koupit kokain od malých výrobců a pak ho prodávat ve městě; (5) **rescatate** (Arg): starej se o sebe; ► vyjadřuje odmítnutí někoho nebo naznačuje, aby se osoba starala o své záležitosti; (DA).

rescatiri, m/f. (1) (Bol): viz: *rescatador*; (DA).

rescatista, m/f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Portor, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): záchranář; (2) venk. (Per, Bol): překupník; ► člověk, který kupuje zboží za nižší ceny a následně je prodává na trhu; (DA).

rescoldo, m. (1) venk. (Portor): nevyřízená záležitost; (2) **al ~**, venk. (Portor, zápArg): na nízkou teplotu; ► především o potravinách; (3) **al ~** (Portor): v očekávání; (DA).

rescado, m. (1) (Bol): viz: *resacado*; (DA).

reseco, m. (1) (Pan): strom (*Tachigalia versicolor*); ► až 40 m vysoký, se žlutými květy a zralými plody hnědé barvy; ■ Syn.: *alazano*; (DA).

alazano, m. (1) (Pan): strom (*Tachigalia versicolor*); viz též: *reseco*; (DA).

resedá, f. (1) (Kub, Portor): keř; viz též: *marango*; (DA).

resero, -ra, m/f. (1) venk. (Guat, vých a jižBol, Par, Arg, Urug): honák dobytka; (2) **a lo ~**, venk. (Arg): způsob pití maté; ► napít se a poslat ho osobě sedící vedle; (DA).

reservación, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): rezervace, zamluvení; ► hotelu, stolu v restauraci atp.; (2) (Mex, Pan): indiánská rezervace; ► vyhrazené místo, kde žije indiánská komunita; (DA).

reservado, m. (1) venk. (Arg): kůň s nějakou zvláštností; ► s fyzickou odlišností či dovedností, která jej odlišuje od ostatních; (2) (Bol): toaleta, koupelna; (3) (Bol): zkušební kabinka; (4) lid. (Par): hodinový hotel; ► apartmán, který se rezervuje na milostné schůzky; (5) **~ de gran campeón** (Arg): viz: *reservado gran campeón*; (6) **~ gran campeón** (Arg, Urug): hovězí dobytek, který vyhrál druhou cenu v soutěži; ■ Var.: *reservado de gran campeón*; (DA).

reservado, -da, adj/subst. (1) venk. (Arg, Urug): kůň, který je pro svou divokost určen k soutěžím krocení koní; (DA).

reservista, adj/subst. (1) (Per): ve sportu: náhradní hráč; (2) adj. (Per): týkající se náhradního hráče; (DA).

reservorio, m. (1) málo použ. (Salv, Nik, Pan, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug, Dom, Kol): vodní nádrž; (DA).

resfalada, f. (1) lid., málo použ. (Urug, szArg): uklouznutí; (DA).

resfaladero, m. (1) (szArg): tobogán, viz též: *resbaladero*; (DA).

resfalar(se), intr. (1) lid., málo použ. (Chil, Arg, Urug): uklouznout; ► na kluzkém povrchu; ■ Var.: *refalar*; (2) intr/zvrat., lid., málo použ. (Chil, Arg, Urug): uklouznout; ► na kluzkém povrchu; ■ Var.: *refalar*; (3) intr. (Chil, Arg): být kluzký; (4) ~ **le**, lid. (Chil, Arg): nezajímat se, být lhostejný; (DA).

resfalín, m. (1) lid. (Chil): tobogán, skluzavka pro děti; (DA).

resfalosa, f. (1) (jzChil): lidový tanec; ► který má kořeny v koloniálním období., tančí se se šátkem a tanečnici při tanci posouvají nohy po zemi; (DA).

resfregar, tr. (1) (Mex, Urug): třít, otírat; (DA).

resfriada, f. (1) lid., málo použ. (Ekv, Per): nachlazení, rýma; (DA).

resfriarse, intr/zvrat. (1) (Salv): ztratit odhodlání, ztratit zájem o něco; (DA).

resguardar(se), tr. (1) (Pan, Kub, Dom): chránit někoho od neštěstí pomocí amuletu; (2) intr/zvrat. (Pan, Kub, Dom): chránit se od neštěstí pomocí amuletu; (DA).

resguardo, m. (1) málo použ. (Par, Arg, Urug): přístřešek, zastřešená zastávka; ► pro osoby čekající na hromadnou dopravu; ■ Var.: *resguardo peatonal*; (2) (Pan, Kub, Dom, Portor): amulet, talisman; (3) málo použ. (Hond, Salv, Nik): ochranné složky; ► skupina policistů či vojáku obce či komunity; (4) ~ **peatonal**, málo použ. (Arg, Urug): přístřešek; viz též: *resguardo*; (DA).

residencia, f. (1) (Kol): hodinový hotel; ► zařízení, kde se pronajímají pokoje pro milostné schůzky; (DA).

residenciado, -da, adj/subst. (1) (Bol): osoba odsunutá vládou na odlehlé místo v rámci státu; ► obvykle se jedná o vůdčí politickou osobu; (DA).

residencial, f. (1) (Ekv, Bol, Chil, Arg, Urug): penzion; (2) ~ **público** (Portor): viz: *caserío*; (DA).

residenciamiento, m. (1) (Bol): vládou provedené odsunutí vůdčí politické osobnosti do ústraní; ► na odlehlé místo v rámci státu; (DA).

residenciar(se), intr/zvrat. (1) (Kub, Dom, Ven): usadit se, mít trvalé bydliště; (2) tr. (Bol): přemístit do ústraní; ► odsunout někoho na vzdálené místo v rámci státu, obvykle se jedná o vůdčí politickou osobnost; (DA).

residente, m. (1) (Portor): recidivista; ► osoba opětovně se dopouštějící prohřešku; (DA).

residual, adj. (1) (Ekv, Chil): o právnické osobě, která nahrazuje jinou, protože jí chybí náležitá oprávnění; (DA).

resiembro, m. (1) (Portor): viz: *moña de la piña*; (DA).

resiliar, tr. (1) kniž. (Chil): čelit každodenním problémům; (DA).

resingado, -da, adj. (1) vulg. (Kub): o člověku: otravný, protivný; (DA).

resingar, tr. (1) vulg. (Kub): otravovat někoho; (DA).

resiri, m/f. (1) (zápBol): indiánský věstec; (2) (zápBol): osoba, která se modlí na hřbitovech výměnou za peníze nebo jídlo; (DA).

resisterio, m. (1) (Hond, Salv): čas po poledni, kdy je největší horko; (2) (Kub): sluneční žár; ► teplo a světlo vyzařováno sluncem; (DA).

resistol, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost): bílé tekuté lepidlo; ► značky *Resistol*; (DA).

resistoleado, -da, adj. (1) (Hond): o člověku: zdrogovaný, omámený; ► vdechováním lepidla *resistol*; (DA).

resistolear, intr. (1) (Hond): inhalovat výpary lepidla *resistol*; (DA).

resistolero, -ra, adj/subst. (1) (Hond): o osobě inhalující omamné látky; ► především lepidlo *resistol*; (DA).

resmillar, tr. (1) venk. (Mex): poškodit, otlouct kraj něčeho; (DA).

resmoler, tr. (1) (Guat): štvát, rozzlobit někoho; (DA).

resmolido, -da, adj. (1) venk. (Guat, Salv): našťvaný, mající špatnou náladu, uražený; (DA).

resobón, m. (1) (Salv): vynadání, napomenutí, důtka; (DA).

resoca, f. (1) (Mex): sklizeň cukrové třtiny kdy se sbírají její poslední výhonky; (DA).

resolana, f. (1) (Mex, Dom, Portor, Kol, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): odraz slunce; (2) (Mex, Dom, Portor, Kol, Ven, Per, Chil, Arg, Urug): sluneční žár, teplo; (3) (Kub, Dom, Par): sluneční žár, teplo a světlo vycházející ze slunce; (DA).

resolladero, m. (1) (Mex, Kost, Pan, zápBol): větrací šachta; (2) (Kub): místo, kde vyvěrá podzemní říčka; (DA).

resolutiva, f. (1) (Ekv, Bol, Chil): v právním dokumentu: rozsudek, konečné usnesení; (2) kniž. (Chil): rozhodující komise v soudním sporu; (DA).

resolver(se), intr/zvrat. (1) lid. (Dom, Ven, Par): vyřešit své ekonomické problémy; (2) intr. (Ven): zaplatit za partnera/ku či milence/ku výdaje; (3) intr/zvrat. (Dom, Ven): začít si milostný vztah; (DA).

resondrada, f. (1) (Per): napomenutí, výtka, pokárání; (DA).

resondrar, tr. (1) (Dom): pokárat, napomenout někoho; (DA).

resondrón, m. (1) (Per): vyhubování, tvrdé pokárání; (DA).

resonga, f. (1) lid. (jvMex): sprostý žert či výsměch; (DA).

resongar, intr. (1) lid. (jvMex): vysmívat se, dělat neomalené či sprosté vtipy; (2) (Nik, Pan): brblat, remcat; (DA).

resongón, -na, adj. (1) lid. (jvMex): o člověku, který dělá sprosté vtipy nebo se posmívá jiným; (2) adj/subst. (Pan): remcal, bručoun; ► člověk, který odmlouvá; (DA).

resortaje, m. (1) lid. (Ekv): uvedení do pohybu něčeho, co bylo odloženo; (DA).

resorte, m. (1) (Mex, Guat, Chil, Urug): zodpovědnost či oblast kompetence; (2) (Mex, Ekv, výchBol): elastická látka; (3) (Salv): hluk automobilu; (DA).

resorteo, m. (1) (Hond): pružnost, ohebnost; ► části těla; (DA).

resortera, f. (1) málo použ. (Mex, Ekv, Kost): prak; (DA).

respailar, tr. (1) (Dom): viz: *repajilar*; (DA).

repajilar, tr. (1) (Dom): viz: *repajilar*; (DA).

respaldar, m. (1) málo použ. (Salv, Kost, Ekv, zápBol, Urug): záhlaví postele; ► kam se dává polštář; (DA).

respaldo, m. (1) (Kost, Ekv, Bol, Chil, Urug): počítačová záloha souborů; ► umožňuje zkopírovat nebo zachránit dokumenty, které byly dříve z počítače zkopírovány; (2) (Bol, Chil): vrstva horniny, která zůstala přilepena na skále; (DA).

respetarse, intr/zvrat. (1) (Dom): smrdět potem; (DA).

respetico, m. (1) ;**vaya jalándole al ~!** lid. (Kol): používá se jako výtka někomu, kdo projevuje málo respektu či úcty; (DA).

respeto, m. (1) **de ~** (Mex, Pan): o osobě nebo věci: přehnaný, vybočující z normálu; ► může být myšleno pozitivně i negativně; (2) **de ~** (Per, Bol, Chil, Urug): o člověku: úctyhodný, hodný respektu; (3) ;**que mis ~s!** (Hond): vyjadřuje obdiv, uznání; (4) **sin ~** (Chil): neuctivý člověk, drzoun; (5) **sin ~** (Chil): neuctivost, nedostatek respektu; (6) **~s guardan ~s** (Per, Bol): vyjadřuje, že ten, kdo chce aby s ním lidé jednali s úctou, musí se stejně tak chovat k druhým; (DA).

respingar, tr. (1) (Mex, Dom, Ven, Ekv): zvednout nos nebo ucho; (2) (Mex, Hond, Nik, Dom): odseknout; ► naštvane odpovědět někomu otravnému; (3) intr. (Salv): odrazit se od jiného předmětu; (4) **macho que respinga, chimadura tiene** (Hond): potrefená husa nejvíc kejhá; (DA).

chimadura, f. (1) **macho que respinga, ~ tiene** (Hond): potrefená husa nejvíc kejhá; (DA).

macho, f. (1) **~ que respinga, chimadura tiene** (Hond): potrefená husa nejvíc kejhá; (DA).

respingo, m. (1) (Mex, Ekv): vráska při svaštění obočí; (2) (Hond): slovo nebo gesto vyjadřující nelibost; (DA).

respingón, -na, adj. (1) (Mex, Hond, Salv, Dom): remcavý, odmlouvavý; ► osoba často protestující i kvůli nedůležitým věcem; (2) (Hond, Salv, Arg): o člověku: odmlouvavý; (DA).

respiro, m. (1) venk. (Salv, Portor, Dom): (po)vzdech; (DA).

resplandor, m. (1) (Guat, Salv, Nik, Kost): svatozář; (DA).

respondedera, f. (1) (Mex, Salv, Nik, Kost, Dom, Kol): nepřetržitá a opakovaná odpověď; (DA).

responsero, -ra, m/f. (1) venk. (Per): osoba (obvykle nevidomá) recitující na pohřbu latinské modlitby; (DA).

responsiva, f. (1) (Mex): kauce, peněžní záloha; (2) (Mex): dokument, kterým se doktor zavazuje k léčbě pacienta, který je pod soudním dohledem; (DA).

resquicio, m. (1) (Mex, Pan, Portor, Ven): stopa, znamení; ► pozůstatek, který po sobě zanechá někdo nebo něco; (2) (Pan, Ven): pozůstatek; ► část, která zbyla z celku; (DA).

restal, m. (1) (Salv): hromada, spousta; ► velké množství věcí; ■ Var.: *restasal*; (DA).

restante, m. (1) (Portor): zůstatek; ► zbytek peněz po platbě; (DA).

restarse, intr/zvrat. (1) (Chil): zdržet se účasti, nezúčastnit se něčeho; (DA).

restasal, m. (1) (Salv): viz: *restal*; (DA).

restaurada, f. (1) lid. (Mex): restaurování, oprava, obnova, renovace; (DA).

restaurantero, -ra, m/f. (1) lid., málo použ. (Mex, Nik, Per, Ekv): majitel či provozní restaurace, restaurátér; (2) (Kol, Ven, Ekv): týkající se restaurace; (DA).

restearse, intr/zvrat. (1) (Ven): v hazardních hrách: vsadit všechny peníze; (2) (Ven): riskovat, hazardovat, dávat v sázku; (DA).

restinga, f. (1) (výchPer): písečná naplavenina; (DA).

restirador, m. (1) (Mex): kreslířský stůl; (DA).

resto, m. (1) (Mex, Arg, Urug): vytrvalost, cílevědomost; ► schopnost pokračovat kupředu kvůli dosažení cíle; (2) (Mex, Guat, Hond, Salv): velké množství věcí nebo lidí; (3) (Hond): nůž; ► bodná zbraň na napadení; (4) *de ~*, lid. (Kol, Ekv): vzhledem k okolnostem; (5) *un ~*, lid. (Mex, Guat, Kol): hodně, moc; (6) *un ~*, lid. (Chil): málo; (DA).

restobar, f. (1) (Mex, Per, Chil, Arg, Urug): zařízení, kde je bar a restaurace; (DA).

restrallar, tr. (1) (Kub, Portor): roztříštit; ► vyhodit něco a rozbít; (DA).

restrepo, m. (1) (Salv): couvnutí, ústup; (DA).

restrillar, intr. (1) (Mex): vrzat, prskat, dělat silný hluk; (DA).

restrillo, m. (1) venk. (Portor): pluh; viz též: *rasqueta*; (DA).

restrojejar, tr. (1) arch., venk. (Kost): prohledat, prošmejdit; ► nějaké místo kvůli nalezení něčeho; (2) intr. (Kost): provádět pátrání; ► hledat někoho; (3) tr. (Kost): procházet plantáž kvůli sběru posledních plodů; ► především kukuřice nebo fazolí; (DA).

restrojo, m. (1) (Kub): tabák, který se kvůli horší kvalitě nedostane na trh a nechává se odložený na plantážích; (DA).

resuello, m. (1) (Pan, Kub, Dom, výchBol, Arg, Urug): oddech, odpočinek po namáhavé činnosti; (2) *con el ~ cortito* (výchBol): s velkými obtížemi; (DA).

resuelve, m. (1) (Ven, Portor): příležitostná práce; (2) m/f. (Ven): osoba platící výdaje za někoho, s kým má milostný vztah; (3) (Ven): příležitostný milenec, milenka; (DA).

resulta, f., pl. (1) venk. (Portor): výsledek, důledek; (DA).

resumidero, m. (1) málo použ. (Mex, Guat, Hond, Pan, Dom, Portor, Kol, Bol, Chil, Arg, Urug, Ekv): kanál, odtokový žlab; (2) (Kost): propustný terén, který snadno absorbuje vodu; (3) (Kost): odtok, odtokový žlab; (DA).

resurar, tr. (1) (Hond, Salv, Nik): (o)holit; (DA).

reta, f. (1) lid. (výchBol): výtka, pokárání, napomenutí; (DA).

retablista, m/f. (1) (Per): člověk vyrábějící dřevěné skříňky s náboženskými obrazy uvnitř; (DA).

retablo, m. (1) (Per, Chil): retábl; ► dřevěná skříňka s náboženskými obrazy uvnitř; (DA).

retabusado, -da, adj. (1) (Mex): o člověku: inteligentní, velmi chytrý; (DA).

retaca, f. (1) lid. (Kol): vynadání, sprdnutí, kartáč; (DA).

retacado, m. (1) (Kol): v hornictví: ucpání vrtu před odpálením výbušniny; (DA).

retacado, -da, adj. (1) lid. (Mex): o místě: přeplněný, velmi plný; (2) (Mex): osoba se zaživačnými potížemi; (3) (Mex): o dítěti: naštvaný, uražený; (DA).

retacar(se), tr. (1) (Mex): hodně naplnit, přeplnit; ► nějaký prostor; (2) intr/zvrat. (Mex): o místě či prostoru: hodně se naplnit, přeplnit se; (3) (Mex): nasytit se, nacpat se, přecpat se; (4) (Chil): o koni: postavit se na zadní, vzepnout se; (5) (Chil): zastavit se, zarazit se; (6) (Chil): vzepít se rozkazu či povinnosti; (7) (Pan): vzdorovat, zaslepeně odmítat; (8) tr., lid. (Kol): vynadat, pokárat; (9) (Ekv): zvýšit otáčky motoru na maximum; (10) intr/zvrat. (Pan): ustoupit od něčeho na poslední chvíli; (DA).

retaceado, -da, adj. (1) (Salv): o člověku: udeřený mačetou; (DA).

retacear, tr. (1) (Guat, Bol, Par, Arg, Urug): šetřit; (2) málo použ. (Kub): rozkouskovat, rozdělit něco na části; (3) (Salv): udeřit mačetou někoho nebo něco; (DA).

retaceo, m. (1) (Kub): nedostatek; ► peněz nebo informací; (2) málo použ. (Kub): rozkouskování, rozdělení něčeho na části; (DA).

retacería, f. (1) (Arg): obchod, kde se prodávají zbytky látek; (DA).

retacerío, m. (1) (Arg): ústřížky látek; (DA).

retacero, -ra, m/f. (1) (Hond): osoba věnující se koupi a prodeji ústřížků látek; (DA).

retachado, -da, adj. (1) (Hond): o člověku: deportovaný do své země; (DA).

retachar(se), tr. (1) lid. (Mex, Hond, Salv): vrátit něco; (2) (Mex): odmítnout něco, nepřijmout; (3) intr/zvrat. (Mex): vrátit se zpět; (4) intr. (Guat): vrátit se zpět; (5) (Guat): odrazit se; ► kvůli srážce s něčím; (6) tr. (Salv): odpovědět někomu; (DA).

retache, m. (1) (Mex): navrácení, vrácení; (2) (Hond): návrat, navrácení; ► na počáteční místo; (3) (Salv): odpověď, odezva; (4) **de ~**, lid. (Mex): zpětně, nazpět; (DA).

retachón, m. (1) (Guat): odraz, odražení; (DA).

retacón, -na, adj/subst. (1) (Bol, Urug, Par, Arg): o člověku: zavalitý, podsaditý; (DA).

retada, f. (1) (Salv, Chil): výzva, vyzvání k boji; (2) (Ekv, stř, vých a zápBol): vynadání, tvrdé pokárání; (DA).

retafila, f. (1) lid. (Mex): řada, sada, série; (DA).

retagila, f. (1) (Hond, Salv): řada, sada, série; (DA).

retail, m. (← angl.) (1) (US, Per, Chil): maloobchod, maloobchodní prodej; (DA).

retajado, adj. (1) venk., málo použ. (Nik, Hond): o koni: vykastrovaný, vykleštěný; (DA).

retajila, f. (1) venk. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Dom, Ven): řada, sada, série; ■ Var.: *retagila*; (2) (Dom, Ven): lidová píseň u které se opakuje poslední slovo verše; (DA).

retaliación, f. (1) (Dom, Kol, Ven, Ekv, Chil, Arg, Urug): odvěta, odplata; ► odpověď na porážku; (DA).

retalilador, -ra, adj/subst. (1) (Dom, Ven): o člověku, který se mstí, oplácí; (DA).

retaliativo, -va, adj. (1) (Dom, Ven): týkající se odvěty; (DA).

retálica, f. (1) (Salv): žvanění, kecání; (DA).

retallones, m., pl. (1) (Ven): zbytky jídla; ► které zůstanou na stole; (DA).

retama, f. (1) (Mex, Urug): strom protiha vzpřímená (*Tecoma stans*); ► až 5 m vysoký, teplomilný s drsnou kůrou a žlutými trubkovitými květy, plody jsou hnědé tobolky ve tvaru lusků, využívá se v tradiční medicíně; ■ Syn.: *copete, escandol, guarán, guaranguay, guiebiche, huachácata, lluvia de oro, marangaya, miñona, nixtamalsóchil, pichiché, tostó, trompeta amarilla*; (2) (Mex): viz: *huacáporo*; (3) (Portor): keř (*Sabinea florida*); ► s podlouhlými oválnými listy, hroznovitým květenstvím a červenými květy ve tvaru zvonku; ■ Syn.: *fuerteventura*; (4) (Dom): hořkost, trpkost, hořká chuť; (5) ~ **de China** (Mex): keř Vítečnick sítinovitý (*Spartium junceum*); ► až 4 m vysoký metlovitý keř s oblými rýhovanými šedo zelenými větvemi a velkými žlutými květy; ■ Var.: *retamo, rubacá*; (6) ~ **de guayacol** (Kub): o člověku: podlý, mrzký, mizera; (DA).

copete, m. (1) (Pan): strom; viz též: *retama*; (DA).

escandol, m. (1) (Mex): strom; viz též: *retama*; (DA).

guarán, m. (1) (szArg): viz: *retama*; (DA).

guaranguay, m. (1) (szArg): strom; viz též: *retama*; (DA).

guiebiche, m. (1) (jižMex): strom; viz též: *retama*; (DA).

huachácata, x. (1) (Mex): strom; viz též: *retama*; (DA).

lluvia, f. (1) ~ **de oro** (Mex): strom; viz též: *retama*; (DA).

oro, m. (1) **lluvia de ~** (Mex): strom; viz též: *retama*; (DA).

marangaya, f. (1) (Bol): strom; viz též: *retama*; (DA).

miñona, f. (1) (Mex): strom; viz též: *retama*; (DA).

nixtamalsóchil, m. (1) (Mex): viz: *retama*; (DA).

pichiché, m. (1) (jvMex): strom; viz též: *retama*; (DA).

tostó, m. (1) (szArg): strom; viz též: *retama*; (DA).

trompeta, f. (1) ~ **amarilla** (Pan): strom; viz též: *retama*; (DA).

fuerteventura, f. (1) (Portor): keř; viz též: *retama*; (DA).

retamboreado, -da, adj/subst. (1) lid. (Chil): o člověku: podlý, opovržením hodný, mizera; (DA).

retamilla, f. (1) (Mex): rostlina (*Odostemon fascicularis*); viz též: *leña amarilla*; (DA).

retamo, m. (1) (Chil): viz: *retama de China*; (2) (Portor): viz: *napahuite*; (DA).

retar, tr. (1) (Ekv, Bol, Par, Urug, Chil, Arg): pokárat, napomenout; (DA).

retardado, -da, adj/subst. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug, Portor): retardovaný, duševně zaostalý; (2) (Pan, Dom, Portor, Chil, Arg, Urug): o člověku: duševně zaostalý, nedostatečně chytrý; (DA).

retardo, m. (1) (Kub): viz: *retardo mental*; (2) ~ **mental** (Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): mentálně retardovaný, duševně zaostalý; ■ Var.: *retardo*; (DA).

retazo, m. (1) (Mex, Nik, Ekv): kus masa; (2) a ~s (Hond, Bol): kousek po kousku, postupně; (DA).

reteada, f. (1) (stř, záp a výchBol): vynadání, vyhubování; (DA).

retear, tr. (1) (stř, záp a výchBol): viz: *retar*; (DA).

retechero, -ra, adj. (1) venk. (Hond): o člověku: samotářský, nespolečenský; (DA).

retecontento, -ta, adj. (1) (Mex, Hond, Salv, Bol): o člověku: veselý, radostný; (DA).

retegordo, -da, adj. (1) (Mex, Hond, Bol): o člověku nebo zvířeti: hodně tlustý; (DA).

reteloco, -ca, adj. (1) (Mex, Hond): o člověku: hodně bláznivý, šílený; (DA).

retemplar, tr. (1) (Per, Arg, Urug): dodat povaze sebejistotu a energii; (DA).

retén, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Kost, Pan, Kol, Bol, Chil, Par, Urug): policejní pozorovací místo; ► umístěné blízko cesty; (2) (Mex, Hond, Salv, Ekv): policejní či vojenská jednotka mající na starost pozorovací místo; (3) (Ven, Bol): místo, kde je zadržována osoba v ochranné vazbě; (4) (Pan, Ven): místo v porodnici, kde jsou přechováváni novorozenci; (5) (Ven): dětský domov; (6) (Hond): sloupek zabraňující vjezdu; (DA).

retenedor, m. (1) (Salv): řiť; (2) (Salv): podprsenka; (DA).

retentado, -da, adj. (1) venk. (Nik): o člověku: prudký, popudlivý; (2) (Nik): o zvířeti: agresivní, útočný; (3) (Nik): o věci: přilepená k jiné; (DA).

retentar, tr. (1) (Salv): slepit; ► dvě věci k sobě; (DA).

retigio, m. (1) lid. (Salv): nenávisť, zášť; (DA).

retinto, -ta, adj. (1) (Mex, Dom, Ven): o člověku: tmavé pleti; (2) (Kub, Dom, Ven, Ekv, Bol, Chil, Arg, Urug): o černé barvě: velmi tmavý, havraní; (3) (Dom, Ven, zápBol, Arg, Urug): o vlasech: sytě černé, havraní barvy; (4) (Dom, Ekv, Bol, Urug): o člověku tmavé rasy: výrazné barvy; (5) (Dom, Ven): o kávě: velmi silná; (DA).

retiro, m. (1) (stř a zápHond): chladná a deštivá hornatá krajina, kde se pase dobytek v období sucha; (2) **con** ~ (Par, Arg, Urug): hospodyně která nespí v domě, kde pracuje; (3) **en** ~ (Mex, Bol, Chil, Par, Urug): o vojákovi: vysloužilý; ► který odešel ze služby; (DA).

retobado, -da, adj. (1) (Mex, Ekv, Urug, Kub): o člověku: odmouvavý, drzý; (2) (Hond, Salv, Nik, Par, Arg, Urug): o člověku: neposlušný, vzpurný; ■ Var.: *retobón*; (3) (Arg): přehnaně rezervovaný, velmi uzavřený; (4) (Par, Arg): o člověku: špatného charakteru, zkažený; (5) arch. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kub): o zvířeti: nezkontrolovatelný, divoký; (6) (Ekv, Urug): o zvířeti: mající zlozvyky; (7) (Hond): o skutku nebo myšlence: zlomyslný, škodolibý; (DA).

retobar(se), tr. (1) (Mex, Guat): brblat, remcat, odmouvat; (2) intr/zvrat. (Guat, Nik, Dom, Par, Arg, Urug): být mrzutý a rezervovaný; (3) (zápBol): odmítat poslechnout; (4) tr., venk. (Ven, záp a jižBol, Chil, Arg, Urug): potáhnout něco kůží nebo jiným materiálem; (5) (zápBol): vyplnit něco vlnou nebo bavlnou; ► a dát tomu tvar; (6) intr/zvrat., venk. (Hond): o jezdecku: uhánět tryskem; (DA).

retobearse, intr/zvrat. (1) (Guat): být nepříjemný, nevrlý; viz též: *retobarse*; (DA).

retobo, m. (1) venk. (Mex, Ven, Bol, Arg, Urug): kus kůže, sloužící k potažení či pokrytí něčeho; (2) venk. (Chil, Arg, Urug): potahování kůží či jiným materiálem; (3) (záp a jižBol, Chil): pytlovina; ► hrubá látka; (4) (Mex): našťvaná odpověď, odseknutí; (5) venk. (Hond): stará nebo nepoužitelná věc; ► většinou oblečení; (6) pl. (Nik): zbytky, odpadky; (7) (Nik): žena, která byla opuštěna mužem, ale už má nového; (DA).

retobón, -na, adj. (1) (Mex, Arg): o člověku: odmouvavý, drzý, uremcaný; (2) (Salv, Arg): vzpurný, nezkontrolovatelný; viz též: *retobado*; (DA).

retoboso, -sa, adj. (1) (Dom): o člověku: velmi nedůvěřivý; (DA).

retocada, f. (1) (Dom, Portor, Per, Urug): poopravení, poslední úprava; (DA).

retollar, intr. (1) (Portor): znovu klíčit, rašit; ■ Var.: *retoyar*; (DA).

retollo, m. (1) (Portor): výhonek, klíček; ■ Var.: *retoyo*; (DA).

retopada, f. (1) (Guat): vybuchnutí; ► prudká a násilná reakce proti osobě, která danému člověku škodí; (DA).

retorcida, f. (1) (Mex, Salv, Dom): ohnutí, zakřivení; (DA).

retorcijón, m. (1) venk. (Guat, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Ven, Ekv, Bol, Chil, Urug): pomíjívá intenzivní bolest břicha; (DA).

retorno, m. (1) (Mex, Salv, Nik, Pan, Kol, Ven, Chil, Urug): místo na cestě, kde se auto může otočit; (2) (Portor): malý kanál, který vede výlisky třtiny do centrálního cukrovaru; (3) (Arg): úplatek; (DA).

retortuño, m. (1) (stř a szArg): keř (*Prosopis strombulifera*); ► se žlutými květy a s plody ve tvaru spirálovitých lusků; (DA).

retostada, adj. (1) **de la ~** (Mex): o věci nebo situaci: velmi složitá, komplikovaná, problematická; (DA).

retoyar, intr. (1) (Portor): viz: *retollar*; (DA).

retoyó, m. (1) (Portor): nový výhonek, klíček; vit též: *retollo*; (DA).

retozada, f. (1) (Mex): dovádění, skotačení, laškování; (DA).

retozadera, f. (1) (Mex, Kub, Dom): nepřetržité dovádění, skotačení, laškování; (DA).

retozar, intr. (1) (Mex): dělat jezdecká cvičení; (DA).

retramiento, m. (1) (Par): politický akt stažení se při volbách do ústraní; ► i přes to, že mám za sebou politickou kampaň; jedná se o strategii politické strany, aby vyjádřili, že nevolí ostatní strany; (DA).

retrajila, f. (1) (Kub, Portor): řada, řádka; ► skupina lidí nebo věcí; (DA).

retranca, f. (1) (Kub, Dom): brzda; ► vlaku či vozidla; (2) lid. (Kub, Dom): obtíž, nesnáz, překážka; (3) adj. (Dom): o člověku: skoupý, skrblický; ► snažící se utratit co nejméně; (4) **a la ~** (Arg, Urug): dozadu nebo vzadu; (DA).

retranquero, m. (1) (Kub): zaměstnanec, který má na starosti ovládat brzdy ve vlaku; (2) (Portor): pracovník, který kontroluje množství cukrové třtiny, která může projít do mlýna; (DA).

retratar(se), intr/zvrat. (1) (Ven): vydělat si peníze; ► především v hazardních hrách; (2) intr. (Nik, Dom): o ženě: posadit se tak, že jí jde vidět na rozkrok; (3) tr. (Dom): zírat na někoho; ► upřeně a bez přestání na někoho koukat; (DA).

retratera, f. (1) (Hond, Nik): rámeček na fotografii; (DA).

retratería, f. (1) (Guat): fotografický ateliér; (DA).

retrato, m. (1) ~ **hablando** (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Urug): přibližná podoba, pravděpodobný portrét osoby podezřelé z trestného činu sestavená podle popisu svědků; ■ Syn.: *identikit*; (DA).

identikit, m. (1) (Nik, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): pravděpodobný portrét osoby podezřelé z trestného činu sestavená podle popisu svědků; viz též: *retrato hablado*; (DA).

retrechería, f. (1) (Ven): nezdvěřilost, hrubost, sprostárna; (2) (Ven): lakomství, lakomost; (3) (Ven): koketování, flirtování; (DA).

retrechero, -ra, adj. (1) lid. (Nik, Kol, Per): podezřívavý, nedůvěřivý; (2) (Ven): o člověku: nepřijemný, nesympatický, hrubý; (3) (Ven): lakomý; (4) (Nik): samotářský, nespolečenský; (5) (Nik, Pan, Kol): o koni, který nechce nosit oště; (6) (Dom, Ven): o člověku: svůdný; (DA).

retreta, f. (1) (Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): koncert vojenské kapely; ► či jiné kapely jiné instituce, odehrávající se na veřejných místech; (2) arch. (Guat, Nik, Kost, Bol, Kub, Dom): noční koncert městské kapely; ► odehrávající se venku, většinou v parcích a pasážích; (3) (Hond, Kub, Dom): řada, řádka; ► skupina množství předmětů; (DA).

retribuir, tr. (1) (Mex, Hond, Salv, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): oplatit laskavost někomu; (DA).

retrilla, f. (1) (Guat): proces loupání kávových zrn; (DA).

retrillar, tr. (1) (Guat): oloupat kávová zrna; (DA).

retro, m. (1) (Ekv, Per, Bol): zpátečka; ► v automobilu; (DA).

retroactivo, m. (1) (Mex, Nik, Dom, Portor, Kol, Ekv, Bol, Chil, Par, Arg): peníze, které se platí či dostávají zpětně; (DA).

retroceso, m. (1) (Hond, Salv, Nik, Ven, Chil, Par, Urug): zpátečka; ► mechanismus umožňující couvání automobilu; (2) (Nik, Per, Chil, Par, Urug): zpátečka (vozidla); (DA).

retropróximo, -ma, adj. (1) (Mex, Hond, Dom): nedávný; ► o časovém období či datu; (DA).

retrospecto, m. (← angl. *retrospect*) (1) (Portor, Ekv): retrospektiva, pohled zpět; ► ohlédnutí se za minulými událostmi; (DA).

retrucar, tr. (1) (Par): zamítnout někomu něco; (DA).

retruque, m. (1) **de ~** (Per): následně, výsledně; (DA).

reuma, m. (1) venk. (Pan): chronická rýma; (DA).

reumas, f., pl. (1) lid. (Mex, Ekv, Par): revmatismus; ■ Var.: *reumatis*; (DA).

reumatis, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik): revmatismus; viz též: *reumas*; (DA).

reunadera, f. (1) (výchNik): zvuky vydávající něčí střeva; (DA).

reunión, f. (1) ~ **danzante** (Arg): taneční akce; (2) ~ **de concepto** (Arg): kázeňská schůze učitelů; ► probíhající na středních školách; (DA).

reunionante, m/f. (1) (výchBol): osoba která se účastní schůze; (DA).

reunionismo, m. (1) (Kub): tendence dělat mnoho zbytečných shromáždění; (DA).

reválida, f. (1) (Kub, Dom, Ven, Arg, Urug): nostrifikace; ► uznání studií vykonaných na vysoké škole v zahraničí či na jiné instituci v zemi; (DA).

revalidar, tr. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kub, Dom, Ven, Ekv, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): uznat akademickou platnost studií vykonaných na jiné instituci; ► především zahraniční; (DA).

revalorización, f. (1) (Kub): přezkoušení; ► výjimečná zkouška pro studenta, který neprošel předchozí zkouškou, nebo si chce zlepšit známku; (DA).

revalúo, m. (1) kniž. (Ven, Ekv, Arg, Urug): stoupenutí na ceně; ► měny či majetku; (DA).

revegido, -da, adj. (1) (Kub, Dom): málo vyvinutý; viz též: *revejido*; (2) (Kub, Dom): slabý, nedužlý; viz též: *revejido*; (DA).

revejido, -da, adj. (1) (Kost, Pan, Kub, Dom): o člověku nebo zvířeti: slabý, neduživý, vyzáblý; ■ Var.: *rebejido, revegido, revejío*; (2) (Kost, Kub, Dom): o rostlině nebo ovoci: málo vyvinutý; ■ Var.: *revegido, revejío*; (3) adj/subst. (Per): o dítěti: mající chování jako dospělý; (DA).

revejío, -jía, adj. (1) (Dom, Portor): neduživý, vyzáblý; viz: *rebejío*; (DA).

reven, m. (1) (Mex): flám, párty, mejdan; viz též: *reventón*; (DA).

revecúo, -cúa, adj. (1) lid. (Kub): o člověku: neústupný; (2) (Kub): o člověku: citově nepřístupný; (DA).

revendedor, -ra, m/f. (1) (Kol, Par): trhovce; ► malý prodejce na veřejné tržnici; (DA).

revendón, -na, m/f. (1) (Dom, Ekv, výchBol): pouliční prodejce potravin; ► ovoce, zeleniny, vajec a jinýcj; (2) (jižBol): překupník; ► osoba prodávající dál nějaké zboží; (DA).

reventada, f. (1) (Mex, Kost, Par): rozbití, prasknutí; ► zničení něčeho prasknutím nebo rozdrčením; (2) (Salv, Nik): výprask, nakládačka, bití; viz též: *golpiza*; (DA).

reventadera, f. (1) (Kol): keř; viz též: *maíz del perro*; (DA).

reventadero, m. (1) (Mex): útes; ► místo na břehu moře, o které se rozbíjejí vlny; (2) (jzBol): místo v dole, kde hornina vystupuje na povrch; (DA).

reventado, -da, adj/subst. (1) (Mex, Arg): o člověku: nečestný, vrtkavý; (2) (zápBol, Arg): drogově závislý; (3) adj., lid. (Per, Chil): osoba, která je pod silným vlivem drog nebo alkoholu; (4) (Chil): týkající se nadměrného užívání drog či alkoholu; (5) (Mex, Nik, Par): o člověku, který zemřel po silné ráně na vnitřní krvácení; (6) adj/subst. (zápBol, Arg): o člověku: zlomyslný a odtažitý; (7) (Arg): gay, homosexuál; (8) adj. (Hond, Salv): o člověku: zkompromitovaný, znevážený; (9) (Hond, Salv): o člověku: udaný, nahlášený na policii; (10) (Hond, Kost): o studentovi, který propadl; ► neudělal zkoušku či nesplnil předmět; (11) (Hond, Salv, Urug): o člověku: finančně vyřízený, zruinovaný; (12) adj/subst. (Kub): šťastlivec; ► člověk mající štěstí, především ve hře; (13) adj. (Salv): o večírku: veselý a plný lidí; (14) (Hond): o věci: nepoužitelný, nepotřebný; (15) (Nik): o mrtvole: nepohřbená a v pokročilém stádiu rozkladu; (DA).

reventars(e), intr/zvrat. (1) (Mex): nezřízeně se bavit, řídit; (2) tr. (Hond, Nik, Urug): porazit, přemoci někoho; (3) (Hond): zabít, zavraždit někoho; (4) lid. (Kost): vyhodit někoho silou s úmyslem mu ublížit; (5) (Hond, Nik, Kost): vyhodit studenta od zkoušky; (6) (Hond, Salv): oznámit, ohlásit někoho; (7) (Hond, Urug): utratit všechny peníze; (8) (Salv): prodat zboží ve výprodeji; (9) (Hond): vyhodit někoho z práce či z pozice; (10) (Hond): zničit, pokazit něco; (11) (Nik): rýžovat na někom, vydělat na někom přehnanou částku peněz; ► za prodej zboží; (12) **a parir o ~** (Salv): o člověku, který je rozhodnutý udělat cokoliv; (DA).

chicharra, f. (1) **reventar como ~** (Mex): zemřít, natáhnout bačkory; (DA).

clavo, m. (1) **reventar el ~** (Hond): vynořit se nečekaně; ► např. problém; (DA).

furruco, m. (1) **reventar el ~** (Ven): splést se v něčem; (DA).

puchichi, m. (1) **reventar el** ~ (výchBol): vyjít na povrch, dostat se na světlo; ► nějaké tajemství; (DA).

fuelle, f. (1) **reventar la** ~ (Mex, Hond, Nik, Kost, Kol): prasknout voda; ► před porodem; (DA).

pita, f. (1) **reventar la** ~ (Guat, Dom): dostat se do kritického bodu; ► o choulostivé či problematické situaci; (DA).

rana, f. (1) **reventar la** ~ (Chil): ožrat se, namazat se; ► nezřízeně se opít; (DA).

soga, f. (1) **reventar la ~ por lo más delgado** (Pan, výchBol): vyjadřuje, že silnější má převahu nad slabším; (DA).

hiel, f. (1) **reventarse la** ~ (Chil, szArg): trápit se pro něco; (DA).

parir, tr/intr. (1) **a ~ o reventar** (Salv): o člověku: rozhodnutý udělat cokoli; (DA).

reventazón, f. (1) arch. (Arg): výběžek pohoří; viz též: *reventón*; (2) (Hond, Salv, Nik, Dom): vlnolam; ► místo na břehu moře, kde se lámají vlny; (3) (zápBol): přírodní stupňování skaliska na svahu kopce; (4) (jzBol): místo, kde hornina vystupuje na povrch; viz též: *reventón*; (5) venk. (Kub): vymáčknutí pupínku na pokožce; (6) (Kub): na semeništi: růst prvních výhonků; (7) (Salv): vybuchování ohňostroje; (8) (Hond): těžká fyzická zkouška; (DA).

reventón, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, zápBol, Chil): večírek, mejdan, flám; ■ Var.: *reven*; (2) lid. (Chil): přehnané užívání drog či alkoholu; (3) adj/subst. (jzBol): narkoman, feťák; ► člověk pravidelně užívající drogy; (4) m. (Chil, szArg): vystoupení horniny na povrch; (5) (jzBol): místo v dole, kde hornina vystupuje na povrch; ■ Var.: *reventazón*; (6) (szArg): výběžek pohoří, předhoří; ■ Var.: *reventazón*; (7) málo použ. (Dom, Kost): náraz; ► silná rána způsobená pádem; (8) (Hond): sleva; (9) (Hond): propuštění z práce; (10) (Hond): porážka, prohra; (11) (Hond): novinka, důležitá a nečekaná zpráva; (12) (Hond): skandál, incident; ► při kterém je někdo poškozen; (DA).

reventoso, -sa, adj. (1) (Hond, Salv): o věci, která se snadno rozbije či praskne; (DA).

reverbero, m. (1) (Nik, Pan, Kub, Kol, Ven, Ekv): vaříč, hořák; ► plynový či na elektřinu; (2) (Kub): alkoholik; ► člověk závislý na alkoholu; (3) (Dom): povyk, rámus, randál; (DA).

reverencia, f. (1) (Hond): viz: *agradecimiento*; (DA).

reverenda, f. (1) (Salv): těhotná žena; (2) **como las ~s** (Chil): viz: *como el pico*; (3) **¡por las ~s!** lid. (Chil): ježkovy voči!; ► vyjadřuje překvapení či obdiv; (DA).

reverendo, -da, adj. (1) (Mex, Hond, Kub, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): obrovský, velikánský; (DA).

revernirse, intr/zvrat. (1) (výchBol): zpotit se, zapotit se; ► zmáčet se potem; (DA).

reversa, f. (← angl. *reverse*) (1) málo použ. (Mex, Hond, Salv, Nik, Dom, Kol, Per, Bol, Chil, Par, Pan): couvnutí vozidla; ■ Var.: *reverso, riversa, reversada, revosh*; (2) (Mex, Guat, Hond, Salv, Kost, Dom, Kol, Bol, Chil, Par, Pan): zpátečka; ► mechanismus umožňující couvání vozidla; ■ Var.: *reverso, riversa, revosh*; (3) (Hond, Dom, Kol, Chi): náprava, lítost; ► litování nějakého činu či rozhodnutí; (4) **en ~** (Mex, Salv, Kost, Pan, Ekv, Chil, Par): dozadu, zpátky; (DA).

reversada, f. (1) málo použ. (Kol): couvnutí; viz též: *reversa*; (DA).

reversar, tr. (1) lid. (Kol): zrušit něco nebo nechat něco bez výsledku; (2) intr. (střKol): couvat; ► vozidlo, které zařadilo zpátečku; (DA).

reverso, m. (1) (střKol): couvnutí; viz též: *reversa*; (DA).

revés, m. (1) **al ~ de la milanese** (Par, Arg, Urug): naopak, naproti tomu; ■ Syn.: *al revés de los cristianos*; (2) **al ~ de los cristianos** (Portor): viz: *al revés de la milanese*; (DA).

revesero, -ra, adj/subst. (1) lid. (Per, zápBol): pomlouvačný, pomlouvač; ► člověk, který mluví špatně o někom, kdo není přítomen; (DA).

revesina, f. (1) (Pan): způsob mluvy, kdy se přehazují slabiky ve slově; (DA).

revientacaballo, m. (1) málo použ. (Urug, Arg): rostlina (*Solanum* spp); ► až 1 m vysoká s dřevnatým stonkem a chlupatými větvemi, s řapíkatými listy a s bílými a žlutými květy a plodem ve tvaru červené bobule; ■ Syn.: *pocoto*; (2) (Kub, Portor): rostlina (*Hippobroma longiflora*); ► trvalka, až 60 cm vysoká, ochlupená, jednoduchá či málo rozvětvená, s dřevnatým stonkem a střídavými listy, s bílými květy; ■ Syn.: *guibey, tibey*; (3) **a ~** (Bol, Urug): nepřetržitým cvalem; (DA).

pocoto, m. (1) (szArg): rostlina; viz též: *revientacaballo*; (DA).

guibey, m. (1) (Dom): rostlina; viz též: *revientacaballo*; (DA).

tibey, m. (1) (Dom, Portor): rostlina; viz též: *revientacaballo*; (DA).

revientacabra, f. (1) (Mex): keř; viz též: *negrito*; (DA).

revientacinchas, x. (1) a ~, arch. (Mex): velmi rychle, v mžiku; (DA).

revientamarullo, m. (1) (Portor): náraz mořské vlny; (DA).

revientamuelas, x. (1) (Mex): rostlina; viz též: *pelo de gato*; (DA).

revirada, f. (1) (Mex): v hazardních hrách: navýšení sázky, kterou učinil jiný hráč; (2) málo použ. (Kol): drzá odpověď, odseknutí; (3) (Per): změna směru, odklonění; (DA).

revirado, -da, adj/subst. (1) (Par, Arg, Urug): o člověku: nepředvídatelný, složité povahy; (2) (Par, Arg, Urug): o člověku: psychicky narušený, bláznivý; (3) adj. (Kub): neposlušný; ► o člověku, především o dítěti; (DA).

revirar(se), tr. (1) (Mex, Kol, Ekv, Per): v hazardních hrách: navýšit sázku, kterou učinil někdo jiný; (2) intr. (Kol, Ven): odseknout, drze odpovědět; (3) tr., málo použ. (Per): zamítnout, kategoricky odmítnout; ► nějaký návrh; (4) intr/zvrat., lid. (Kub): drze odpovědět; (5) lid. (Kub): neuposlechnout, neposlušovat; ► to, co se po mě žádá; (6) (Ekv, Arg, Urug): naštvat se, rozzlobit se; (7) (Arg, Urug): ztratit rozum; (8) intr. (Guat, Salv): odrazit se; ► po srážce s něčím; (9) ~ **los ojos** (Kub, Urug): pohlédnout na někoho úkosem; ► a vyjádřit tím naštvání nebo antipatii; (DA).

revire, m. (1) (Arg, Urug): náhlá změna chování či nálady; (DA).

reviro, m. (1) (svArg, Par): jídlo připravené z těsta; ► z mouky, vejce, vody a soli, které se osmaží a jí se rozdrobené či nakrájené na kousky; (2) (Arg): náhlá změna chování či nálady; (DA).

revirón, m. (1) (Guat, Salv): odražení se; ► odražení těla po srážce s něčím; (2) (Kub): neposlušný, neukázněný; ► o člověku, především o dítěti, které neposluhá snadno to, co se mu přikáže; (3) ~ **de ojos**, lid. (Kub): pohled úkosem; ► kterým člověk vyjadřuje vůči někomu znechucení či nesouhlas; (DA).

revisa, f. (1) (szArg): vyšetření, kontrola; ■ Var.: *revisación*; (DA).

revisación, f. (1) (Par): viz: *revisa*; (DA).

revisada, f. (1) (Mex, Hond, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): překontrolování, rychlá kontrola; (2) (Bol): zběžné prohlédnutí učiva; (DA).

revisar, tr. (1) (Salv, Ekv, Bol, Urug): zběžně si projít učivo; ► kvůli upevnění znalostí; (DA).

revisorio, m. (1) (jzChil): druh zrcadla který se používá u věštění; (DA).

revista, f. (1) ~ **de fondeo** (Chil): lodní kontrola; ► kvůli odhalení pašovaného zboží; (2) ~ **de gimnasia** (Chil): gymnastické cvičení; ► které ve škole předvádějí žáci; (3) ~ **preparatoria** (Dom, Chil): vojenská kontrola; ► kdy nadřízený kontroluje jednotku postavenou ve formaci; (DA).

revistar, intr. (1) málo použ. (Arg, Urug): poskytovat služby nějaké organizaci; ► obvykle veřejné; (DA).

revistero, -ra, m/f. (1) málo použ. (Bol, Arg, Chil, Par): osoba prodávající tisk; (DA).

revivo, m. (1) venk. (jvMex): pravidelný úklid probíhající na plantážích; (DA).

revocarse, tr/zvrat. (1) (Par, Arg, Urug): nalíčit se, namalovat se; ► obvykle přehnaně; (DA).

revocatoria, f. (1) (Hond, Salv, Nik, Portor, Ekv, Bol, Chil, Arg, Urug): anulování zákona, nařízení nebo vyhlášky; ► provedené soudcem či jinou odpovídající autoritou; (DA).

revolar, intr. (1) (Kol): rychle pracovat; (2) tr. (Ekv): nečekaně něco získat; ► neobvyklým způsobem; (3) lid. (zápEkv): půjčit si něco; (DA).

revolcada, f. (1) (Mex, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Ekv, Per, Bol, Arg): porážení, povalení; (DA).

revolcadera, f. (1) (Mex, Salv, Kost, Pan, Kub, Dom): opakované porážení; (DA).

revolcadero, m. (1) lid. (Kub, Dom, Urug): binec, nepořádek; (2) (Hond): v kohoutích zápasech: ohrada, kde se trénují kohouti; viz též: *redondel, palenque*; (DA).

revolcado, f. (1) (Guat): dušený pokrm; ► z opečeného pečiva, pálivé papričky, rajčat a jiných ingrediencí; (DA).

avispero, m. (1) **revolcar el** ~ (Portor): viz: *revolver el avispero*; (DA).

gallinero, m. (1) **revolcar el** ~ (Portor): viz: *revolver el avispero*; (DA).

revolcón, m. (1) lid. (Kol): radikální změna situace; ► osobní, společenské nebo politické; (2) (Pan): vážná změna pořádku; (DA).

revolear, tr. (1) (Kost, Dom, Ekv, Par, Arg, Urug): točit nad hlavou lasem; (2) (Kost, Arg): mrštit, hodit něco po někom; (DA).

pata, f. (1) **revolear la** ~ (Urug): jít flámovat; (DA).

revoletear, intr. (1) (Mex, Chil): kroužit, točit se, motat se kolem někoho nebo něčeho; (2) (Salv, Portor, Chil, Par): otáčet se, točit se, kroužit ve vzduchu; (DA).

revolico, m. (1) lid. (Kub): binec, nepořádek; (2) (Kub): zmatek, nepřehledná situace; viz též: *rebambaramba*; (DA).

revolisco, m. (1) lid. (Kub): zmatek, nepřehledná situace; viz též: *rebambaramba*; (DA).

revoltijo, m. (1) (Mex, Dom): dušený pokrm; ► z garnátových placek, chilli papriček, rozmarýnu a brambor; (DA).

revoltillo, m. (1) (Kub, Dom, Portor, Ven): míchaná vajíčka; (DA).

revoltón, -na, adj. (1) (Salv): o člověku: neklidný, neposedný, vzpurný; (DA).

revoltura, f. (1) (Mex): směs, směsice; (2) (Mex): nepořádek, změť; ► neuspořádaná hromada věcí; (3) (Kub): znechucení, odpor, zhnusení; (4) (Pan, Dom): žaludeční nevolnost doprovázená nechutenstvím; (DA).

revolú, m. (1) (Pan, Dom, Portor): zmatek, nepřehledná situace; viz též: *rebambaramba*; ■ Var.: *revulú*; (2) ~ **prendido**, venk. (Portor): vrchol zmatku; ► vrchol zmatené a nepřehledné situace; (DA).

revolución, f. (1) ~ **caliente** (Per): křupavá sušenka; ► z mouky, vajec, cukru, skořice a jiných ingrediencí; (DA).

revolufia, f. (1) lid. (Mex): revoluce, převrat; ■ Var.: *refolufia, revolutis*; (DA).

revolutis, f. (1) (Mex): viz: *revolugia*; (DA).

revoluto, m. (1) (Salv): změť, zmatek, nepořádek; (DA).

revolvedor, m. (1) (Mex, Kub, Arg): plastová tyčinka; ► používaná jako míchátko nápojů; (2) (Kub): v cukrovarnictví: nádoba, ve které se míchá třtinová šťáva; (DA).

revolvedora, f. (1) (Mex): míchačka na beton; (2) (Chil): míchačka na těsto; ► stroj na míchání mouky a těsta na pečivo; (3) málo použ. (Chil): zmrzlinový stroj; (DA).

revolvencia, f. (1) (Mex): ve finančnictví: obrat peněz; (DA).

revolver(se), tr. (1) (Hond): na lovu: přivést psa před kořist, kterou již ulovil; (2) ~**la**, lid. (Chil): bavit se, věnovat se zábavě; (DA).

avispero, m. (1) **revolver el** ~ (Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Bol, Arg, Urug): způsobit neklid a zmatek ve skupině lidí; ■ Syn.: *revolcar el avispero, revolcar el gallinero, revolver el gallinero*; (DA).

caldo, m. (1) **revolver el** ~ **con los frijoles**, lid. (Hond, Nik, Dom): míchat jabka s hruškama; ► míchat věci, které k sobě nepatří; (DA).

frijol, m. (1) **revolver el caldo con los** ~**es**¹ (Hond, Nik, Dom): míchat jabka s hruškama; ► míchat věci, které k sobě nepatří; (2) **revolvérsele los** ~**es**² (Hond): mít strach; (DA).

chingaste, m. (1) **revolver el** ~¹ (Hond): cítit se z něčeho na zvracení; (2) **revolver el** ~², lid. (Hond): rozhněvat se, hodně se rozzlobit; (DA).

gallinero, m. (1) **revolver el** ~ (Chil): viz: *revolver el avispero*; (DA).

sebo, m. (1) **revolver el** ~ **con la manteca** (Hond): míchat jabka s hruškama; ► míchat věci, které k sobě nepatří; (DA).

manteca, f. (1) **revolver el sebo con la** ~ (Hond): míchat jabka s hruškama; ► míchat věci, které k sobě nepatří; (DA).

vida, f. (1) **revolver la** ~ (Guat): vzbuzovat odpor; ► znechucovat někoho; (DA).

almizcle, m. (1) **revolvérsele el** ~, lid. (Hond): vzrušit se; ► sexuálně; (DA).

orines, m. (1) **revolvérsele los** ~ (Hond): naštvat se, vytočit se; (DA).

revolvera, f. (1) lid. (Ven, výchBol, Par): pouzdro na revolver; (2) (výchBol): zadní kapsa kalhot; (DA).

revoque, m. (1) (Bol, Par, Arg, Urug): líčení, šminky; (DA).

revosh, f. (1) (Pan): couvání; viz též: *reversa*; (DA).

revuelo, m. (1) venk. (Mex, Pan, Kub, Dom, Portor, Ekv, Per, Bol, Kol): při kohoutích zápasech: skok kohouta na protivníka se snahou zabodnout ostruhu; (DA).

revuelta, f. (1) (Nik): kukuřičná placka se sýrem; (DA).

revuelto, m. (1) (zápKol): zeleninová směs, kterou se dochucují především polévky nebo fazole; (2) **el norte** ~ **y brutal**, slavn. (Kub): Spojené státy americké; (DA).

revuelto, -ta, adj. (1) (Hond): o člověku: zuřivý, vzteklý, vytočený; (2) lid. (Kost): vzpurný, neposlušný; (3) (Bol): o řasách: zahnuté; (DA).

revulú, m. (1) (Pan, Dom, Portor): zmatek, chaos; viz též: *rebambaramba*; (DA).

rey, m. (1) (Portor): viz: *pancha*; (2) ~ **cute** (Hond, Salv): viz: *rey zopilote*; (3) ~ **de los pájaros** (Arg): viz: *caburé*; (4) ~ **de zopilotes** (Mex, Kost): viz: *rey zopilote*; (5) ~ **del bosque** (stř a szArg): pták (*Pheucticus aureoventris*); ► až 20 cm dlouhý, převážně šedé nebo černé barvy s bílou hrudí a s křídly s bílými skvrnkami; (6) ~ **del bosque** (Urug): viz: *pepitero*; (7) ~ **del monstruo** (Portor): drogový dealer heroinu; (8) ~ **gallinazo** (Kol, Ekv, Bol): Kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (9) ~ **zamuro** (Kol, Ven): Kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (10) ~ **zope** (Hond, Salv): Kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (11) ~ **zopilote** (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan): Kondor královský; ► mrchožravý pták (*Sarcoramphus papa*), až 80 cm dlouhý; ■ Var.: *rey de zopilotes*; ■ Syn.: *gallinazo rey*, *guaraguao*, *rey cute*, *rey gallinazo*, *rey zamuro*, *rey zope*, *zoncho*, *zopilote rey*; (12) ~ **chiquito** (Mex, Bol): malý pán; ► osoba mající moc na malém či druhořadém místě; (13) ~ **del carnaval** (Mex, Bol): karnevalový král; ► karnevalová postava vládoucí večírku; (14) ~ **moreno** (Bol): karnevalový průvod tanečníků; ► obvykle černé pleti; (DA).

gallinazo, m. (1) ~ **rey** (Bol, Kol, Ekv, Per): kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (DA).

guaraguao, m. (1) (zápEkv): kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (DA).

zoncho, m. (1) (Kost): kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (DA).

zopilote, m. (1) ~ **rey** (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost): kondor královský; viz též: *rey zopilote*; (DA).

reyador, -ra, m/f. (1) venk. (Portor): osoba účastníci se vánočního shonu; (DA).

reyar, intr. (1) venk. (Portor): koledovat; ► o Vánocích; (DA).

reyecito, m. (1) (Mex): pták (*Phainopepla nitens*); ► až 20 cm dlouhý, šedé barvy, s dlouhým ocesem a červenýma očima, černým zobákem a chocholkou na hlavě (DA).

reyoyo, -ya, adj. (1) (Kub): viz: *rellollo*; (DA).

reyuno, m. (1) lid. (Par): kanady, vojenské boty; (DA).

reza, f. (1) málo použ. (Ven, Arg): modlitba, modlení; ■ Var.: *rezada*; (2) ~ **chicu**, m. (zápBol): výzva k modlitbě při slavnosti Všech svatých; (DA).

rezada, f. (1) lid. (Nik, Per, zápBol, Chil): modlitba; viz též: *reza*; (DA).

rezadera, f. (1) (Mex, Salv, Nik, Pan, Dom, Kol, Ven, Chil): litanie; ► nepřetržitá a opakovaná modlitba; (DA).

rezado, m. (1) (Guat): náboženský průvod; ► tvořený lidmi nesoucí obrazy svatých; (DA).

rezado, -da, adj. (1) (Kol): o člověku: zakletý, začarovaný; (DA).

rezador, m. (1) lid. (Kost): černý pánský deštník; (DA).

rezador, -ra, m/f. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Per, Par, szArg): osoba najatá k modlitbě růžence při křesťanských svátcích; (2) venk. (Per): léčitel, zaříkavač; (3) (Ekv, Pan, zápBol): osoba, která se modlí při bdění u mrtvého; (4) (sevBol): léčitel, mastičkář; (5) (zápBol): věstec aimarského původu; ► věštící především z listů koky; (6) (stř, sev a jižHond): člen indiánského kmene *lenca*, který se vyzná v kombinaci katolických a indiánských rituálů; (7) (zápBol): plačka; ► osoba, která se za peníze či jídlo modlí, nejčastěji na hřbitovech; (DA).

rezaga, f. (1) venk. (Portor): plody, které nebyly sklizeny a zůstaly na stromech; (DA).

rezagado, m, pl. (1) (Mex): úřad či přihrádka, pro nevyzvednutou poštu; (2) m. (Kub): výběr tabákových listů, seřazených podle velikosti, druhu a barvy, které slouží na ubalení cigarety; (DA).

rezagado, -da, adj. (1) (Mex, Per, Chil): o poštovní zásilce: nedoručená adresátovi; (DA).

rezagador, m. (1) (Kub): osoba pověřená výběrem tabákových listů určených k ubalení cigarety; (DA).

rezagar, tr. (1) venk. (Salv, Portor, Mex): rozdělit něco nebo někoho; (2) (Kub): přebírat listy tabáku a vybírat listy vhodné k ubalení cigarety; (DA).

rezago, m. (1) venk. (Mex, Chil): slabší kusy dobytka, které se oddělují od stáda se snahou uzdravit je; (2) (Kub): výběr tabákových listů, seřazených podle velikosti, druhu a barvy, které slouží na ubalení cigarety; (DA).

rezandero, -ra, adj/subst. (1) (Mex, Kol): o člověku: pobožný; (2) m/f. (Mex, Pan, Ven): plačka; ► osoba, která se na pohřbech za peníze modlí za zemřelé; (DA).

rezante, m/f. (1) (výchBol): člověk, který se modlí; ► především při slavnosti Všech svatých; (DA).

rezar, tr. (1) venk., lid. (Pan, Kol): začarovat, očarovat někoho; ► kvůli osvobození od nemoci; (2) (Kol): ovládnout, podrobit si někoho; ► aby udělal něco proti své vůli; (3) slavn. (Hond): o zloději: snažit se přátelským chováním obalamutit člověka, kterého chce okrást; ■ Syn.: *acampar*; (4) **cada quien reza por su santo** (Hond, Salv): stará se jen o sebe; hrabe si na svém písečku; (DA).

acampar, intr. (1) (Hond): viz: *rezar*; (DA).

rezo, m. (1) venk. (výchMex): provaz; ► na uvázání zvířat; (2) (zápHond): viz: *agradecimiento*; (DA).

rezongadera, f. (1) (Nik, Dom, Ven, Urug): remcání, brblání, odmlouvání; (DA).

rezongar, tr. (1) (Portor, Par, Arg, Urug): kárat, důrazně napomínat; (DA).

rezongo, m. (1) (Arg, Urug): kárání, napomenutí; (DA).

rezumbar, intr. (1) (Salv, Dom): hučet, bzučet; (DA).

ri-ra, m. (← onomat.) (1) (Dom): zip, zapínání; (DA).

rialazo, m. (1) (Salv): silná rána, úder; (DA).

riapiada, f. (1) (Salv): lidé bez vzdělání, kteří jsou snadnou obětí konzumismu; (2) (Hond): ucpání kanálu nebo potrubí; (DA).

riata, f. (1) lid. (Mex, Nik): penis; viz též: *reata*; (2) (Hond, Salv): opilost; viz též: *reata*; (3) (Hond, Salv): výprask, nakládačka; viz též: *reata*; (4) (Hond): důležitý a mocný člověk; (5) **la mera** ~, f. (Hond): viz: *altísimo*; (DA).

ribal, m. (← angl. *rib-band*) (1) (sevHond): valcha; (DA).

riberano, -na, adj/subst. (1) málo použ. (Ekv, Mex, Chil): majitel nebo obyvatel břehu řeky; (2) adj., málo použ. (Hond, Ekv, Chil): pobřežní, týkající se břehu; (DA).

ribete, m. (1) **de** ~ (Guat, Hond, Salv): navíc, kromě toho, ke všemu; (DA).

rica, f. (1) ~ ~ (Arg): keř (*Acantholippia* spp); ► silně vonící, až 50 cm vysoký s fialovými květy s léčivými vlastnostmi; (DA).

ricachico, m. (1) (střPer): dary, které se obětují uctívaným svatým během slaveného svátku; (DA).

ricardito, m. (1) (Urug): cukrovinka; ► sněhová pusinka kuželovitého tvaru obalená v čokoládě; (DA).

riche, m. (1) málo použ. (střKol): malý brambor druhé jakosti; (DA).

ricino, m. (1) (Hond, Nik): skočec obecný; viz též: *higuerilla*; (DA).

rico, adv. (1) (Kost, Kub, Dom, Portor, Kol): dobře, skvěle, úžasně; ■ Syn.: *sentirse rico*; (2) **¡qué ~!** (Nik, Kost): dobře mu tak!; ► vyjadřuje radost z cizího neštěstí; (3) **que ~ es todo y que malo es nada** (Kub): lepší vrabec v hrsti, nežli holub na střeše; ► vyjadřuje spokojenost s tím, co je; (DA).

rico, -ca, adj. (1) (Dom, Kol, Bol): o situaci: příjemný, milý; (2) (Kost, Ekv, Per, Bol): o ženě: atraktivní a kyprých tvarů; (DA).

ricota, f. (← it. *ricotta*) (1) (Mex, Kost, Ven, Ekv, Chil, Arg, Urug): tvaroh; ■ Var.: *ricotta*; (DA).

ricote, -ta, m/f. (1) lid. (Kub): boháč, pracháč; (DA).

ricotón, -na, adj/subst. (1) lid. (Per): atraktivní, přitažlivý; ► o člověku, především o ženě; (DA).

ricotta, f. (← it.) (1) (Kost, Ven, Ekv, Chil, Urug, Arg): viz: *ricota*; (DA).

ride, (← angl.) (1) (US, Kost, Portor): cesta, jízda; (DA).

ridiculez, f. (1) (Kol): viz: *carrielito*; (DA).

ridículo, -la, adj/subst. (1) (Kub): lakomec, skrblík, lakota; (2) ~. lid. (Chil): používá se, když se na někoho obracím se srdečností; (DA).

ridículum, m. (1) (Mex, Pan, Bol, Chil): životopis; (DA).

riel, m, pl. (1) (Mex, Guat, Salv): boty; (2) (← angl.) m. (US, Ekv): traverza, příčka; (3) (US): roubení, zídka; ► z ozdobných sloupků a zábradlí, bývají na schodech a na balkonech; (4) (Per): boční okraje surfovacího prkna; (5) vulg. (Guat, Salv, Kost): penis; (6) (Hond): zlatý nebo stříbrný řetěz; (7) **en el** ~, arch. (Arg): v bídě; ► v situaci velké chudoby; (8) **sobre ~es** (Mex, Guat, Nik, Ven, Ekv, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): velmi dobře, bez problémů; (DA).

rielero, m. (1) lid. (Salv): švec, obuvník; (DA).

rielero -ra, m/f. (1) (Mex): železničář; ► osoba pracující na železnici; (DA).

rienda, f. (1) vulg. (Mex, Salv): penis; (2) (Arg, Urug): kus drátu, připevněný k pevnému bodu a k sloupku, upevněném v zemi; (3) (Hond, Salv, Nik): zlatý řetěz či náhrdelník; (4) **a ~ corta** (Par, Arg, Urug): o člověku či situaci: pod kontrolou, zajištěný; (5) **con la ~ corta** (Pan, Bol, Par, Arg, Urug): viz: *a rienda corta*; (6) **con las ~s cortas** (Par, Arg): viz: *a rienda corta*; (7) **con ~ corta** (Par, Arg, Urug): viz: *a rienda corta*; (8) **con ~ suelta** (Bol, Arg, Urug): viz: *a rienda corta*; (9) ~ **corta** (Nik, Chil): přísnost ve výchově či vzdělání; (DA).

riendazo, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): prásknutí opratěmi; (2) (Guat, Hond, Nik, Kost): sklenka alkoholu; (3) (Guat, Nik, Kost): prásknutí, silná rána; (4) (Kost): ve fotbale: kop na bránu; (5) **de un** ~ (Guat, Kost): náhle, nenadále, nečekaně; (DA).

riesgo, m. (1) ~ **país**, kniž. (Ven, Chil, Urug): riskantní podnikání v některých oborech typické pro nějakou zemi; (2) ~ **país** (Per): riskantní investice; ► v zemích s rozvíjející se ekonomikou; (DA).

riesgoso, -sa, adj. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): o věci: riskantní, nebezpečný, rizikový; (DA).

rifa, f. (1) ~ **de aguante** (Dom, Par): tajné losování; (DA).

rifador, -ra, m/f. (1) (Per, zápBol): ve fotbale: hráč, který nepřihrává spoluhráčům, ale střílí míč nepřesně; (DA).

rifar(se), intr. (1) (Mex): vyčnívat, vynikat; (2) (Mex): ovládat, vládnout; (3) tr. (Arg): oprostít se od někoho nebo něčeho; ► a pohrdat jeho hodnotou; (4) (zápBol, Par): prodat něco pod cenou; (5) (Arg): v míčových sportech: ztratit míč, přijít o míč kvůli špatné přihrávce nebo nepřesnosti; (6) (Per): ve fotbale: vykopnout míč nepřesným směrem; (7) intr/zvrat. (Hond, Nik): prát se, bít se; (8) (Salv): dělat posunky; (9) ¿**qué rifas?** (Salv): kam jdeš? kam míříš?; (10) ~**la** (Mex, střBol): riskovat život; (11) ~**la** (střBol): zemřít; (12) **rifársela** (Mex, Pan, Kub, Urug): riskovat vše; (DA).

fisico, m. (1) **rifarse el** ~ (Guat): riskovat život; (DA).

rifari, m. (1) (Per): strom (*Terminalia oblonga*); viz též: *manicillo*; (2) m. (Per): keř (*Miconia* spp); ► až 15 m vysoký, s velkými listy a květy bílo-fialové barvy; ■ Syn.: *camasey, jusillo, rupiña*; (DA).

camasey, m. (1) (Portor): keř; viz též: *rifari*; (DA).

jusillo, m. (1) (Portor): keř; viz též: *rifari*; (DA).

rififí, adj/subst. (1) arch. (Kol): strojený, afektovaný člověk; ► ze zámožné sociální vrstvy; (DA).

riflazo, m. (1) lid. (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): sklenka alkoholu; (2) (Hond, Kost, Ekv, Bol): ve fotbale: silný kop; (3) (Hond): ironická věta nebo obvinění; (DA).

rifle, m. (1) lid. (Kub): flaška rumu; (2) (Nik): kalhoty s upravenými nohavicemi; (3) **como** ~, adj/adv. (Mex, Nik, Urug): dobře připravený a vybavený; (4) **como** ~, adj. (Mex): o člověku: atraktivní, fyzicky přitažlivý; (5) **como** ~, adv. (Urug): v dobrých podmínkách; (DA).

riflero, m. (1) arch. (Arg): klobouk; (DA).

riflero, -ra, adj/subst. (1) (Mex, Hond, Nik): o člověku: šikovný s puškou; (2) (Ven, Bol, Arg): o vojákovi: vybavený puškou; (3) (Chil): osoba vykonávající činnost bez náležitého oprávnění; (DA).

right, x. (← angl.) (1) ~ **field**, m. (US, Mex, Nik, Kub, Portor, Ven): v baseballu: část hřiště, která je za třetí metou; (2) ~ **field** (US, Mex, Nik, Kub, Portor, Ven): v baseballu: hráč, který zabírá pravé pole; (3) ~ **true**, adj. (Portor): jistý, nepochybný, stoprocentní; (DA).

rigola, f. (1) (Dom): viz: *regola*; (DA).

rigoreada, f. (1) venk. (Arg): pokárání, vyhubování, důtka; (DA).

rigorear, tr. (1) venk. (Arg): vyhubovat někomu, pokárat někoho; (DA).

rigua, f. (1) (stř a zápHond, Salv): tortilla z měkké kukuřice; (2) (stř a zápHond): hrubá kukuřičná mouka; (DA).

riila, f. (1) (Mex, Hond): (jízdní) kolo; (2) málo použ. (Kol): bílé vláknité maso; (DA).

rilain, f. (1) (Portor): stará prostitutka; (DA).

riles, m., pl. (1) kniž. (Chil): odpadní vody; (DA).

rima, f. (1) (Hond): kulatý pilník; ► na upravování děr v kovu; (DA).

rimanacuy, m. (← keč. *rimanakuy*, „rozhovor“) (1) (Per): pravidelná schůze andských obyvatel a úřadů; ► kvůli prodiskutování místních problémů; (DA).

rimar, tr. (1) (Hond): pilovat, upravovat pilníkem díru v kovu; (DA).

rimpolio, m. (1) (Bol): nápoj připravený z mléka, vejce, likéru a cukru; ■ Var.: *rimpollo*; (DA).

rimpollo, m. (1) (Bol): viz: *rimpolio*; (DA).

rin, m. (← angl. *rim*) (1) (US, Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Kol, Ven, Ekv, Par, Arg): ráfek kola; (2) arch. (Per): žeton do veřejného telefonního automatu; (3) (Salv): cigareta z marihuany; (4) (Nik): dětská ohrádka; (5) **en ~es** (Kol): na dně, bez peněz; viz též: *en la olla*; (DA).

rinahui, m. (1) (Per): kondor havranovitý; viz též: *gallinazo*; (DA).

rincón, m. (1) (Hond, Arg, Urug): část pozemku určená dobytku; ► s přírodním či umělým ohraničením; ■ Var.: *rinconada*; (2) (Chil): široká a otevřená soutěska, rokle; ► mezi dvěma kopci; (3) (Hond, Par): oblast mezi dvěma řekami či potoky; (DA).

rinconada, f. (1) (Arg, Urug): část pozemku; viz též: *rincón*; (2) (Bol, Chil): široká a otevřená soutěska, rokle; ► mezi dvěma kopci; (DA).

rinde, m. (1) (Mex, Arg): v ekonomii: výnos, přínos, prospěch; ► z nějakého obchodu; (2) (Par): užitek, zisk; ► z činnosti; (DA).

rindente, m/f. (1) (Ekv, Per): úředník poskytující záruku při správě majetku a veřejných fondů; (DA).

ring, m. (← angl.) (1) (Ven): ring; ► místo kde dochází k slovnímu či fyzickému boji; (2) ~ **raja**, lid. (Chil): viz: *ring raje*; (3) ~ **raje** (Arg, Urug): žert spočívající v zazvonění na cizí zvonek a útěku; ■ Var.: *rinraje*; *ring raja*; (4) ~ **de las cuatro perillas** (Per, Chil): postel; (DA).

ringlera, f. (1) (Dom): spousta, hromada; ► velké množství lidí nebo věcí; (DA).

ringlete, m. (1) (Kol): větrník; ► hračka, která se točí ve větru; (DA).

ringorrango, m. (1) **de** ~ (Kub, Dom): bohatý, při penězích; ► bohatý člověk z vyšší společnosti; (2) **de** ~ (Kub): o věci: přepychový, luxusní; (DA).

ringuear, intr. (1) málo použ., lid. (Chil): zvonit; ► zvonek nebo telefon; (DA).

ringueo, m. (1) málo použ., lid. (Chil): zvonění; ► zvonku či telefonu; (DA).

rinoceronte, m. (1) (Portor, Ekv): brouk (*Strategus* Spp); ► černé barvy, až 5 cm velký, s rohy zahnutými nahoru; (DA).

rinquichida, f. (1) (jižBol): čarodějnictví, čáry; (DA).

rinquincalla, adj. (1) arch., lid. (Kub): o ženě: nevytříbeného chování; (2) lid. (Kub): o ženě: mající ráda sex; (3) adj/subst., arch. (Kub): čiperný, živý, neklidný, neposedný; ► o osobě, především o dítěti; (DA).

rinquinillo, m. (1) málo použ. (výchMex): salto, kotrmelec, otočka; (DA).

rinraje, m. (1) (Arg, Urug): viz: *ring raje*; (DA).

rinso, m. (1) (Salv): prací prášek; (DA).

riña, f. (1) (Kub, Dom, Portor, Urug, Bol): kohoutí zápasy; ■ Syn.: *encuentro*; (DA).

encuentro, m. (1) (Portor): kohoutí zápasy; viz též: *riña*; (DA).

riñero, adj/subst. (1) (střBol, Par): kohout na kohoutí zápasy; (DA).

riñista, m/f. (1) lid., málo použ. (Mex): hádavý, haštěřivý člověk; (DA).

riñón, m. (1) (Mex, Chil, Urug): v medicíně: kovová či plastová nádoba ve tvaru ledviny; ► sloužící k různým účelům, jako je odkládání chirurgického odpadu; (2) (Ven): strom; viz též: *anón*; (3) (Ven): plod; viz též: *anón*; (4) m., pl. (Ven): drzost, troufalost nebo nestoudnost; (DA).

riñón, -na, m/f. (1) (Salv, Nik): zloděj; (2) (Nik): podvodník; (DA).

rio, m. (1) ~ **mar** (střBol): splavná řeka; (2) **como** ~ **en conuco** (Ven): bez svolení a bez rozmyslu; (DA).

rioba, m. (1) lid. (Per, Chil, Arg, Urug): městská čtvrť; (DA).

riorra, f. (1) vulg. (Salv): penis; (DA).

ripeado, -da, adj. (1) (Kub, Dom): o oblečení: roztrhané; (2) adj/subst. (Kub): drobný člověk; (DA).

ripear(se), intr/zvrat. (1) lid. (Kub): plýtvat, mrhat penězi; (2) tr. (Kub): utratit něčí peníze; (3) (Kub): vrazit někomu, praštit někoho v bitce; (4) (Kub): rozbít, roztrhat něco; (5) intr/zvrat., lid. (Kub): vyčerpat se, unavit se; ► tancem; (6) tr., venk. (Portor): plevat, vytrhávat plevel; (7) (Portor): posbírat zbytky; ► ze sklizně či ze stavby; (DA).

ripeo, m. (1) venk. (Portor): plevání, vytrhávání plevelu; (DA).

ripiado, m. (1) (Bol, Chil, Par): zasypaní cesty štěrkem; ► předtím, než se pokryje asfaltem; (DA).

ripiado, -da, adj. (1) lid. (Pan, sevKol): o věci: rozbitý, rozdrolený; (DA).

ripial, m. (1) venk., málo použ. (szArg): místo pokryté štěrkem; (DA).

ripiar(se), tr. (1) lid., venk. (Mex): posbírat poslední zrnka ze sklizně; (2) (Bol, Chil, Par): zasypat cestu štěrkem; ► předtím, než se pokryje asfaltem; (3) lid. (Nik, Kub, Dom): rozbít; (4) (Kub): utratit něčí peníze; (5) lid. (Kub): plýtvat, mrhat; ► především penězi; (6) (Hond): ucpat, zatarasit cestu; (7) intr/zvrat. (Hond): ucpat se, zacpat se; ► o cestě; (8) lid. (Kub): prát se s někým; (9) (Kub): vyčerpat se, unavit se tancem; (DA).

baile, m. (1) **ripiarse en un** ~ (Dom): hodně tančit; (2) **ripiarse un** ~ (Dom): užít si tanec od začátku do konce; (DA).

ripierismo, m. (1) lid. (Kub): lakomost, skoupost; (DA).

ripiero, -ra, m/f. (1) lid. (výchBol, Chil): osoba pracující se štěrkem, drceným kamenem; ► prodejce či dělník; (2) (Chil): týkající se suti, drti; (3) adj/subst. (Kub): osoba z nízké sociální vrstvy; (DA).

ripio, m. (1) (Kost, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): drcený kámen, štěrk; ► určený k dláždění; (2) (Guat, Salv, Dom): sutiny, sut'; ► zbytky ze stavby či zednických prací; (3) (Chil): zbytek, který zůstal na dně nádoby, kvůli špatnému oddělení rozpouštědla od rozpustných a nerozpustných hornin; (4) (Chil): porucha, vada, chyba; ► která jde těžko napravit; (5) (Chil): ve folklorních tancích: věty či výrazy, které mají vyplňující funkci; ► nic neříkají ani nepřidávají; (6) (Per): drobné, peníze

v drobných mincích; (7) m., pl. (Kub): zničené listy tabáku; (8) vulg. (Dom): penis; (9) ~ **de peso** (Dom): peníze; (DA).

riposo, -sa, adj. (1) (Bol, Chil, Arg, Urug): o cestě: šterková; (DA).

ripley, m. (← angl. *replay*) (1) (Hond): opakované přehrání obrázků nebo zvuků v televizi či rádiu; (2) **de** ~ (Ekv): o věci či události: zvláštní, pozoruhodný nebo překvapivý; (3) **digno de** ~ (Nik, Bol, Urug): o věci: vynikající, znamenitý, jedinečný; (4) **digno de** ~ (Chil): o věci: překvapivý; (DA).

riposta, f. (1) (Kub, Portor): v boxu: opětování ran soupeře; (2) (Kub): vyvrácení či popření argumentů; ► při výměně názorů; (DA).

ripostar, tr. (← angl. *to riposte*) (1) (Pan, Kub, Portor, Kol, Ven, Hond, Salv, Nik, Ekv): vyvrátit, popřít argument; ► při výměně názorů; ■ Var.: *repostar*; (2) intr. (Pan, Kub, Portor, Ven): v boxu: vrátit ránu; (3) tr. (Kub): v boxu: provést protiútok; (DA).

rique, m. (1) arch. (Kub): zip; ► zapínání na oblečení či taškách; (DA).

riquerío, m. (1) (Chil): smetánka, boháči; ► skupina bohatých lidí; (DA).

riqui, m. (1) arch. (Kub): zip; ► zapínání na oblečení či taškách; (DA).

riquimiqui, adj. (1) (Pan): o člověku: afektovaný; (DA).

riquismo, m. (1) **nuevo** ~ (Chil): zbohatlíci, skupina nových bohatých lidí; (DA).

risa, f. (1) **para la** ~ (Chil, Arg, Urug): o věci: k smíchu, směšný, absurdní; (DA).

riscadillo, m. (1) (výchBol): kapesník; (DA).

risco, m. (1) (Portor): rokle, propast, strž; (DA).

riseria, f. (1) (Hond, Nik, Portor): bujarý smích skupiny lidí; (DA).

risionada, f. (1) lid. (sevMex): výsměch, posměch, posmívání se někomu; (DA).

risipela, f. (1) venk., lid. (Portor): růže; (DA).

rispado, -da, adj. (1) (Hond, Salv): rychlý; (DA).

rispar, intr. (1) venk. (Hond, Nik): pelášit; ► rychle utíkat pryč; (DA).

ritalín, -na, m/f. (1) (Chil): neklidné a hyperaktivní dítě; (DA).

ritalínico, -ca, adj. (1) lid. (Chil): o člověku: neklidný, hyperaktivní; (DA).

ritiplírico, -ca, adj. (1) (Dom): o věci: bezvýznamný, nepodstatný; (DA).

riverplatense, adj/subst. (1) (Arg): hráč či fanoušek fotbalového klubu *River Plate de Buenos Aires*; (2) adj. (Arg): týkající se fotbalového klubu *River Plate*; (DA).

riversa, f. (← angl. *reverse*) (1) (Dom, Portor): zpátečka; viz též: *reversa*; (2) (Dom, Portor): couvání; viz též: *reversa*; (DA).

rizo, m. (1) (Portor): struska, kovové piliny; (DA).

roano, -na, adj/subst. (1) (Arg): kůň s bílou hřívou a ocasem; (DA).

roatán, m. (1) (Mex): viz: *plátano roatán*; (DA).

roba, x. (1) ~ **montón** (Arg, Urug): karetní hra; ► kde se dva či více hráčů snaží nasbírat co nejvíce karet, které shromažďují na hromadě, karty mu může ukrást jiný hráč; (2) ~ **paquete** (Portor): karetní hra; viz též: *roba montón*; (DA).

robaburros, m. (1) (Ekv): člen městské policie ve městě Guayaquil; (DA).

robacarros, m/f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ek, Per): zloděj aut; (2) adj., lid. (Mex, Hond, Kost): o ozbrojené skupině lidí, která se věnuje krádeži aut; (DA).

robachicos, m/f. (1) (Mex, Nik, Bol): zloděj dětí; ► který s nimi následně obchoduje; (DA).

robacoches, adj/subst. (1) (Par): banda zlodějů aut; (DA).

robacorazón, m. (1) málo použ., arch. (záp a výchBol, Per, Pan): pramen vlasů ve sponce, který se nechá spadat do čela, nebo se upevní na spáncích; (DA).

robacorriente, m. (1) (Bol): rozdvojka na elektřinu; (DA).

robacuna, m/f. (1) lid. (Nik, Pan, Kub, Ekv): osoba, která má vztah s mnohem mladším člověkem; (DA).

robada, f. (1) lid. (Mex, Hond, Salv, Kost): krádež, loupež; (DA).

robadera, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Per): častá a opakovaná krádež; ■ Syn.: *robancina*; (DA).

robado, -da, adj. (1) (Per, Bol, Par): opotřebovaný; ► o šroubu nebo mechanické součástce; (DA).

robador, m. (1) (Pan, Per, Arg, Urug): rybářská výbava s mnoha háčky; (DA).

robagallinas, m/f. (1) málo použ. (Kost): zlodějček; (DA).

robalear, intr. (1) (szArg): rybařit s prutem s několika háčky; (DA).

robalo, m. (1) (Mex, Ven, Per): ryba až 1,17 m velká; viz též: *róbalo*; (2) (jižChil): ryba až 90 cm velká; viz též: *róbalo* (DA).

róbalo, m. (1) (Mex, Nik, Kost, Ven, Ekv, Per, Urug): ryba (*Centropomus nigrescens*); ► až 1,17 m dlouhá, stříbrné barvy s černým podélným pruhem, čedeř okounovití; ■ Var.: *robalo*; (2) (jižChil): ryba (*Eleginops maclovinus*); ► až 90 cm dlouhá, šedavě žluté barvy na hřbetě a stříbřitě šedé barvy na břiše; ■ Var.: *robalo*; (DA).

robancina, f. (1) (Hond): viz: *robadera*; (DA).

robapelículas, m/f. (1) lid., málo použ. (Chil): osoba, která přitahuje pozornost a je všemi obdivována; (DA).

robapelo, m. (1) (Ekv): viz: *agshashúa*; (DA).

robar(se), tr. (1) (Arg, Urug): bez problémů překonat nebo porazit protivníka; (2) intr/zvrat. (Per, Bol): opotřebovat se; ► o šroubu nebo mechanické součástce; (3) (Chil): viz: *robar cámara*; (DA).

base, f. (1) **robar** ~s¹ (Kub): v baseballu: přesunout se na další metu, mezitím co nadhazovač nadhazuje pálkaři; (2) **robarse la** ~² (Mex, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Ven): v baseballu: přesunout se na další metu, mezitím co nadhazovač nadhazuje pálkaři; (DA). (DA).

cámara, f. (1) **robar** ~¹ (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Ven, Bol, Arg, Urug): strhávat na sebe pozornost, být středem pozornosti a vzbuzovat zájem; ► ve společnosti či společenských událostech; ■ Var.: *robarse*; (2) **robar** ~², lid. (Kost, Portor, Kol, Per): postavit se na viditelné místo; ► kvůli stržení pozornosti ve skupině lidí; (DA).

libreto, m. (1) **robar el** ~, lid. (Par, Arg, Urug): chlubit se cizím peřím; ► přivlastňovat si myšlenky či slova někoho jiného; (DA).

mandado, m. (1) **robarle el** ~¹ (Nik, Kost, Pan, Par): přebrat někomu partnera; (2) **robarle el** ~² (Pan): chlubit se cizím peřím; ► přivlastňovat si cizí nápady či práci; (DA).

show, m. (1) **robarse el** ~¹ (Kub, Ven): přitáhnout na sebe pozornost; (2) **robarse el** ~² (Hond, Salv, Nik, Portor, Ekv): strhnout na sebe pozornost; (DA).

película, f. (1) **robarse la** ~ (Ekv, Chil, Urug): strhnout na sebe pozornost; ► při společenské události nebo soutěži; (DA).

robavacas, m/f. (1) (Mex): zloděj dobytka; (DA).

robin, m. (1) (Hond, Salv): voskové leštadlo na auta; ► značky *Rubbing*; (DA).

robineada, f. (1) (Hond, Salv): leštění kovového povrchu voskovým leštadlem značky *Rubbing*; (DA).

robinear, tr. (1) (Hond, Salv): leštit; viz též: *pastear*; (DA).

roblar, m. (1) (Guat): oblast zalesněná duby; (DA).

roble, m. (1) (Mex, Salv): viz: *matilisguate*; (2) (Per, Chil): strom pabuk (*Nothofagus obliqua*); ► až 50 m vysoký s kůrou tmavě hnědé barvy, se střídavými listy a málo viditelnými květy; ■ Syn.: *pellín*, *roble pellín*; (3) (Hond, Salv, Nik): viz: *encino*; (4) (výchBol): viz: *ishpingo*; (5) (Dom): strom; viz též: *cenizo*; (6) (Portor): strom (*Tabebuia heterophylla*); ► až 20 m vysoký, se složenými listy a trubkovitými květy obvykle růžové barvy a s okřídlenými semeny v luscích; (7) ~ **amarillo** (Portor): strom (*Tabebuia aurea*); ► až 8 m vysoký se složenými listy a květenstvím ve tvaru laty, s květy zářivě žluté barvy a tobovkovitými plody; ■ Syn.: *ruibarba*; (8) ~ **blanco** (Kost): viz: *nacaco*; (9) ~ **colorado** (Portor): strom (*Tabebuia schumanniana*); ► až 15 m vysoký se složenými listy a trubkovitými květy sytě červené barvy; (10) ~ **coral** (Kost): viz: *naranja de montaña*; (11) ~ **de sabana** (Nik, Kost, Pan): strom (*Tabebuia rosea*); ► vyskytující se v suchém a vlhkém klimatu, až 30 m vysoký se složenými protilehlými listy, s bílými či narůžovělými květy ve tvaru zvonku a s plody v trubkovité tobolce, která má ve zralosti černou barvu; ■ Syn.: *cababuia*, *macuelizo*; (12) ~ **guayo** (Portor): strom (*Bourreira virgata*); ► až 10 m vysoký s jednoduchými listy a trubkovitými květy; (13) ~ **pellín** (Chil): strom (*Nothofagus obliqua*); viz též: *roble*; (14) ~ **pellín** (Chil): dřevo pabuku; (DA).

pellín, m. (1) (Chil): strom; viz též: *roblé*; (DA).

robo, m. (1) **por** ~ (Arg, Urug): snadno, bez obtíží, bez problémů; ► o způsobu výhry; (2) ~ **con arrastre** (Chil): způsob krádeže, kdy se bankomat vytáhne ze zdi provazem upevněným za auto; (3) ~ **de base** (Nik, Kub, Dom, Portor, Ven): v baseballu: hra, kdy hráč doběhne na další metu dřív, než nadhazovač dokončí nadhoz; (4) ~ **de coscorrón**, lid. (Mex): krádež, která se provádí provrtáním střechy určeného místa; (5) ~ **hormiga** (Mex, Chil, Par): kapsářství, malé krádeže; krádež prováděná po malých množstvích; (DA).

roca, m. (1) lid. (Per): auto; viz též: *carro*; (2) f. (Per): nesouvislost; ► v řeči nebo jednání; (3) **en las ~s** (Mex, Kost, Portor, Per, Bol, Chil, Urug): s kostkami ledu; ► o nápoji, nejčastěji alkoholickém; (DA).

recambor, m. (1) (Per, Bol): karetní hra; (DA).

recamborear, intr. (1) (Per): hrát karetní hru *recambor*; (DA).

recanrolero, -ra, adj/subst. (← angl. *rock and roll*) (1) (US, Mex, Kost, Per, Par, Urug): rocker, fanoušek rockové hudby; (DA).

rocapeña, adj. (1) lid. (Ekv): o člověku: lakomý, skoupý; (DA).

roce, m. (1) (Mex, Nik, Kost, Pan, Kub, Ekv, Per, Chil, Par, Arg, Urug): životní zkušenost; ■ Syn.: *roce social*; (2) venk. (výchBol, Chil, Arg): plevání, odstraňování plevele; (3) ~ **social** (Mex, Kost, Kol, Per, Chil, Par, Arg, Urug): zkušenost; viz též: *roce*; (4) ~ **social** (Mex, Dom): slušné chování ve společnosti; ► snaha o dobré soužití s druhými; (DA).

rocería, f. (1) (Kol): čištění terénu řezáním stromů a keřů; (DA).

rochabús, m. (1) (Per): obrněné policejní vozidlo; ► s vodním dělem, sloužícím k rozhánění demonstrací; (DA).

rochado, -da, adj. (1) (Portor): frustrovaný; viz též: *pugilateado*; (DA).

rochar(se), tr. (1) (Chil): přistihnout někoho při něčem nelegálním; (2) (Chil): všimnout si něčeho, na co se předtím nepomyslelo; (3) intr. (střBol): o studentovi: chybět v hodině bez svolení rodičů; (4) tr. (← angl. *to rush*) vulg. (Pan): dotýkat se při tanci intimních partií partnera; (5) (Pan): muchlovat se; ► osahávat se a líbat se; (6) intr/zvrat. (Portor): ztratit odhodlání, nechat se odradit; ■ Var.: *rochearse*; (DA).

roche, m. (1) lid. (Per): odsouzenihodnost, nestoudnost, nestydatost; (2) (Per): stud, hanba, ostuda; (3) (Per): skandál, nestydatost; (4) (Per): trapná či kompromitující situace; (DA).

rochear(se), tr. (1) (střBol): sledovat, hlídat něco nebo někoho; (2) intr/zvrat. (Portor): ztratit odvahu; viz též: *rocharse*; (DA).

rochela, f. (1) (Ven): zvyk některých zvířat navštěvovat určité místo; (2) (Ven): divoký dobytek, divoké stádo; (3) (Ven): místo často navštěvované některými zvířaty; ► většinou se jedná o místo kde vyrůstali; (4) lid. (Ven): bujarý povyk, randál; ► zmatek a bujarý povyk, který vytváří skupina lidí; (DA).

rochelear, intr. (1) lid. (Kol, Ven): dělat povyk, působit pozdvižení; (2) (Ven): neklidně přecházet z místa na místo; ► o člověku či zvířeti; (3) (Ven): žertovat, vtipkovat; (DA).

rochelero, -ra, adj. (1) (Ven): o člověku: flamendr, milovník večírků a bujaré zábavy; (2) (Ven): o člověku: vtipálek, šprýmař; (3) adj/subst. (Ven): o člověku: veselý a milovník večírků; (DA).

rochin, m. (1) vulg. (Pan): vášnivé laskání partnera; (DA).

rochista, adj/subst. (1) (střBol): záškolák; ► student, který chybí ve škole bez svolení rodičů; (DA).

rocho, -cha, adj. (1) (Portor): opilý; (DA).

rochoso, -sa, adj. (1) lid. (Per): pobuřující; ► o věci nebo události, která vzbuzuje negativní pozornost; (2) (Per): pobuřující; ► o člověku, který svým chováním vzbuzuje negativní pozornost; (3) (Per): stydlivý; ► člověk, který se často stydí; (4) (Per): trapný, ostudný; ► o věci, která zahanbuje či způsobuje stud; (DA).

rochoy, m. (1) (Guat): maso z hovězí kýty; (DA).

rocío, m. (1) (Mex): rostlina Kosmatec krystalový; ► (*Mesembryanthemum crystallinum*), s bílými hvězdicovitými květy a s listy pokrytými průhlednými vyčnívajícími papilami, které vypadají jako z ledu; ■ Var.: *escaracha*; (2) ~ **de gallo** (Kub): káva s rumem nebo koňakem; (DA).

rock, m. (← angl.) (1) ~ **candy** (Portor): malý krystalek cukru; (DA).

rockola, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Ekv, Bol): gramofon; viz též: *rocola*; (DA).

roco, m. (1) (Nik): otec rodiny; (DA).

roco, -ca, adj. (1) venk. (szArg): o člověku nebo zvířeti: velmi tlustý; (2) adj/subst. (Guat, Salv, Nik, Kost): osoba pokročilého věku; (DA).

rococo, m. (1) (Bol, szArg): velká ropucha; (2) (výchBol): škaredý a tlustý člověk; (DA).

rocola, f. (1) arch. (Mex, Guat, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Bol, Per): gramofon, hrací automat (na hudbu); ► bývá umístěn na veřejných prostranstvích, hraje po vhození mince; (2) slavn. (Guat): stařena, žena pokročilého věku; (DA).

rocolera, f. (1) (Guat): žena tančící na vystoupeních v místech, které jsou vybavené hracími automaty (na hudbu); (2) (Guat): servírka, číšnice v baru; (DA).

rocolo, -la, adj/subst. (1) lid., arch. (Kost): stařík, osoba pokročilého věku; (DA).

rocorroco, m. (← onomatop.) (1) (Dom): kašel a zvuk dýchání typický pro nachlazeného člověka; (DA).

rocotero, -ra, adj/subst. (1) (Per): člověk, který pěstuje a prodává papriky *rocoto*; (2) (Per): člověk, který rád jí papriky *rocoto*; (DA).

rocoto, m. (← keč. *ruqutu*) (1) (Ekv, Per, Chil): paprika chlupatá; ► rostlina, (*Capsicum pubescens*); druh chilli papričky, rostlina je až 2 m vysoká; ■ Var.: *locoto*; (2) (Ekv, Per, Chil): paprika chlupatá; ► plod červené, naoranžovělé či žluté barvy; pálivé chuti, pěstuje se na koření; ■ Var.: *locoto*; (3) (Ekv): ekvádorský domorodec, původní obyvatel Ekvádoru; ► většinou bývá podsadité postavy; (4) ~ **relleno** (Per): plněné papričky *rocoto*; ► papriky se první povaří kvůli snížení pálivosti, následně se každá paprika naplní masem, sýrem, cibulí a jinými ingrediencemi; poté se přikryjí sýrem a vrškem odkrojené papriky, vloží se do trouby a zapečou se se směsí vejce a mléka; (DA).

rodachín, m. (1) (Kol): kolečko; viz též: *rodachina*; (DA).

rodachina, f. (1) (Kol): malé otáčivé kolečko, které se dává na nohy nábytku; ■ Var.: *rodachín*; (2) (Kol): kolo vyplněné rachejtlemi, které jej otáčí; (DA).

rodada, f. (1) (Mex, Kost, Kol, jižBol, Chil): otočení; (2) (Arg, Urug): pád koně a jezdce, když jdou na závod; (3) adj. (Kub): o ženě, která měla mnoho sexuálních vztahů; ■ Syn.: *corrida*; (DA).

corrida, adj. (1) (Kub, Chil): o ženě, která měla mnoho sexuálních vztahů; viz též: *rodada*; (DA).

rodadera, f. (1) (Kub): nástroj s držadlem a kolečkem na druhém konci, který slouží k vyznačení čáry na nějakém povrchu; (DA).

rodadero, m. (1) (Kol): dětská klouzačka, skluzavka; ■ Syn.: *deslizadero, lizadero*; (DA).

deslizadero, m. (1) (zápKol): klouzačka, skluzavka; viz též: *rodadero*; (DA).

lizadero, m. (1) (zápKol): klouzačka, skluzavka; viz též: *rodadero*; (DA).

rodado, m. (1) (jižBol, Chil, Par, Arg, Urug): vozidlo s koly; (2) (Arg, Urug): velikost kola nějakého vozidla; ► nejčastěji kola; ■ Var.: *rodaje*; (3) (Chil): sněhová a kamenná lavina; (4) (Chil): svaz pracovníků kteří se věnují přepravě zboží; ► nejčastěji nábytku; (DA).

rodado, -da, adj. (1) lid. (Ekv): zběhlý, zkušený, znalý; (2) (Kost): o člověku, který se lichotkami nechal k něčemu přemluvit; ► většinou bývá podveden; (DA).

rodadura, f. (1) málo použ. (Mex): kulatý flek odlišné barvy na koňské srsti; (DA).

rodaje, m. (1) kniž. (Chil): soubor opatření a činností, které prokazují fungování instituce; (2) (Hond): palice které melou cukrovou třtinu v lisu; (3) (Hond): velikost; viz též: *rodado*; (DA).

rodajear, tr. (1) (Guat, Salv, Nik, Bol): krájet něco na kolečka; (2) venk., málo použ. (Chil): pobídnout koně; (DA).

rodajillo, f. (1) (sevArg): viz: *cuajilla*; (DA).

rodamonte, m. (1) (Kol): rostlina (*Escallonia tubar*); viz též: *chilco*; (DA).

rodapié, m. (1) (Mex, Ekv): koberec, který se dává ke kraji postele; (DA).

rodar, intr. (1) (Mex): o koni: přepadnout dopředu; (2) tr. (Chil): opotřebovat šroub, matici či jinou součástku; (3) lid. (Kost): přemluvit někoho k něčemu; ► ve svůj prospěch, většinou se snahou podvést ho; (DA).

patada, f. (1) **rodar a ~s** (Mex): skopnou, srazit kopnutím někoho nebo něco; (DA).

tierra, f. (1) **rodar ~s** (Mex): cestovat, navštěvovat cizí místa; (DA).

ponchado, x. (1) **rodarlo ~** (Kub): být na tom na svůj věk fyzicky špatně; (DA).

rodea, f. (1) venk. (Kub): úkon sestávající z vytažení dřevěného uhlí z pece, kde se vyrábí; (DA).

rodeador, m. (1) venk. (Per): pracovník, který na koni hlídá dobytek a je za něj zodpovědný; ■ Var.: *rodeante*; (DA).

rodeante, m. (1) (Per): viz: *rodeador*; (DA).

rodear(se), tr. (1) venk. (Mex, Salv, Nik, Kub, Ven, Ekv, Per, výchBol, Chil, Arg, Urug): sehnat dobytek z pastvy na určené místo; (2) intr/zvrat. (Ekv): mít závratě, točit se hlava; (3) tr. (Kost): vysbírat plevel a jiný nepořádek okolo rostliny; (DA).

rodela, f. (1) (Mex): kulatý plátek, kolečko potraviny; (2) (Per): kruhová podložka na hlavu; ► používá se při nošení břemen; (3) (Salv): ráfek kola; (4) venk. (Pan): velké klišť; (DA).

rodeo, m. (1) venk. (Ven, Bol, Par, Arg, Urug): shromáždění dobytka; ► kvůli kontrole a označení; (2) (Hond, Salv, Bol, Chil): rodeo; ► soutěž kdy se jezdec musí co nejdéle udržet na hřbetě býka; (3) (Chil): sportovní aktivita, kdy se dvojice jezdců snaží zadržet dobytek, čímž získává body; (4) ~ **criollo** (Ekv): lidová slavnost, slavící se v některých vesnicích na pobřeží Ekvádoru; ► hraje zde

lidová hudba, tančí se lidové tance a soutěží se v disciplínách týkající se dobytka, jako je jízda na koni a jejich krocení, chytání dobytka do lasa; ■ Syn.: *rodeo montubio*; (5) ~ **montubio** (Ekv): viz: *rodeo criollo*; (DA).

rodete, m. (1) venk. (Arg): kovové opracované kolečko umístěné na klenbě ostruhy; (DA).

rodilla, f. (1) ~ **de Cristo** (Ekv): sladká pečivo ve tvaru bulky pokryté směsí sýra a kořením *achiote*; (2) ~ **de pollo** (Kol): rostlina berhavie (*Boerhavia decumbens*); ► až 40 cm vysoká s protilehlými listy s výrazným žilkováním, s červenými květy v hroznovitém květenství a malými plody; (DA).

rodillera, f. (1) (Dom, Par): kruhová podložka na hlavu; ► používá se při nošení břemen; (DA).

rodillijunto, -ta, adj. (1) (Kol): o člověku: křivonohý, mající nohy do X; (DA).

rodillo, m. (1) (Hond, Par): kolečko připevněné na rámu, který se používá k snadnějšímu přesunu těžkých strojů; (DA).

rodín, m. (1) (Kost, Pan): kolečko připevněné k nábytku; ► pro jeho snadnější přesun; (DA).

rodón, m. (1) (Chil): zahnutá římsa; ► objevující se na trámech, sloupech a jiných konstrukcích; (DA).

rodoviario, adj/subst. (1) (Chil): konečná stanice autobusů; (DA).

rofeadera, f. (1) lid. (Pan): urážka, slovní napadení; (DA).

rofeear, tr. (← angl. *rough*, „drsný, hrubý“) (1) (Pan): slovně útočit, urážet někoho a provokovat ho; ► a měřit si tak s ním síly; ■ Var.: *rofiar*; (DA).

rofiar, tr. (1) (Pan): viz: *rofeear*; (DA).

rogación, f. (1) (Guat, Dom): náboženský průvod; (DA).

rogón, -na, adj/subst. (1) lid. (Mex, Salv, Nik, zápBol): o člověku, který hodně prosí, žadoní; (2) (Mex): o ženě, která ráda svádí muže; (DA).

roja, f. (1) (Hond, Salv, Nik): krev; (2) **la ~**, arch. (Kub, Bol): menstruace; (DA).

rojinegro, -ra, adj. (1) lid. (Kost): týkající se fotbalového týmu *Liga Deportiva Alajuelense*; (2) m/f. (Kost): fanoušek fotbalového týmu *Liga Deportiva Alajuelense*; (3) adj. (Nik): týkající se znaku sandinistů; ► levicová politická strana v Nikaragui; (DA).

rojo, m. (1) (střKol): keř; viz též: *gallardete*; ■ Var.: *roso*; (2) ~ **colonial** (Kol): sametový odstín růžové barvy; (DA).

rojo, -ja, adj/subst. (1) (Kol): člen či sympatizant Kolumbijské liberální strany; (2) (Hond): člen Liberální strany Hondurasu; (3) adj. (Nik, Par, Urug): deficitní, záporný; ► o zůstatku na účtu; (4) (Hond, Nik): o známce: nedostatečná; viz též: *reprobada*; (5) m/f., hanl. (Salv): přívrženec politické strany *Frente Farabundo Martí*; ► Národní osvobozenecká fronta Farabunda Martího; (DA).

rol, m. (← angl. *roll*) (1) (Guat, Hond): procházka, výšlap, vycházka; ■ Var.: *role*; (2) (Kost): cívka; ► součástka, o kterou se opírá osa stroje a otáčí se kolem ní; (DA).

rola, f. (1) lid. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): píseň, hudební skladba; (2) (Ven): kulatina, velký uřezaný kmen stromu; ► určený k převozu na pilu; (3) pl. (Hond, Salv): peníze, bankovky; (4) vulg. (Salv): penis; (5) (Portor): pták; viz též: *rolita*; (6) (Pan): silniční válec; ► používá se na zarovnání a válcování cest a dláždění; (DA).

rolar(se), tr. (1) (Mex): rozhýbat, uvést něco do pohybu; (2) intr. (Salv): ubalit si jointa; (3) tr/zvrat. (Hond): hulit, kouřit marihuanu; (4) (Nik): balit cigarety čistě z tabáku; (5) (Guat): procházet se, vyjít si na procházku; (6) intr/zvrat. (vých a zápBol): přátelit se, být s někým v kontaktu; (7) tr. (Salv): jít z ruky do ruky; (8) (Pan): uválcovat, srovnat povrch válcem; ► použitím (silničního) válce; (DA).

rolazo, m. (1) (Ven): rána palicí; (DA).

roldana, f. (1) (Guat, Salv, Arg): otáčivé kolo; viz též: *rondana*; (DA).

role, m. (1) (Guat): procházka; viz též: *rol*; (2) (Salv): ubalení cigarety marihuany; (DA).

rolear(se), tr. (← angl. *to roll*, „točit se“) (1) (Per): ubalit jointa; ► marihuanovou cigaretu; (2) intr. (Hond): projíždět se autem; (3) (Hond): cestovat; (4) intr/zvrat. (Nik): usnout; (5) intr. (Portor): zúčastnit se automobilových závodů; (DA).

roletazo, m. (1) (Kub, Ven, Ekv): v baseballu: odrazení míčku pálkou do malé výšky a jeho odrazení se od země; (DA).

rolete, x. (1) **a ~** (Arg, Urug): hojně, dostatečně; (DA).

roli, x. (1) **de ~** (Kub): výborně, velmi dobře; (DA).

rolimplín, x. (1) (Guat, Hond): sladkost; viz též: *pirulín*; (DA).

rolistranco, adj/subst. (1) (Ven): viz: *rolitranco*; (DA).

rolita, f. (1) (Portor): pták; viz též: *biajani*; ■ Var.: *rola*; (2) (Portor): malý podsaditý člověk; (DA).

rolitranco, adj/subst. (1) (Ven): vazoun, velký a silný člověk; ■ Var.: *rolistranco*; *roliverio*; (2) (Ven): obrovská věc; ■ Var.: *rolistranco*; *roliverio*; (3) (Ven): velmi důležitý čin; ■ Var.: *rolistranco*; *roliverio*; (4) m. (Ven): velká hůl; ■ Var.: *rolistranco*; *roliverio*; (DA).

roliverio, adj/subst. (1) (Ven): viz: *rolitranco*; (DA).

roll, m. (← angl.) (1) (Chil): závitke z ryby nebo mořských plodů; (DA).

rollano, m. (1) (jzBol): flétna; ► až 49 cm dlouhá, s šesti dírkami; hraje se na ní s perkusními nástroji při zimních slavnostech; (DA).

rollete, m. (1) (Mex, Ven): kolo vyrobené z látky, na kterém se nosí na hlavě náklad; (2) el ~, lid. (Par): shromáždění, skupina lidí; (DA).

rollicero, m. (1) (svArg): dřevorubec mající na starost osekávání větví ze stromů; (DA).

rolling, m. (← angl.) (1) (Kub, Dom, Ven, Ekv): v baseballu: nízký odpal míče tak, že se odrazí od země; (DA).

rollito, m. (1) lid. (Mex, Hond, Portor, Ekv, Bol, Chil, Arg, Urug, Par): kožní záhyb; ► tvořící se na těle kvůli obezitě; (2) (Kub): sladká rolka; ► vyrobená z těsta, plněná marmeládou a posypaná cukrem; (DA).

rollizo, m. (1) (svPer): sladkovodní ryba (*Parodon caliensis*); ► až 15 cm dlouhá s válcovitým tělem, s černými fleky na ocasní ploutvi a s malou hlavou; (DA).

rollo, m. (1) lid. (Kol, Ven, Ekv, zápBol, Chil): chaos, zmatek; (2) (Hond, Salv, Nik, Kub, Bol, Urug): problém, komplikace; (3) (Guat, Kub): hádka, ostrá debata; (4) (Dom, Bol): hromada; ► velké množství věcí nebo lidí; (5) (Par): lidé tvořící součást nějaké skupiny; (6) (Ekv): v cukrovarnickém průmyslu: hromada cukrové třtiny, která se nechá na poli, aby ji sesbíral stroj; (7) pop. (Nik, Kost): veselá nebo komická situace; (8) (Bol): těsto z pšeničné mouky stočené do rolky, plněné vaječným bílkem, pikantním sýrem a pálivými papričkami; (9) (Pan): natáčka na vlasy; ► malý dutý váleček; viz též: *rolo*; (10) a ~ **de alambre** (Kub): problém, komplikace; (DA).

rollón, m. (1) (Kub, Portor): drcená kukuřice pro kuřata; (DA).

rolo, m. (1) (US, Kub, Dom, Portor): natáčky na vlasy; ■ Var.: *rollo*; (2) (Dom): kadeř, kudrna; (3) (Ven, Urug): špalek, kulatý kus dřeva; (4) (Ven): kousek něčeho; (5) (Dom, Ven): tiskařský válec; (6) (Pan, Dom, Portor): váleček na malování; (7) (Ven): obušek, palice; (8) (Ven): klacek, palice; (9) (Ven): dodatečná část při dělení lupy; (10) (Ven): pokrm z pražené kukuřičné mouky, mléka piškotu a cukru; (11) (Chil): salto, otočka ve vzduchu; ► při sportech jako je surfování; (12) (Dom): silniční válec; (13) **como un** ~ (Ven): ve zdraví, se zdravím; (14) ~ **a** ~ (Ven): násilím, ranami; (15) ~ **a** ~ (Ven): jako rovný s rovným; (16) ~ **de vivo** (Ven): prospěchář; ► člověk, který vše využije ve vlastní prospěch; (DA).

rolo, -la, adj. (1) (Kol): týkající se města Bogota; (DA).

roma, m. (1) (Portor): viz: *romantismo*; (DA).

romadizo, m. (1) (Kol): strom (*Siparuna steleandra*); ► až 3 m vysoký, s dlouhými rozložitými větvemi a s bílými květy vycházejícími z axily listů, s kulatými plody červené barvy; (2) lid. (Dom): revmatismus; (DA).

romancear, intr. (1) (Hond, Salv, Nik, zápBol, Chil, Par): mít s někým románek; ► krátký nebo náhodný milostný vztah; (2) málo použ. (Chil): mít s někým románek nebo milostný vztah; (3) (Pan): dlouze se líbat a laskat; (4) tr., málo použ. (Chil): zpívat; ► obvykle v opilosti; (5) (Chil): plkat, mluvit o bezvýznamných věcech; (DA).

romanceo, m. (1) málo použ. (Chil): improvizovaný opilecký zpěv; ► uskutečňovaný při flámování; (2) (Chil): románek nebo milostný vztah; (DA).

romaneada, f. (1) (Mex): viz: *romaneaje*; (DA).

romaneaje, m. (1) málo použ. (Mex): vážení na váze; ■ Var.: *romaneada*; (DA).

romanilla, f. (1) (Ven): mřížovaná stěna, přepážka; ► používaná v domě, především v jídelně; (2) (zápBol): váha s nakládací rampou opatřenou hákem, za který se zavěsí náklad; (DA).

romano, -na, adj. (1) (Nik, Ekv): mourovatý; ► o kočce s šedočernými fleky; (2) **a la romana** (Arg): když každý platí svou část výdaje; (3) **la romana del diablo** (Mex): nevychovaný a zlobivý člověk; (DA).

romantismo, m. (1) venk. (Portor): revma, zánět kloubů; ■ Var.: *roma*; (DA).

romboi, m. (1) lid. (Kol): náměstí na které vede mnoho uliček; (DA).

romear, intr. (1) (Dom): pít rum; (DA).

romelia, f. (1) (Salv): paní; (2) (Salv): stará žena; (DA).

romerante, m/f. (1) venk. (střBol): poutník; (DA).

romería, f. (1) (Par): hlučný a chaotický houf lidí; (DA).

romeriante, m/f. (1) (Hond, Salv, Ekv): poutník; ► člověk, který putuje na nějaké posvátné místo; ■ Var.: *romerista*; (2) (Ekv): poutnický, poutní; ► týkající se pouti nebo poutníků; (DA).

romerillo, m. (1) (Mex): viz: *mipipitza*; (2) (Ekv, Per, Chil, szArg): keř (*Baccharis coridifolia*); ► až 1 m vysoký a s květy na konci větví, pro dobytek je jedovatý; ■ Syn.: *mío*; *nío*; (3) (Nik, Kub): viz: *saetilla*; (4) (Chil): strom (*Lomatia ferruginea*); ► až 10 m vysoký, se složenými listy; a žlutými květy; (5) ~ **amarillo** (Kub): rostlina (*Wedelia reticulata*); ► až 1 m vysoká, s rozvětvenými stonky a žlutými květy; (DA).

mío, m. (1) (Arg): keř; viz též: *romerillo*; (DA).

nío, m. (1) (Arg): keř; viz též: *romerillo*; (DA).

romerismo, m. (1) (Arg): povstalecký politický proud; ► peronistických stoupenců Roberta Romera, guvernéra kolonie Salta; (DA).

romerista, adj/subst. (1) (Arg): stoupenec politického proudu *romerismo*; (2) adj. (Arg): vztahující se k politickému proudu *romerismo*; (3) m/f. (Hond, Salv, Nik): poutník; viz též: *romeriante*; (DA).

romerito, m., pl. (1) (Mex): bylina (*Dondia mexicana*); ► se silnými listy v řadách a jedlými plody tmavě červené barvy; (2) (Mex): dušený pokrm z byliny *romerito*, pálivých papriček a garnátů; (3) ~ **cimarrón** (Mex): keř (*Cowania mexicana*); ► až 2 m vysoký se střídavými listy rostoucími ve skupinách po třech, s květy krémově bílé barvy a podlouhlými nahnědlými plody; ■ Syn.: *romero cedro*; (DA).

romero, m. (1) ~ **Castilla** (Chil): rozmarýn; viz též: *romero de Castilla*; (2) ~ **cedro** (Mex): viz: *romerito cimarrón*; (3) ~ **cimarrón** (Kub): bylina (*Pectis ciliaris*); ► trvalka, rozvětvená už od země, s tenkými stonky, rovnými špičatými lístky a žlutými květy, má léčivé vlastnosti; ■ Syn.: *tebenque*; (4) ~ **de Castilla** (Chil): rozmarýn (*Rosmarinus officinalis*); ■ Var.: *romero Castilla*; (5) ~ **pichi** (záp a jižArg): viz: *palo piche*; (DA).

tebenque, m. (1) (Kuba): bylina; viz též: *romero cimarrón*; (DA).

romo, m. (← angl. *rum*) (1) málo použ. (Dom, Portor): rum; ► alkoholický nápoj z cukrové třtiny; (DA).

romo, -ma, adj. (1) (Hond): o člověku: pomalu chápavý; (DA).

rompealdaba, m. (1) venk. (Portor): viz: *rompeculo*; (DA).

rompebolas, adj. (1) lid., vulg. (Bol, Par, Arg, Urug): o člověku: otravný, který obtěžuje; viz též: *hinchapelotas*; (DA).

rompecabeza, m. (1) (Portor): marihuana, tráva; (DA).

rompecantarito, adj/subst. (1) (výchBol): cholerik, výbušný člověk; ► člověk, který se snadno naštvě; (DA).

rompecapa, m. (1) (Mex): keř (*Celtis pallida*); ► až 3 m vysoký, s větvemi pokrytými trny, s podlouhlými oválnými listy a s plody ve tvaru kulatých peckovic oranžové, červené či žluté barvy; (DA).

rompecatre, f. (1) (Per, Chil): prostitutka; viz též: *rompecatres*; (2) (Per, Chil): nymfomanka; viz též: *rompecatres*; (DA).

rompecatres, f. (1) vulg. (Per, Chil): prostitutka, děvka; ■ Var.: *rompecatre*; (2) (Per, Chil): nymfomanka; ■ Var.: *rompecatre*; (3) m. (Chil): muž s velkou sexuální výkonností; (DA).

rompecercas, m. (1) venk. (Portor): druh banánu; viz též: *guineo morado*; (DA).

rompeculo, m. (1) vulg. (Portor): druh guinejského banánu; ► krátký a tlustý, fialové barvy, obvykle způsobuje průjem; ■ Var.: *rompealdaba*; (DA).

rompeculos, adj/subst. (1) vulg. (zápBol): muž vyhledávající sexuální styk; (DA).

rompecuna, x. (1) (Portor): osoba, která má vztahy s někým mnohem mladším; viz též: *asaltacunas*; (DA).

rompecurva, m/f. (1) (Portor): student, který dostal nejlepší známku ze třídy; (DA).

rompedera, f. (1) ~ **de cabeza** (Mex, Per): viz: *rompedero de cabeza*; (DA).

rompedero, m. (1) (Mex, Dom, Per): opakované lámání či trhání; (2) ~ **de cabeza** (Mex, Nik, Kub, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): lámání si hlavy; ► přehnané starosti, posedlost něčím co vyžaduje mnoho času k nalezení řešení; ■ Var.: *rompedera de cabeza*; (DA).

rompedor, -ra, adj/subst. (1) (Arg, Urug): o člověku: otrava, otravný, obtěžující; (2) (Hond): ve fotbale: hráč, který díky svým schopnostem snadno prolomuje obranu soupeře; (DA).

rompeesquemas, m/f. (1) (Chil): osoba nebo věc vycházející z něčeho zavedeného; ■ Var.: *rompesquemas*; (DA).

rompefilas, adj/subst. (1) (Chil): karta či jiná osobní akreditace umožňující vstup na místa, která uzavřela policie; (DA).

rompehuelgas, m/f. (1) hanl. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Portor, Ven, Bol, Chil, Arg, Urug): člověk, který se nepřipojil ke stávce; (2) (Mex, Dom, Ven, Per, Chil, Urug): stávkující člověk; (DA).

rompehueso, f. (1) lid. (Pan, Dom, Portor): silné nachlazení doprovázené bolestí celého těla; (DA).

rompehuevos, x. (1) vulg., lid. (Bol, Par, Arg, Urug): viz: *hinchapelotas*; (DA).

rompelaolla, f. (1) venk. (Portor): druh tykve vyznačující se tvrdostí skořápky; (DA).

rompelón, -na, adj. (1) lid. (Mex): nešikovný, často něco rozbíjející; ► o člověku, především o dítěti, které často něco rozbíjí; (DA).

rompemuelles, m. (1) (Per, zápBol): retardér; ► nízký výstupek pro snížení rychlosti vozidel; (DA).

rompenueces, m. (1) málo použ. (US, Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug, Ekv): louskáček na ořechy; (DA).

rompeola, m. (1) (Portor): břeh moře; (DA).

rompepavimento, adj/subst. (1) (Ekv, Chil): o stroji na drcení a rozbíjení podlah a dláždění; (DA).

rompepecho, m. (1) (Kol): tabáková cigareta všední kvality; (2) (Kub, Portor Dom): velmi silný tabák; (3) (Portor): velká kulatá sušenka; (4) f., arch. (Pan): láhev sodovky značky *Royal Crown Cola*; ► populární v sedmdesátých letech; (DA).

rompepelotas, m. (1) vulg., lid. (Arg, Urug): viz: *hinchapelotas*; (DA).

rompepiedra, f. (1) (Urug): rostlina muteň; viz též: *quebrapedra*; (DA).

rompeplatos, m. (1) (Mex): popínavá rostlina (*Zephyranthes fosteri*); ► až 50 cm vysoká, rovná s ohebným stonkem, s květy ve tvaru zvonku, pěstuje se jako okrasná květina; (DA).

rompeportones, m. (1) (Arg): petarda, pyrotechnické zařízení; ► vybavené balíčkem střelného prachu, exploduje po mrštění proti pevnému povrchu; (DA).

rompequijá, f. (1) (Kub): viz: *rompequijada*; (DA).

rompequijada, f. (1) (Kub): žvýkáci bonbon z karamelu; ■ Var.: *rompequijá*; (DA).

romper(se), intr/zvrat. (1) málo použ. (Guat, zápBol, Chil, Par, Arg, Urug, Per): snažit se, namáhat se; ► kvůli dosažení nějakého cíle; ■ Var.: *romperse todo*; (2) tr. (Guat, Dom, jižBol): zmlátit, tvrdě zbit někoho; (3) (Guat, Salv, zápBol): prát se, bít se; (4) intr. (Arg, Urug): obtěžovat, otravovat; (5) tr., lid. (Kub): zabít, zavraždit někoho; (6) intr/zvrat. (Kub): zemřít; (7) tr., vulg. (Salv, Nik): přefíknout; ► připravit o panenství; (8) venk. (Portor): rozměnit velkou bankovku; (9) intr. (Urug): mít poruchu auta v průběhu cesty; (1) ~la (Per): být šikovný v nějakém sportu nebo profesi; (1) ~se todo (Arg, Urug): snažit se; viz též: *romperse*; (DA).

huevo, m. (1) **no romper ni un** ~ (Chil, Dom, Ekv, Bol): chovat se mírně, klidně; (DA).

cabecera, m. (1) **romper ~ de sucro**, venk. (Portor): v cukrovarnickém průmyslu: získat nadmíru vody z povrchu; (DA).

sucro, x. (1) **romper cabecera de** ~ (Portor): v cukrovarnickém průmyslu: získat nadmíru vody z povrchu; (DA).

campaña, f. (1) **romper** ~ (Portor): odejít z basy, opustit vězení; (DA).

corozo, m. (1) **romper ~s** (Dom): mít hodně komplikací; (DA).

chanchito, m. (1) **romper el** ~ (Chil): rozhazovat úspory, plýtvat; (DA).

cocote, m. (1) **romper el** ~ (Dom): odvolat, sesadit, zbavit někoho funkce; (DA).

corojo, m. (1) **romper el** ~ (Kub): začít s činností nebo úkolem; (DA).

culo, m. (1) **romper el** ~¹ (Per, Bol, Arg, Urug): dát někomu na zadek, dát nakládačku; (1) **romper el** ~² (Per, Arg, Urug, Par): porazit, rozdrtit soupeře; (1) **romper el** ~³, vulg. (Per, Urug, Par): mít s někým sex; (DA).

lomo, m. (1) **romper el** ~ (Bol): potrestat výpraskem, zpráskat někoho; (DA).

pasodoble, m. (1) **romper el** ~ (Kub): zhatit někomu plány; (DA).

sello, m. (1) **romper el** ~ (Pan): zbavit ženu panenství; (DA).

turrón, m. (1) **romper el** ~ (Mex): začít si tykat; (DA).

fuego, m. (1) **romper** ~¹, venk., lid. (Nik): zahájit oslavy; (2) **romper** ~s² (Chil): viz: *romper los fuegos*; (3) **romper** ~s³ (Pan): zahájit oslavy; (4) **romper los** ~s⁴ (Chil): o střelné zbraní: začít střílet; ■ Var.: *romper fuegos*; (5) **romper los** ~s⁵ (Chil): započít, zahájit; ► činnost nebo diskuzi; ■ Var.: *romper fuegos*; (DA).

fuelle, f. (1) **romper** ~¹ (Pan, Portor, Chil, Urug): viz: *romper la fuente*; (2) **romper la** ~² (Kol): prasknout voda; ► rodiče; ■ Var.: *romper fuente*; (DA).

chanchita, f. (1) **romper la** ~ (Nik): rozhazovat úspory, plýtvat našetřenými zdroji; (DA).

madre, f. (1) **romper la** ~ (Mex, Guat): udeřit nebo zabít někoho; (DA).

mano, f. (1) **romper la** ~ (Per): podplatit někoho; (DA).

noche, f. (1) **romper la** ~ (Arg, Urug): vyrazit si v noci za zábavou; (DA).

puta, f. (1) **romper la** ~ (Bol): dát někomu nakládačku; (DA).

lanza, f. (1) **romper** ~s (Mex): zneřádit se, začít spor; (DA).

bola, f. (1) **romper las** ~s, vulg. (Arg, Urug, Par): otravovat, obtěžovat; (DA).

guinda, f. (1) **romper las** ~s, lid. (Arg, Urug): lézt na nervy, otravovat; (DA).

pelota, f. (1) **romper las** ~s (Par, Arg, Urug): otravovat, obtěžovat; (DA).

tapa, f. (1) **romper las** ~s (Hond, Salv, Nik): dát někomu přes pusy, udeřit někoho přes pusy; (DA).

güevos, m. (1) **romper los** ~s (Hond): dřít se, hodně se snažit; (DA).

huevo, m. (1) **romper los** ~s, vulg. (Arg, Urug, Par): obtěžovat, otravovat; (DA).

kinoto, m. (1) **romper los** ~s (Arg, Urug): viz: *romper los quinotos*; (DA).

quinoto, m. (1) **romper los** ~s (Arg, Pan): obtěžovat, lézt na nervy; ■ Var.: *romper los kinotos*; (DA).

manta, f. (1) **romper** ~, vulg. (Salv): přefíknout; ► zbavit ženu panenství; (DA).

palito, m. (1) **romper** ~s (Pan): rozejít se, přerušit styky; (DA).

vicio, m. (1) **romper** ~ (Portor): nechat se zdrogovat; (DA).

cresta, f. (1) **romperle la** ~¹ (Mex): rozbít někomu hlavu, udeřit do hlavy; (2) **romperse la** ~² (Mex, Ekv, Bol): rozbít si hlavu; ► při pádu či nárazu; (3) **romperse la** ~³ (Mex, Ekv, Bol): lámat si hlavu; ► při snaze najít řešení apod.; (DA).

gallino, m. (1) **romperse el** ~ (Hond): řvát na celé kolo; (DA).

hebra, f. (1) **romperse la** ~ (Mex): rozejít se, ukončit vztah nebo přátelství; (DA).

rompesquem, m/f. (1) (Chil): viz: *rompeesquem*; (DA).

rompeviento, m. (1) (Mex, Ekv, Par, Arg): viz: *rompevientos*; (2) (Arg, Urug): kabát, bunda do větru; ► většinou z vlny, s dlouhým rukávem a vysokým límcem; ■ Var.: *rompevientos*; (DA).

rompevientos, m. (1) (Mex, Ekv, Bol, Par, Arg): parka, teplá bunda s kapucí; ► nepromokavá, bez vnitřních vycpávek; ■ Var.: *rompeviento*; (2) (Arg, Urug): oblečení; viz též: *rompeviento*; (DA).

rompezaragüey, m. (1) (Kub, Dom): keř (*Vernonia menthaefolia*); ► až 5 m vysoký, s listy zářivě zelené barvy a bílými květy, vývar z listů a větviček se používá v lidovém léčení proti průjmům; (DA).

rompida, f. (1) (Salv): překážka, obtíž, nesnáze, komplikace; (2) (Salv): nezdár, neúspěch, trápení; (3) (Guat): nakládačka, výprask, zmlácení; (4) (Par): při závodě: start závodníků; (DA).

romplón, m. (1) **de** ~ (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): náhle, nenadále, z ničeho nic; (2) **de** ~ (Hond): šikmo, zešikma; (DA).

romplona, f. (1) (Nik): síto na hlínu; ► po orbě se jím proseje hlína aby byla jemnější a mohlo se do ní zasít; (DA).

rompón, m. (1) (Chil): domácí vaječný likér; ► z pálenky, mléka, vajec, skořice a cukru; (DA).

romponche, m. (1) (Pan): vaječný likér; ► typický pro období Vánoc a Nový rok, je připravený z mléka, medu, žloutku, kukuřičné mouky a rumu; (DA).

rompopo, m. (← angl. *rum* a *pop*; „rum“ a „pop“) (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ekv, Per): likér; ► z mléka, medu, žloutku a skořice, vše se povaří a následně se přidá pálenka; ■ Var.: *rompopo*; (DA).

rompopopear, intr. (1) (Nik): pít vaječný likér *rompopo*; (DA).

rompopo, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, zápBol): vaječný likér; viz též: *rompopo*; (DA).

ron, m. (1) (Dom): kruh, kružnice; (2) ~ **caña** (Portor): druh rumu; ► vyrobený ilegálně, s vysokým obsahem alkoholu, vyroben z cukrové třtiny; ■ Var.: *ron cañita*; (3) ~ **cañita** (Portor): viz: *ron caña*; (4) ~ **de quemar** (Per): denaturovaný alkohol; ► pro průmyslové užití nebo jako domácí palivo; (5) ~ **ponche** (Pan): likér; ► z mléka, vajec, cukru, skořice a rumu; (6) ~ **ñeque**, lid. (sevKol): pašovaný rum; (DA).

ron ron, m. (1) (Dom): šum, fáma; (DA).

roncada, f. (1) (Salv, Bol, Par, szArg): dlouhé zachrápání; (2) (Bol, szArg): krátké zdřímnutí; (DA).

roncadera, f. (1) lid. (Mex, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Kol, Ven, zápBol, Urug): opakované chrápání; (DA).

roncador, m. (1) (Per): ryba (*Elattarchus archidium*); ► až 25 cm dlouhá, s tělem stříbrné barvy a šedomodrým hřbetem a s šikmými pruhy na stranách, s ploutvemi nažloutlé barvy a zakulacenou hlavou; (2) (Pan): mořská ryba; viz též: *barbudo*; (3) (Per): velká rachejtla, raketa; (4) (Par): příslušenství do auta umístěné ve výfuku; ► za účelem dělat hluk při zrychlení; (DA).

roncadora, f. (1) (Ekv, Arg, vých a jižBol): velké kolečko u ostruhy; (DA).

roncaera, f. (1) (Portor): viz: *roncadera*; (DA).

roncar, intr. (1) (Pan, Portor, Per, Chil, Par): dávat najevo dominanci, nadřazenost; (2) tr., lid. (Par): rozkazovat, poroučet někomu, podrobit si někoho; (3) intr. (Pan): rozkazovat, chovat se agresivně a povýšeně; ► a vyjadřovat tím ovládnutí situace; (4) (Ekv): bzučet, drnčet; ► zvuk při otáčení káče; (5) tr. (Hond): vařit voda v hrnci; (DA).

cazo, m. (1) **roncar como ~ de tamales** (Hond): chrápat jako když pilou řeže; ► hodně a hlasitě chrápat; ■ Var.: *roncar como olla de tamales*; (DA).

tamal, m. (1) **roncar como cazo de ~es¹** (Hond): chrápat jako když pilou řeže; ► hodně a hlasitě chrápat; ■ Var.: *roncar como olla de tamales*; (2) **roncar como olla de ~es²** (Hond): viz: *roncar como cazo de tamales*; (DA).

olla, f. (1) **roncar como ~ de tamales** (Hond): chrápat jako když pilou řeže; ► hodně a hlasitě chrápat; ■ Var.: *roncar como olla de tamales*; (DA).

culo, m. (1) **roncar del ~**, vulg. (Hond): dělat někdo co se mu zlíbí, dělat si co chce; (DA).

minigueta, f. (1) **roncar la ~** (Portor): být v nejlepší pozici, situaci; (DA).

gana, f. (1) **roncarle la ~¹** (Guat, Hond, Salv, Nik): chtít něco udělat hlava nehlava; ► s rozmyslem či bez; ■ Var.: *roncársele la gana*; (1) **roncársele la ~²** (Guat): viz: *roncarle la gana*; (DA).

maraca, f. (1) **roncarle las ~s**, lid., vulg. (Pan): o něčem: být výborný, excelentní, stát za to; (DA).

nabo, m. (1) **¡le ronca el ~!** (US, Kub): to snad ne!; ► vyjadřuje údiv, mrzutost, nepříjemnost; (DA).

cojones, m. (1) **¡le ronca los ~!** (Kub): vyjadřuje úžas, překvapení, komplikace; (DA).

ronceada, f. (1) lid. (Chil): smyk vozidla; (DA).

roncear(se), tr. (1) arch. (Arg): točit, obrátit; ► hýbat těžkou věcí rukama nebo pomocí páky; (2) intr., venk. (Arg): točit se, otáčet se; (3) (Bol, Chil): o vozidle: dostat smyk, uklouznout; (4) intr/zvrat. (Chil): o vozidle: dostat smyk, uklouznout; (DA).

ronceo, m. (1) lid. (Chil): smyk vozidla; (DA).

roncero, -ra, adj. (1) (Salv): lakomý, lakotný; (2) (Hond): o člověku, který se nechá prosit, dělá drahoty; (DA).

roncha, f. (1) (Ven): zatvrzelé naléhání, nátlak; (2) (Ven): neodbytný, zatvrzelý člověk; (3) m/f. (Salv): člověk, který se od druhého nehne; (4) ~ **caribe**, f. (Nik): červený flek na kůži, štípanec; ► důsledek štípnutí; (DA).

ronchaje, m. (1) (szArg): množství červených teček či štípanců na kůži; (DA).

ronchero, m. (1) (Hond, Salv, Kost, Ven): množství červených štípanců na kůži; (DA).

ronchoso, -sa, adj. (1) (Hond, Salv): o povrchu: drsný, nerovný; (DA).

ronco, m. (1) (Nik, Kub, Portor): mořská ryba chrochtal (*Haemulon* spp.); ► s podlouhlým tělem až 40 cm dlouhým, šedavě perleťové barvy, obvykle se šikmými žlutými pruhy, jeho maso je velmi ceněné; (2) ~ **amarillo** (Portor): chrochtal modropásý (*Haemulon sciurus*); ► mořská ryba, až 46 cm dlouhá, se sploštělým tělem žluté barvy s modrými pruhy; (3) ~ **blanco** (Portor): mořská ryba; viz též: *jallao*; (DA).

roncola, m/f. (1) (Chil, Bol): míchaný alkoholický nápoj z rumu a koly; (DA).

roncón, -na, adj/subst. (1) (Pan, Portor): chvastoun, domýšlivec, chvástavý člověk; ■ Syn.: *guillao, jaquetón*; (2) adj. (Portor): chvástavý, odvážný; (DA).

guillao, adj/subst. (1) (Portor): domýšlivec, chvastoun; viz též: *roncón*; (DA).

jaquetón, -na, adj. (1) (Portor): domýšlivec, chvastoun; viz též: *roncón*; (DA).

ronda, f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): kroužek, kolečko utvořené při hře, když se děti chytí za ruce; (2) (Guat, Hond, Salv, Nik, Pan): široká stezka; ► která bývá na polích či houštinách, aby se nešířil oheň při pálení; (3) venk. (Hond, Kost): pás pozemku mezi zemědělskou plochou a veřejnou cestou; (4) (Per): vesnická organizace pro obranu; ► tvořená

členy z vesnic či etnických komunit, kteří hlídají na polích, horských cestách a odlehlých místech, aby zabránili krádežím; (5) (Ekv): noční hlídač; (6) (Ekv): tři karty stejné hodnoty; ► v karetní hře *cuarenta*; (7) ~ **catonga** (Arg, Urug): dětská hra; ► kdy se zpívá či veršuje; (DA).

rondador, m. (1) (Kol, Ekv, sevPer): Panova flétna; ► hudební nástroj; (2) venk. (Arg): jezdec na koni, který má na starost kroužit kolem zvířete a chytit jej; (DA).

rondador, -ra, m/f. (1) venk. (jižPer): osoba, která má na starost hlídat vodu, která je používána na statku; (DA).

rondana, f. (1) málo použ. (Salv, Nik, Kost, Kub, Portor, zápBol, zápPar, Urug): kolečko kladky; ■ Var.: *roldana*; (2) (Hond): hák či podpěra umístěná na střeše, kterou procházejí elektrické kabely; (3) (Portor): lodní kladka, kladkostroj; (4) (Nik): řít; (DA).

rondar, intr. (1) venk. (Arg, Urug): kroužit na koni kolem dobytka na pastvinách, aby se nerozutekl; (2) tr. (Hond, Salv, Nik): zbavovat kraje pozemků houštin a plevele; ► kvůli zabránění požáru; (DA).

rondelecia, f. (1) (Kub): viz: *cordobancillo*; (DA).

rondero, -ra, m/f. (1) venk. (Per): člen společenské organizace *ronda*; (DA).

rondín, m. (1) (výchBol, Chil): noční hlídač; ► člověk, který v noci hlídá ohrady pro koně či osetá pole; (2) (Bol, Chil): noční hlídač; ► firem a velkých skladů; (3) (Ekv, Per): foukací harmonika; (4) (Hond, Nik): věžeňský hlídač; (5) (Salv): vycházka, procházka; (6) (Hond): hlouček, skupinka lidí; ► za účelem si něco zahrát nebo se na něco podívat; (DA).

rondinear, intr. (1) (Hond): procházet se; (2) (Hond): o policistovi: dělat obchůzku; (DA).

rondón, m. (← angl. *run downhill*, „jít dolů“) (1) (sevHond): lokomotiva při jízdě z kopce; (2) (sevHond): nakloněný železniční úsek; (3) lid. (Nik, svKost, Pan): dušený pokrm z ryby ochucený kokosem a zeleninou; (DA).

rondpoint, m. (← fr. *rond-point*, „kruhové náměstí“) (1) (Kol): kruhové náměstí kam ústí mnoho uliček; (DA).

ronera, f. (1) (Per): lihový vaříč; (2) (Kub): továrna na výrobu rumu; (DA).

ronero, -ra, adj/subst. (1) lid. (Per): milovník rumu; (2) (Per): prodejce či výrobce rumu; (3) adj. (Per): rumový, rumafský; ► týkající se výroby či prodeje rumu; (DA).

ronque, m. (1) venk. (szArg): místo kde je hodně kamení; (2) lid., málo použ. (Per): chrápání, zařezávání; (DA).

ronquillo, m. (1) (Portor): chrápání, chraptění způsobené kouřením; (2) venk. (Portor): katarální nemoc bojových kouhoutů; (DA).

ronquina, f. (1) (Pan): buben; ► bicí nástroj vyrobený z tykve stromu *totuma*; (DA).

ronquis, m. (1) (zápBol): schrupnutí, šlofik, zdřimnutí; ► odpolední siesta; (DA).

ronroco, m. (1) (zápBol): strunný nástroj *charango*; ► podobný kytarě, je větší velikosti a vydává hluboké tóny; (DA).

ronrón, m. (← onomat.) (1) (Guat, Salv, Nik): bzučící dřevo; ► dětská hračka, kousek dřívka uvázané na šňůře, které při otáčení vydává drnčivý zvuk, také nazýváno *bramadera*; (2) (Hond): bzučící dřevo; ► hračka, která se skládá z kousku dřívka uvázaného na šňůře, které při otáčení vydává drnčivý zvuk; (3) (Guat, Hond, Salv, Nik): brouk (*Phyllophaga* spp); ► až 29 mm dlouhý, s tělem pokrytým bílými chloupky, s krovkami hnědé až hnědočervené barvy; ■ Syn.: *abejón de mayo*, *chocorrón*, *cucarrón*, *joboto*, *mayate*, *ronrón de mayo*, *telo*; (4) (Pan): strom; viz též: *cucaracho*; (5) ~ **de mayo** (Hond): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

abejón, m. (1) ~ **de mayo** (Hond, Kost): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

chocorrón, m. (1) (Hond): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

cucarrón, m. (1) (Hond, Kol): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

joboto, m. (1) (Kost, Ekv): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

mayate, m. (← nah. *mayatl*) (1) (Hond, Mex): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

telo, m. (1) (Hond): brouk; viz též: *ronrón*; (DA).

ronronear, intr. (1) (sevHond): flákat se, povalovat se, nepracovat; (DA).

ronsapa, f. (1) (výchPer): velký hmyz vydávající při letu pronikavý bzučivý zvuk; (DA).

ronsoco, x. (1) (výchPer): viz: *carpincho*; (DA).

roña, f. (1) lid. (Mex, Pan): svrab; (2) (Mex): hra na honěnou; (3) (Kub): rozčilení, popuzení, podráždění, znechucení; (4) (Hond): závist, zášť; (5) (Ekv): při hraní kuliček: švindl, podvod; (DA).

roño, -ña, adj. (1) (Ekv, Urug): o člověku: přehnaně šetřivý, držgrešle; (DA).

roñoso, -sa, adj. (1) lid., málo použ. (Mex, Kol, Dom): o věci: drsný, hrubý; (2) (Chil): o věci: opotřebovaný, sešlý; (3) lid., málo použ. (Mex, Kub, Portor, Dom): o člověku: otravný, nepříjemný, protivný; (4) (Ekv): podvádějící, švindlující; ► o člověku, nejčastěji o dítěti; (5) adj/subst. (Pan): o člověku: špinavý, páchnoucí a otrhaný; (DA).

roñudo, -da, x. (1) lid. (střKol): lenoch, flákač; ► člověk odmítající pracovat; (DA).

rookie, adj. (← angl.) (1) (US, Portor): o člověku: nezkušený, zelenáč; (2) (US): o člověku či situaci: umělý; (DA).

ropa, f. (1) ¿con qué ~? (Chil): vyjadřuje popření argumentu, který byl přednesen; (2) ~ **americana** (Nik, Kost, Chil, Par): oblečení z druhé ruky; (3) ~ **de abajo** (US): trenýrky, pánské spodní prádlo; (4) ~ **de andar** (Kub): oblečení na doma; (5) ~ **de bañar** (US): plavky; (6) ~ **de bulto** (Hond): použité oblečení; (7) ~ **de color** (Hond): všední oblečení; ► které není školní či vojenská uniforma či oblečení do práce; ■ Var.: *ropa de vestir*; (8) ~ **de vestir** (Hond): všední oblečení; viz též: *ropa de color*; (9) ~ **vieja** (Pan, Kub, Dom, Urug): viz: *ropavieja*; (DA).

ropajal, m. (1) lid., málo použ. (Mex): neuspořádaná hromada oblečení; (DA).

ropavieja, f. (1) (Mex, Kub, střBol, szArg): kreolský pokrm z dušeného hovězího masa ochucený rajčaty a jiným kořením; ■ Var.: *ropa vieja*; (DA).

ropear, tr. (1) (Salv): prohledat někomu oblečení kvůli krádeži; (DA).

roperazo, m. (1) lid. (Mex): nevhodný dárek, který se uchovává doma aby se mohl dát někomu dalšímu; (2) (Mex): skok do postele s erotickými úmysly; (DA).

ropero, m. (1) lid. (Mex, Nik, zápBol, Chil, Arg, Urug, Kost, Per): vazoun; ► velká, silná a robustní osoba; (2) (Salv): velká láhev pálenky; (3) venk. (Portor): koš na špinavé prádlo; (DA).

ropón, m. (1) (Mex, Pan, Kub, zápBol): oděv, který se obléká novorozencům při křtu; (2) (Kub, Portor): noční košile; (3) arch. (zápBol): jezdecký kostým; (DA).

roquemis, adj/subst. (1) (Kost): stařík, osoba pokročilého věku; (DA).

roquerío, m. (1) (Ekv, Per, Chil): skalisko; ► místo kde je mnoho skal; (DA).

roquerito, -ta, m/f. (1) (Portor): rocker; ► milovník rocku; (DA).

roquetero, m. (1) (Nik): gay, homosexuál; (DA).

roquitoqui, m. (1) (Dom): rána do hlavy zavřenou pěstí; ► klouby prstů; (DA).

rorra, f. (1) lid. (Mex, Hond, Salv, Nik): mladá atraktivní žena; (DA).

rorro, m. (1) (Mex, Nik, Par): atraktivní muž; (DA).

rosa, f. (1) (Hond): žalud; ► hlava penisu; (2) ~ **china** (Portor): strom; viz též: *tecomajuche*; ■ Var.: *rosachina*; (3) ~ **de ciénega** (Portor): viz: *hucarillo*; (4) ~ **de jamaica** (Guat, Hond, Nik): viz: *flor de Jamaica*; (5) ~ **de Maximiliano** (Portor): strom; viz též: *tecomajuche*; (6) ~ **de mayito** (Mex): popínavá rostlina *antigonon mexický*; ► (*Antigonon leptopus*) až 5 m vysoká s dlouhými oválnými listy srdcovitého tvaru, s četnými květy v hroznovitém květenství červené a růžové barvy, pěstuje se jako okrasná rostlina; ■ Syn.: *coralillo, sandiego, sanmiguel*; (7) ~ **de monte** (Kol): strom (*Brownea ariza*); ► až 15 m vysoký se složenými střídavými listy, s naoranžovělými až červenými květy ve velkých paličkách a četnými tyčinkami přesahujícími okvětní lístky, plody mají využití v tradiční medicíně; (8) ~ **de sanjuán** (Mex): viz: *güirambo*; (9) ~ **francesa** (Kub): keř; viz též: *éban*; (10) ~ **imperial** (Portor): strom; viz též: *tecomajuche*; (11) ~ **imperial** (Portor): květ stromu *tecomajuche*; ► velký, žlutý, dobře viditelný; (DA).

coralillo, m. (1) (Kub): popínavá rostlina; viz též: *rosa de mayito*; (DA).

sandiego, m. (1) (Kub): popínavá rostlina; viz též: *rosa de mayito*; (DA).

sanmiguel, m. (1) (Mex): popínavá rostlina; viz též: *rosa de mayito*; (DA).

rosachina, f. (1) (Portor): viz: *rosa china*; (DA).

rosadilla, x. (1) (Mex): viz: *pinicua*; (DA).

rosado, -da, adj. (1) (Bol, Chil, Arg): o koni s načervenalými a bílými fleky; ► na kůži nebo hřívě; (2) (Chil): o situaci: nadějná, optimistická; (DA).

rosadón, -na, adj. (1) (Mex, Guat): růžový, narůžovělý; (DA).

rosal, m. (1) (Kost, Kol, Bol, již a zápPar): plocha osázená růžovými keři; (DA).

rosalillo, x. (1) (Mex): keř (*Fonqueria formosa*); viz též: *palo santo*; (DA).

rosariazo, m. (1) (Ekv): říjnová bouře, která obvykle propukne blízko svátku Panny Marie Růžencové; (DA).

rosario, m. (1) ~ **cantado**, venk. (Dom, Portor, Pan): církevní obřad odehrávající se před obrazem svatého, který je umístěn na oltáři a nesen v průvodu po devět dní po některých domech ve čtvrti; (2)

~ **de cruz** (Portor): církevní obřad *rosario cantado*, který se odehrává každoročně na venkově; ► na oslavu svátku Svatého kříže; (3) ~ **mendés** (Portor): druh modlitby růžence; ► modlený ve francouzštině; (DA).

rosca, f. (1) (Salv, Pan, Kol, Ven, Bol, Par, Arg, Urug): kamarila; ► vlivná skupina lidí, které spojuje společný zájem a fungují ve vlastní prospěch; (2) (Chil, Arg, Urug): rvačka, bitka; (3) (Arg, Urug): viz: *roscazo*; (4) lid. (Arg): nejasná dohoda či obchod, kterým se někdo snaží získat benefity ve svůj prospěch; (5) (Ekv): o člověku: hrubý, neotesaný, neomalený; (6) (Nik): matice, matka; ► šroubu; (7) ~ **izquierda** (Kub): systém ozubených koleček, které se točí v protisměru hodinových ručiček; (8) **de ~ izquierda**, lid. (Mex, Guat, Dom, Kol): o muži: homosexuální, teplý; (9) **en la ~** (Pan, Ven, Bol, Urug): uvnitř vlivné skupiny, která řídí politický či ekonomický sektor; (10) **ni ~** (Guat): nic, ani ň; (DA).

roscazo, m. (1) (Arg, Urug): rána pěstí; ■ Var.: *rosca*; (DA).

rosco, m. (1) ~ **izquierdo** (Salv): zženštilý muž; (2) ~ **izquierdo** (Hond): gay, homosexuál; (DA).

rosco, -ca, adj/subst. (1) (Hond, Per): o muži: teplouš, homosexuál, zženštilý; (2) m/f. (Ekv): ekvádorský indián či domorodec; (3) adj/subst. (Hond): o člověku: stařík; (DA).

roscón, m. (1) (Kol): sladké kulaté pečivo s dírou uprostřed; ► s náplní ze sladkého mléka či z marmelády z ovoce kvajáva; (2) (Kol): gay, homosexuál; ► o muži; (3) (Ekv): ekvádorský indián či domorodec; (DA).

roscudo, -da, adj. (1) (Salv): o člověku: líný, povalečský, pohodlný; (DA).

rosedal, m. (1) (Ven, Ekv, Per, zápBol, Chil, Par, Arg, Urug): růžová zahrada, růžový sad; ► místo kde je mnoho růží; (DA).

roselina, f. (1) (Mex): travnatá bylina stévie (*Stevia jorullensis*); ► až 130 cm vysoká, s protilehlými oválnými listy se zoubkovaným okrajem, s květy v paličkovitém květenství po pěti malých květech bílé až růžové barvy; (DA).

rosero, m. (1) (Ekv): dezert připravený ze zavařeniny či džemu; ► z koření a ostatních ingrediencí rozpuštěných ve vodě a s kousky ananasu; (DA).

roseta, f. (1) (Kol): patice žárovky; (2) (Hond, Arg, Urug): růžice sprchy; (3) venk. (Arg): kolečko ostruhy; (4) (Bol): malá nálepka s razítkem dopravní policie, která se po kontrole lepí na čelní sklo vozidla; (5) (Nik): velká pusa; (7) (Portor): keř (*Xylosma buxifolium*); ► až 10 m vysoký s podlouhlými kopinatými listy a malými květy; (8) (Pan): perlový náhrdelník; (DA).

rosetillo, x. (1) (Pan): strom; viz též: *mostrenco*; (DA).

rosetón, m. (1) (Kub, Ven): modřina, podlitina; (DA).

rosicler, m. (1) (Mex): rostlina pupalka růžová; ► (*Oenothera rosea*), trvalka až 1 m vysoká s květy nachové barvy; ■ Syn.: *sanguinaria*; *yahuarchunca*; (DA).

sanguinaria, f. (1) (Per): rostlina pupalka růžová; viz též: *rosicler*; (DA).

yahuarchunca, f. (1) (Per): rostlina pupalka růžová; viz též: *rosicler*; (DA).

rosilla, f. (1) (Mex): keř (*Eysenhardtia polystachya*); ► až 6 m vysoký, se složenými střídavými listy, s bílými květy v hroznovitém květenství ve tvaru klasu a s plody v zahnutých luscích; ■ Syn.: *urza*; *vara dulce*; *varaduz*; (2) (Mex): rostlina; viz též: *chapuz*; (DA).

urza, f. (1) (szMex): keř; viz též: *rosilla*; (DA).

vara, f. (1) ~ **dulce** (Mex): keř; viz též: *rosilla*; (DA).

varaduz, x. (1) (Mex): keř; viz též: *rosilla*; (DA).

rosispingo, m. (1) (Hond): viz: *puercoespín*; (DA).

rosita, f. (1) (Chil): pečivo ve tvaru bulky; (2) (Portor): druh manga; (3) (Portor): v kohoutích zápasech: kohoutí hřebínek podobající se malému rajčeti; (4) ~ **de maíz**, f., pl. (Kub): popkorn; (DA).

roso, m. (1) (jzKol): keř; viz též: *rojo*; (DA).

rosón, m. (1) (Bol): ozdoba ve tvaru květiny; ► nosí se ve vlasech nebo jako brož; (DA).

rosquear, intr. (1) (Chil, Arg): rozpoutat hádku nebo strhnout bitku; (2) (výchBol, szArg): zemřít; (DA).

rosquero, -ra, adj/subst. (1) (Bol, Arg, Urug): člen kamarily; ► vlivné skupiny lidí, kteří mají stejné zájmy; (2) venk. (Chil): o člověku či zvířeti: agresivní, útočný; ► který často rozpoutává bitky; (DA).

rosquete, m. (1) hanl. (Per, Bol, Hond): teplouš, buzerant; ► homosexuál; (2) (Kost): stařík; ► muž pokročilého věku; (3) vulg. (Nik, Arg): řiť, prdel; (4) (Hond, Salv, Nik): velký sladký věneček; ►

vyroben z mouky, másla a hnědého cukru; (5) (Kost, Par): sladká bulka; ► z hrubé kukuřičné mouky a cukru; (DA).

rosquetería, f. (1) (Per): chování typické pro homosexuální muže; (DA).

rosqueto, m. (1) (Kol): gay, homosexuál; (DA).

rosquetón, -na, adj/subst. (1) (Per): o muži: teplý, homosexuální; (2) adj. (Per): týkající se homosexuálního muže; (DA).

rosquilla, m. (1) (Hond, Salv): motýl osenice ypsilonová; ► (*Agrotis ipsilon*) šedé barvy s černými fleky na předních křídlech a se zadními křídly bílé perleťové barvy se skvrnou šedé či hnědé barvy; (2) m., vulg. (Nik): řiť; (DA).

rosquita, f. (1) (Kub, Arg, Pan): sladká kobliha s dírou uprostřed; ► vyrobená z mouky, mléka, vejce a pokrytá cukrem a červeným barvivem; (DA).

rostería, f. (← it. *rosticceria*) (1) (US, Mex, Nik): restaurace kde se pečou a prodávají kuřata; (2) (Ven, Bol, Chil): podnik, zařízení; viz též: *rotisería*; (3) (Chil): druh potravin; viz též: *rotisería*; (4) (Pan): restaurace specializovaná na grilované maso; (DA).

rotisería, f. (1) (Chil): zařízení, podnik; viz též: *rotisería*; (2) (Chil): druh potravin; viz též: *rotisería*; (DA).

rostizar, tr. (← angl. *to roast*, „péct, grilovat“) (1) (US, Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ekv, Par, Arg): grilovat, péct maso; ► především kuřecí; (DA).

rostro, m. (1) (zápHond): katafalk; ► vyvýšené pietní místo pro vystavení rakve při smutečním obřadu; (2) ~ **asado** (zápBol): pečená jehněčí hlava; ► typický pokrm pro oblast Oruro; (3) ~ **de piedra** (Urug): cynik, nestydatý člověk; (DA).

rostrudo, -da, adj/subst. (1) (Urug): o člověku: drzý, opovážlivý, troufalý; (DA).

rotada, f. (← angl. *ruptured*, „rozbitý, roztrhaný“) (1) (Chil): skupina nezdravců a otrhanců; (2) (Chil): skupina chudáků; ► osob ze skromných poměrů; (3) (Chil): sprost'árna, neomalenost; ► vulgární čin nebo výraz; (DA).

rotaje, m. (1) hanl. (Bol, Chil): chudáci, lůza; ► lidé z nižší sociální vrstvy s nedostatkem ekonomických a sociálních zdrojů; (DA).

rotar, intr. (1) (Kub): pustit před sebe někoho v řadě; (2) tr., venk. (Portor): rozbít, navrtat, (vy)vrtat; (DA).

rotativo, m. (1) (Chil): filmový sál, kde se promítají filmy nepřetržitě; (2) (Chil): promítání filmů či jiných pořadů nepřetržitě; (DA).

rotear, intr. (1) (Chil): chovat se hulvátsky, hrubě; (2) tr. (Chil): ponižovat někoho, chovat se pohrdavě; ► používáním výrazů typických pro Chile; (DA).

roteco, -ca, adj/subst. (1) málo použ. (Chil): hrubián, hulvát, nevychovanec; (2) (Chil): chudák; ► člověk z chudých poměrů a nízké sociální vrstvy; (3) adj. (Chil): o věci: zničená, roztrhaná, nehezká; (DA).

rotén, m. (1) venk. (Portor): policejní obušek; (DA).

roteque, adj/subst. (1) (Chil): hrubián, neomalený člověk; (2) (Chil): chudák; ► člověk z nízké sociální vrstvy; (DA).

rotería, f. (1) málo použ. (Chil): skupina nevychovanců, hrubiánů; viz též: *roterío*; (DA).

roterío, m. (1) (Mex, Chil): banda hrubiánů, nevychovanců; ■ Var.: *rotería*; (2) (Chil): sprost'árna, neomalenost; ► vulgární čin nebo výraz; (DA).

rotí, m. (1) (Dom): hovězí maso; (DA).

roticería, f. (1) (Chil): podnik, občerstvení; viz též: *rotisería*; (2) (Chil): druh potravin; viz též: *rotisería*; (DA).

roticajo, -ja, adj/subst. (1) (Chil): o člověku: hrubý, nevychovaný, hulvát; (2) adj. (Chil): o člověku: chudý, z nízké sociální vrstvy; (DA).

rotisería, f. (1) (Pan, Ven, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): podnik kde se prodávají sýry, uzeniny a jiné potraviny; ■ Var.: *rosticería, rostisería, roticería*; (2) (Chil): druh potravin ze zpracovaného masa; ■ Var.: *rosticería, rostisería, roticería*; (DA).

rotisero, -ra, adj/subst. (1) (Chil, Arg): zaměstnanec podniku, kde se prodávají grilovaná kuřata a jiné občerstvení; (2) adj. (Chil): týkající se podniku, kde se prodávají grilovaná kuřata a jiné občerstvení; (DA).

roto, m. (1) (Chil): prototyp chilského muže; (2) (Portor): díra, otvor, jáma; (3) (Portor): řitní otvor; (DA).

roto, -ta, adj/subst. (1) (Mex, Chil): osoba z nízké sociální vrstvy či nuzných poměrů; (2) (Per, Chil): hrubián, nevychovanec; (3) adj. (Per): chilský; ► týkající se Chile; (4) adj/subst. (Mex): o člověku, který se chová a obléká se, jako by patřil do vyšší společenské vrstvy; (DA).

rotoso, -sa, adj/subst. (1) (Per, Bol, Chil, Par, Ekv, Arg): otrhanec, nedbale oblečený člověk; ► chodící v otrhaném oblečení či nedbale oblečen; (2) adj. (Per, Chil, Arg, Urug, Ekv, Bo): o oblečení: otrhané, ve špatném stavu; (DA).

rotular, tr. (1) kniž. (Chil, Par, Arg): zaškatulkovat někoho nebo něco, dát někomu negativní nálepkou; (DA).

rotulero, -ra, m/f. (1) málo použ. (Kost): malíř nápisů či vývěsních štítů; (DA).

rotura, f. (1) (Kub): (po)orání, zorání půdy; ► aby se mohlo zasít; (DA).

roturero, -ra, m/f. (1) venk. (Bol): oráč; ► člověk věnující se orání půdy; (DA).

round, f. (← angl.) (1) lid. (Chil): rvačka, bitka, souboj; ► slovní nebo fyzické soupeření, krátké ale intenzivní; (2) m., málo použ. (Kub, Pan): soutěžní kolo; ► v závodech nebo sportovních soutěžích; (3) (Pan): kolo; ► ve stolních hrách; (4) (Portor): runda; ► pohoštění každého přítomného sklenkou alkoholu; (5) ~ **point** (Kol): kruhové náměstí nebo kruhový objezd; ► místo kam ústí mnoho ulic; (DA).

roya, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): houba; viz též: *chahuiztle*; (2) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Ekv): nemoc kávovníku způsobená parazitickou houbou *roya*; ► rez, způsobuje poškození žlutooranžové barvy na spodní straně listu; (DA).

royal, m. (1) (Mex, Nik, Kub, Ekv, Per, Par): kypřící prášek značky *Royal*; ■ Var.: *róyal*; (DA).

róyal, m. (1) (Kost, Per, Bol, Par, Urug): kypřící prášek; viz též: *royal*; (DA).

royón, m. (1) (Kub): drcená kukuřice jako krmení pro kuřata; (DA).

roza, f. (1) venk. (Hond, Kost, Ven): odstraňování plevle a větví a jejich následné pálení; (2) (Pan): kukuřičné či rýžové pole; ► půda kde se pěstuje kukuřice nebo rýže; (DA).

rozada, f. (1) lid. (Mex, Guat, Salv): škrábanec, šrám, rýha; ► na kůži či jiném povrchu; (DA).

rozadera, f. (1) venk. (Mex): kožená výstuha kruhového tvaru umístěná na konci biče; (2) (Hond): jezdecké chapsy; ► kousek kůže či látky, která se pokládá jako ochranná vrstva mezi dvě těla, která se otírají aby se zamezilo odření či zranění; především se dává mezi koně a nohu jezdce; (DA).

rozado, m. (1) venk. (Hond, svArg, Ekv, Par): půda zbavená plevle a připravená k osetí; (DA).

rozar, tr. (1) venk. (Hond, Kost, Ven, Chil): zbavit půdu plevle, křovin a listí; ► které tam zůstaly po srovnávání povrchu; (2) (Hond): spálit nebo opéct si něco; (DA).

ruana, f. (1) (Kol, Ven, Ekv, Per, Arg, Urug): vlněný přehoz, pončo; (DA).

ruano, -na, adj/subst. (1) (Par, Arg, Urug): o koni, který má bílou hřívu a ocas; ► především, když se jedná o plavého koně; (DA).

rubá, f. (1) (Kol): rostlina a hlíza; viz též: *ulluco*; (DA).

rubacá, f. (1) (Kol): keřík; viz též: *retama de China*; (DA).

rubber, m. (← angl.) (1) ~ **band** (US, Portor): gumička; (DA).

rubí, m. (1) (Mex): pták tyran rubínový (*Pyrocephalus rubinus*); ► až 12 cm dlouhý s hnědým peřím na hřbetě, břichu a krku; hlavu má jasně červené barvy; ■ Syn.: *brasita de fuego*; *cardenal*; *churrinche*; *hijo del sol*; *pechirrojo*; (DA).

brasita, f. (1) ~ **de fuego** (Arg): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

fuego, m. (1) **brasita de** ~ (Arg): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

cardenal, m. (1) (Kol, Ven): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

churrinche, m. (1) (Arg, Urug): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

hijo, m. (1) ~ **del sol** (xxx): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

sol, m. (1) **hijo del** ~ (xxx): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

pechirrojo, m. (1) (Kol): pták tyran rubínový; viz též: *rubí*; (DA).

rubia, f. (1) (Salv, Portor): droga; ► kokain nebo marihuana; (2) (Portor): mořská ryba; viz též: *cotorro*; (3) (Portor): strom; viz též: *mapurito*; (4) ~ **con ojos verdes** (Kub): pokrm připravený z kukuřičné mouky a avokáda; (5) **la ~ que nunca engaña** (Bol): světlé pivo; (6) ~ **vestida de novia** (Dom): pivo; (DA).

rubial, m. (1) (Portor): strom; viz též: *mapurito*; (DA).

rubiera, f. (1) (Ven): vylomenina, lumpárna, rošťárna; ► obvykle dětská; (DA).

rubio, m. (1) (Portor): v kohoutích zápasech: kohout s červeným peřím; ► které je zbarvené od sytě rudé po světle červenou; (DA).

rubiola, f. (1) (Nik, Kub, Ven, Ekv, Per, Arg, Urug, Bol): zarděnky; (DA).

rubión, -na, adj. (1) (Portor, Urug): o člověku: se světle hnědými vlasy; (DA).

rubor, m. (1) (Mex, Nik, Kost, Portor, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): růž, tvářenka; ► kosmetický přípravek na tváře; (DA).

rubro, m. (1) (Mex, Kub, Ven, Per, Bol, Chil, Arg): nápis, titulek; (2) (Nik, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): ekonomický sektor či odvětví; (3) (Kost, Pan, Kol, Bol, Par, Urug): každý jednotlivý oddíl, mezi který je rozdělen státní rozpočet; (4) (Kub, Per, Chil): v účetnictví: základ; (5) (Ekv, Chil, Par, Urug): typ, druh něčeho, odvětví; (6) (Par): veřejná funkce přidělená pro skvělou odbornost; ► je určena podle zásluh a schopností; (DA).

ruca, f. (← map.) (1) (Chil, Arg): chýše domorodců z pamp a Patagonie; (2) (Chil): provizorní venkovské obydlí malých rozměrů; (3) (Per): prostitutka, lehká děva; (4) (Ekv): šlofik, zdřímnutí; ► čas na spánek či odpočinek po obědě; (5) (Hond, Salv, Nik): matka, manželka nebo snoubenka; (6) lid. (Kub): ruka; (DA).

rucada, f. (1) (Salv): skupina nejstarších z rodiny; (DA).

rucailo, -la, adj/subst. (1) (Mex): zestárlý, člověk vypadající staře; viz též: *ruco*; (DA).

rúcalo, m. (1) (Bol): bankovka; (DA).

rucha, f. (1) lid. (Pan): ozdoba na dámských šatech z krajky či vyrobená přeložením téže látky a jejím přišitím; (DA).

ruchado, -da, adj. (1) (Ven, výchBol): o oblečení: zdobené řasením, skládané; (DA).

ruchar, tr. (1) (Ven): nechat někoho bez peněz, obrat ho; (2) (Ven, Bol): dělat na látce sklady či řasení; (DA).

ruche, m. (1) (Kub, Dom, Ven, výchBol, Arg): sklad, řasení, záhyb na látce; ► ozdoba na oblečení; (DA).

rúchica, f. (1) (Kol): keř (*Psoralea mexicana*); ► až 3 m vysoký s lesklými listy tmavě zelené barvy a s malými květy modrofialové barvy s využitím v tradiční medicíně na léčbu průjmů a problémů s játry; (DA).

ruchique, m. (1) (Salv): prasečí rypák; (2) (Hond): talíř, který má uprostřed kulatý ohraničený prostor, do kterého se pokládá misticčka s čokoládou; (DA).

ruciar, tr. (1) (Dom): padat po kapkách, kapat; ► o tekutině; (DA).

rucio, -cia, adj/subst. (1) (sevEkv, Chil): o člověku: blond, plavý, světlý; (2) adj. (sevEkv, Chil): o vlasech: světlé, blondáté; (DA).

ruco, -ca, m/f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Bol): stařík, stařec; ► osoba pokročilého věku; (2) adj/subst. (Mex, Hond, Salv, Ekv): o věci: stará, nepoužitelná nebo ošklivá; ■ Var.: *rucailo*; (3) adj. (Salv, Nik): o člověku: bezzubý; (4) (Hond): o zvířecím rohu: rozlomený; (5) (Hond): o člověku: neužitečný, nepoužitelný; ► neschopný na práci; (6) (Ekv): o člověku: spící; (DA).

rucu-ruco, adv. (← onomat.) (1) (Hond): půl na půl, fifty fifty; (2) m., lid. (Hond): sex; (DA).

ruda, f. (1) ~ **de Castilla** (Kol): rostlina routa vonná; ► (*Ruta graveolens*); (DA).

rueda, f. (1) (Arg): kousek hovězího obsahující maso i kost z končetiny; (2) (Per): runda, kolečko; ► pohoštění každého přítomného sklenkou alkoholu nebo cigaretou; (3) (Ekv): ohňostroj, petardy; ► v kruhovitě rákosové formě; (4) (Kub): balení 25 kusů krabiček cigaret; (5) lid. (Par): viz: *rueda de la fortuna*; (6) (Hond): válec keramické hlíny; ► na přípravu nádoby; (7) (Pan): kruh, který utvoří tanečníci při lidovém tanci *tamborito*; (8) **la** ~ (Hond): viz: *la rueda rueda*; (9) **la** ~ ~ (Kub, Portor, Urug): dětská hra; ► kdy děti utvoří kroužek, zpívají a při tom se točí; ■ Var.: *la rueda*; (10) ~ **de auxilio** (Ven, Bol, Par, Arg, Urug): náhradní kolo automobilu; (11) ~ **de Chicago** (Hond, Nik, Kost, Pan, Par): viz: *rueda de la fortuna*; (12) ~ **de la fortuna** (Mex, Nik): kolo štěstí; ► mechanická hra hrající se při lidových slavnostech, skládá se z vertikálního otočného kola s příhrádkami; ■ Var.: *rueda*; *rueda de Chicago*; (13) **en** ~ (zápBol, Urug): dokola, v kruzích; (14) **media** ~ (Kub): půl století; (15) **media** ~ (Kub): balení padesáti doutníků; (16) ~ **chapaca** (jižBol): lidový tanec; ► tančí se kruhu, který se otáčí a tanečníci při tom podupávají; (17) ~ **de carro** (Pan, Urug): v gymnastice: hvězda, přemet stranou; (18) ~ **de pescado** (Ven): skupina zvědavců; (19) ~ **libre** (Ven): bez překážek, bez potíží; (20) ~ **patona** (Chil, Arg, Urug): široké kolo automobilu; (21) ~ **su cuadradas** (Chil): bojkot dopravců; ► především v hornickém průmyslu; (DA).

ruedo, m. (1) (Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Kol, Ven, Per, Chil, Par, Arg, Urug): vnitřní lem; ► na oblečení; (DA).

rufa, f. (1) (Per): shrnovač; ► zemědělský nástroj na zarovnání půdy; (2) lid., arch. (Kub): autobus; (DA).

rufear, tr. (← angl. *to roof*) (1) (US): stavět či rekonstruovat střechu budovy; (DA).

rufero, -ra, m/f. (← angl. *roofer*) (1) (US): člověk, který staví či rekonstruuje střechy; (DA).

rufla, adj/subst. (1) lid. (Per): žena lehkých mravů; (DA).

rufo, m. (← angl. *roof*) (1) (US): střecha; (DA).

rugbista, m/f. (1) (Ven, Chil, Arg, Urug): hráč rugby; (DA).

rugir, intr. (1) (Salv): páchnout někomu z úst; (2) (Salv): darovat někomu peníze; (3) **¡ya rugiste!**, lid. (Mex): už jsi to slíbil!; ► vyjadřuje, že účastník hovoru již něco slíbil a nelze to vzít zpět; (DA).

ruibarba, x. (1) (Portor): strom; viz též: *roble amarillo*; (DA).

ruidada, f. (1) lid. (Mex): viz: *ruidero*; (DA).

ruidaje, m. (1) (Hond, Nik, Kub, Kol, Urug): rámus, randál; (DA).

ruidajo, m. (1) (Mex): rámus, randál; (DA).

ruidal, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost): rámus, randál; ► vytrvalý ohlušující hluk; (DA).

ruidero, m. (1) (Mex, Guat, Nik): rámus, randál; ► opakující se hlasitý hluk; ■ Var.: *ruidada*; (DA).

ruido, m. (1) **al puro** ~, lid. (Kost): najednou, z ničeho nic; (2) **en el** ~ (Arg, Urug): podle nejnovějších trendů, s dobou; (DA).

ruin, adj. (1) (Mex, Hond, Urug): o člověku: sebestředný, nevďečný; (2) (Hond, Salv): o věci: zničená, nepoužitelná; (3) (Hond, Salv): o jídle: zkažený; (4) (Hond): o rostlině nebo ovoci: nezralé, nedorostlé; (5) adj/subst. (Nik, Dom, Urug): o člověku: zbabělec, ustrašenec; (6) adj. (Hond): o člověku: malý, drobný; (7) (Hond): o člověku: bez peněz, chudý; (DA).

ruinera, f. (1) (Kub): silné vzrušení samice; ► o zvířeti; (2) (Kub): sexuální vzrušení; (DA).

ruino, -na, adj. (1) (Kub): o samici, která je v říji; ► nejčastěji domácí zvíře; (2) (Kub): o člověku: se sexuálním apetitem; (DA).

rula, f. (1) (Nik, Kost, Pan, Kol): dlouhý nůž používaný v zemědělství; (2) venk., arch. (Pan): mačeta; viz též: *mocho*; (3) (Arg, Urug): hra ruleta; (4) ~ **rusa** (Arg): ruská ruleta; (DA).

rulazo, m. (1) (Kost, Pan, Kol): rána ostřím mačety; (DA).

ruleada, f. (1) (Kost): zdřímnutí, odpočinek; (DA).

rulear, intr. (1) lid. (Kub): tancovat; (2) (Kost): spát; (3) tr. (Pan): ubalit jointa; ► cigaretu z marihuany; (DA).

rulemán, m. (← fr. *roulement*) (1) (Par, Arg, Urug): kuličkové ložisko; (DA).

ruleman, m. (1) (Par, Urug): ložisko; viz též: *rulemán*; (DA).

rulengo, -ga, adj. (1) málo použ. (Chil): o člověku: neduživý, churavý; (DA).

ruler, f. (← angl.) (1) (Per, Chil): menstruace; (DA).

ruíler, m. (← angl. *ruler*) (1) (Guat, Kost): menstruace; viz též: *ruler*; (DA).

rulero, f. (1) (Ekv, Per, Bol, Par, Arg, Urug): natáčka na vlasy; (DA).

ruleta, f. (1) (Kost, Per, Bol): zemědělský nástroj skládající se z držadla a ozubeného kolečka, kterým se na měkkém povrchu označuje přerušovaná linie z dolíků; (DA).

ruletear, intr. (1) (Mex, Hond, Salv, Kost): o taxikáři: projíždět ulicemi za účelem nalézt pasažéry; (2) (Ven): řídit neregistrované taxi; (3) (Guat): převážet pasažéry v taxi; (4) tr. (Ven): zbytečně přemístit něco nebo někoho z místa na místo; (5) intr. (Ven): o vozidle: bezcílně jezdit, kroužit; (DA).

ruleteo, m. (1) lid. (Mex): okružní jízda řidiče taxi při hledání pasažérů; (2) (Ven): přesunutí něčeho nebo někoho z místa na místo; (DA).

ruletera, f. (1) (Hond, Nik): prostitutka; (DA).

ruletero, m. (1) (Hond, Nik): taxi bez pevného stanoviště; (2) (Guat): malý autobus; (DA).

ruletero, -ra, m/f. (1) lid. (Mex, Hond, Nik, Per): řidič taxi bez pevného stanoviště; (2) adj. (Ven): o člověku: kroužící bezcílně automobilem; (3) m/f. (Ven): taxikář pracující ilegálně; (4) (Guat): osoba řídící taxi bez pevného stanoviště; (5) adj. (Chil, Arg, Urug, Bol): o člověku: vášnivý hráč rulety; (6) adj. (Ven): o člověku: sprostý, hrubý; (7) m/f. (Salv): lenoch, flákač, povaleč; (DA).

rullir, tr. (1) lid. (Dom): hryzat, hlodat; (DA).

rulo, m. (1) vulg. (Salv): řít; (2) **de** ~ (Chil): o pozemku, který nemá umělé zavlažování; (DA).

rum-rum, m. (1) (jižBol): strom sapan (*Caesalpinia pluviosa*); ► až 20 m vysoký, se složenými listy asymetrického tvaru, s plody v lusku obsahujícím až 6 semen; (DA).

ruma, f. (1) (Hond, Pan, Ven, Ekv, Per, Chil, Arg): hromada, kupa, kopec; ► velké neuspořádané množství věcí; (DA).

rumazón, f. (1) (Ven): hromada, kupa; ► velké neuspořádané množství věcí naházených na sebe; (DA).

rumba, f. (1) (Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Ven, Ekv, Per, Bol, Kol, Par): flám, tah, párty; (2) (Ven): vyfackování, opakované udeření někoho; (3) (Kub): rumba; ► hudební žánr; (4) (sevDom): kupa, hromada, spousta; ► velké množství lidí nebo věcí; (5) ¡qué ~!, lid. (Kol): to je skvělé! to je paráda!; ► vyjadřuje radost z někoho či z veselé situace; ■ Var.: *juna rumba!*; (6) ¡una ~! (Kol): viz: *¡qué rumba!*; (DA).

rumbador, m. (1) (Kol): klučičí hračka; ► složená z kousku tenkého kosočtvercovitého prkna s dírou uprostřed a s přivázaným provázekem; (DA).

rumbantela, f. (1) (Kub): flám, pařba; (DA).

rumbar(se), intr/zvrat. (1) (Hond): vrhnout se na někoho; ► o člověku či zvířeti; (2) tr. (Hond): napadnout někoho; ► slovně či fyzicky; (3) tr/zvrat. (Hond): prát se, bít se; ► dvě či více osob; (4) intr., venk. (Hond): zamířit, jít někam; (5) tr. (Hond): vyhodit, zahodit, vymrstit něco; (DA).

macana, f. (1) **rumbar** ~¹ (Hond): praštit, udeřit někoho; (2) **rumbar** ~² (Hond): mluvit proti někomu; (DA).

maceta, m. (1) **rumbar** ~¹, lid. (Hond): udeřit, napadnout někoho; ► slovně či fyzicky; ■ Syn.: *rumbar mecha; rumbar riata; rumbar verga*; (2) **rumbar** ~² (Hond): usilovně pracovat; ■ Syn.: *rumbar mecha; rumbar riata; rumbar verga*; (3) **rumbarse** ~³ (Hond): prát se, bít se; ► dvě a více osob; (DA).

mecha, f. (1) **rumbar** ~ (Hond): viz: *rumbar maceta*; (DA).

riata, f. (1) **rumbar** ~ (Hond): viz: *rumbar maceta*; (DA).

verga, f. (1) **rumbar** ~ (Hond): viz: *rumbar maceta*; (DA).

rumbeadero, m. (1) (Kol): taneční prostor; ► veřejné místo kam se lidé chodí bavit a tancovat; (DA).

rumbeador, -ra, adj/subst. (1) málo použ. (Mex): milovník či tanečník rumby; (2) venk. (výchBol, Arg, Urug, Per): člověk, který dobře zná cesty a ví, kterou trasu zvolit; (DA).

rumbear(se), intr. (1) (jvMex, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): orientovat se, směřovat někam; (2) (Bol, Chil, Par, Arg, Urug): (za)mířit, směřovat někam; (3) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Portor, Kol, Ven, Par): flámovat, být na tahu; (4) tr. (Salv, Nik, Ekv, Par, Bol): vyrazit tancovat; (5) (Kol): svést, svádět někoho; (6) (Kol): mít úlet, mít sex na jednu noc; (7) intr. (Nik): pracovat; (8) tr. (Nik): dělat hrubé záplaty; ► na oblečení; (DA).

rumbera, f. (1) (Salv): holčičí kraťasy s ozdobným řasením vzadu; (DA).

rumbero, m. (1) (střBol): člověk, který dobře zná cesty a ví, kterou trasu zvolit; (2) ~ **mayor**, lid. (Kub): vedoucí, šéf; (DA).

rumbero, -ra, adj/subst. (1) (Mex, Salv, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ekv, Portor): milovník večírů. flamendr; (DA).

rumbiar, intr. (1) (Salv): jít daleko; (DA).

rumbo, m. (1) (jvMex, zápEkv): oprava části lodního trupu; (2) (Guat, Hond, Par): flám, párty, bouřlivý večírek; (3) (Nik): bdění u dítěte; (4) (Nik): každodenní práce; (5) (Nik): oprava oblečení; (6) (Pan): viz: *socavón*; (DA).

rumbón, m. (1) lid. (výchKub): karneval; ► lidová slavnost; (2) (Portor): skupina tančících lidí; (3) (Portor): skupina mladých, kteří se sešli aby hráli na kongu a jiné bubínky; (4) ~ **de esquina** (Portor): shromáždění lidí na rohu; ► aby si dali skleničku alkoholu a popovídali si; (DA).

rumero, m. (1) (Pan, Ven): hromada, kupa; ► neuspořádané množství věcí naházených na sebe; (DA).

rumiar, tr. (1) (stř a jzBol): žvýkat list koky; ► aby se postupně uvolnila její šťáva; (DA).

rumorar(se), intr/zvrat. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Kub, Dom, Portor, Ven, Ekv, Bol, Par): šířit se něco nepravdivého či nepotvrzeného; (2) (Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Kol, Par): šířit něco nepravdivého či nepotvrzeného; (DA).

rumpero, m. (1) (jzBol): v hornictví: osoba pověřená rozdělováním náradí; (DA).

rumpiata, f. (1) (střChil): keř (*Bridgesia incisifolia*); ► trvalý, s podlouhlými listy a fialovými květy ve tvaru tobolky; ■ Var.: *rumpiato*; (2) (střChil): květ keře *rumpiata*; (DA).

rumpiato, m. (1) (střChil): keř; viz též: *rumpiata*; (DA).

run, m. (← angl.) (1) (Hond): v baseballu: běh; (DA).

runa, adj/subst. (← keč. *runa*, „člověk, lidská bytost“) (1) (Ekv, szArg, Per): indián, člověk indiánského původu; (2) m/f. (stř a zápBol): vesničan indiánského původu, který odešel z vesnice do

města; (3) m. (stř a zápBol): neupravený a sprostý člověk; (4) (szArg): muž, chlapec; (5) venk. (szArg): manžel, choť; (6) (stř a zápBol): člověk, lidská bytost; (7) f. (Bol, szArg): malý brambor; ► který se vaří pomalu; (8) adj., lid. (Ekv): o zvířeti: křížený, smíšený; ► smíšené rasy; (9) lid. (Ekv): o věci: nekvalitní nebo falešná; (10) ~ **ururunco** (szArg): postava s podobou tygra; viz též: *uturunco*; (DA).

runachar, intr. (1) venk. (szArg): zotavit se, vyléčit se, vykurýrovat se; ► z nemoci; (DA).

runallama, f. (1) (jižEkv): viz: *llamingo*; (DA).

runasimi, m. (← keč. *runa*, „člověk“ a *simi*, „ústa, slovo“) (1) (Per): jazyk kečua; (DA).

runazambo, adj/subst. (1) (Ekv): potomek indiána a černošky; (DA).

runchera, f. (1) hanl. (Kol): sprostá nebo nevkusná věc či místo; (DA).

runchería, f. (1) (Pan): nevkusné nebo sprosté chování či postoj; (DA).

runcho, m. (1) (střKol): viz: *tacuacín*; (DA).

runcho, -cha, adj. (← angl. *raunchy*) (1) hanl. (Kol): nevychovaný, nevzdělaný; (2) adj/subst., lid. (Pan): o věci: nekvalitní, šunt, šmejdi; (3) (Pan): o člověku, který se nevkusně či nekvalitně obléká; (4) (Pan): o podniku nebo člověku, který prodává nekvalitní zboží; (DA).

runcio, -cia, adj. (1) (Salv): o člověku: starý; (DA).

rundir(se), tr. (1) (Mex): skrývat, schovávat něco před někým; (2) intr/zvrat. (Mex): schovávat se, skrývat se; (3) málo použ. (Mex): tvrdě usnout; (DA).

rundún, m. (1) (stř a szArg): malý ptáček; viz též: *dominico*; (2) (szArg): hračka, která při otáčení vydává zvuk; (DA).

runfia, f. (1) (Guat): hromada; viz též: *runfla*; (2) (Salv): vulgární lidé; viz též: *runfla*; (DA).

runfla, f. (1) (Mex, Guat, Nik, Kost, Par): kupa, hromada; ► velké množství věcí nebo lidí; ■ Var.: *runfia*; (2) (výchBol, Arg): sebranka, vulgární lidé; ■ Var.: *runfia*; (DA).

runflada, f. (1) (Pan): kupa, hromada; ► velké množství lidí nebo věcí; (DA).

runga, f. (1) (Hond, Nik): zápas, bitka, ozbrojený souboj; (2) (Hond, Nik): střet, potyčka, roztržka, spor; (3) (Hond): večírek, zábava, tanec; (DA).

rungunear, intr. (1) (Salv): rybařit v řece pomocí sítě *trasmallo*; (DA).

runrún, m. (1) (Per, Chil, szArg): hračka která při otáčení vydává bzučivý zvuk; (2) (Pan): kousek papíru umístěný na létajícím drakovi, který při foukání větru vydává zvuk; (3) (střChil): pták (*Hymenops perspicillata andina*); ► až 16 cm dlouhý, s černým peřím a křídly s bílými okraji, s černými končetinami a žlutým zobákem, kolem černých očí má bílý kroužek; (DA).

runrunismo, m. (1) (Chil): avantgardní literární hnutí; ► objevilo se v druhém desetiletí dvacátých let, klade důraz na hru se slovy a poetické motivy; (DA).

runrunista, adj/subst. (1) (Chil): osoba píšící literaturu typu *runrunismo*; (2) adj. (Chil): týkající se literárního směru *runrunismo*; (DA).

runto, m. (1) lid., vulg. (Per): varle, koule; (DA).

runtu, m. (1) (stř a zápBol): vejce; (2) (stř a výchBol): varlata; (DA).

ruñido, -da, adj. (1) (Mex): o člověku: poďobaný neštovicemi; (2) (Ven): o věci: rozpadající se, opotřebovaná; ■ Var.: *ruyido*; (DA).

ruñir, tr. (1) lid. (Mex): děrovat, proděravět něco; (2) (Ven): opotřebovat něco; (DA).

rupa rupa, f. (1) (výchPer): oblast vysokého pralesa; (DA).

rupachico, m. (1) (szArg): travinná bylina; viz též: *ortiguilla*; (DA).

ruperto, -ta, adj/subst. (1) (Per, Par): hlupák, pošetilec; (DA).

rupiña, f. (1) (Per): viz: *carapacho*; (2) (svPer): viz: *rifari*; (DA).

ruquear, intr. (1) (Ekv): dřímat, spát; (DA).

ruquera, f. (1) (Salv): neduh, choroba; ► hlavně ve stáří; (DA).

rural, m/f. (1) (Arg, Urug): rodinný vůz; ► s prostorem pro pasažéry i náklad; (DA).

ruralado, m. (1) (Portor): venkované, venkovské obyvatelstvo; (DA).

rurrapata, f. (1) (Chil): ukolébavka; ► pro děti; (DA).

rusa, f. (1) (Kol): zednictví, zedničina; (2) (Chil): sexuální praktika; (DA).

rush, m. (← fr. *rouge*) (1) (Salv, Bol, Chil): růž na rty; (2) (← angl. *rush*) (US, Portor): spěch, náležitost; (DA).

rusiado, -da, adj. (1) (Nik): o člověku: ustrašený, bázlivý, bojácný; (DA).

ruso, m. (1) hanl. (Kol): zedník; (2) (Portor): sexuální praktika; viz též: *rusa*; (DA).

ruso, -sa, adj/subst. **(1)** arch. (Arg, Urug): osoba židovského vyznání; **(2)** (Kub): mulat se světlou pletí i očima a s kudrnatými vlasy světle hnědé či blond barvy; (DA).

rustiquear, intr. **(1)** (Ven): projíždět terénním autem náročným a bažinatým terénem; (DA).

rustir, intr. **(1)** (Ven): trpělivě snášet práci a nezdar; (DA).

ruta, f. **(1)** (Kub): výstřední způsob vyjadřování a oblékání; (DA).

rutacentro, m. **(1)** (Chil): čerpací stanice nacházející se opuštěná u cesty, daleko od ostatních budov; (DA).

ruteo, m. **(1)** (zápBol): popis cesty, itinerář; (DA).

rutera, f. **(1)** (Par): prostitutka na kraji cesty; (DA).

rutero, m. **(1)** (Kub): městský autobus; ► malý, zastavuje na málo zastávkách a je dražší než běžná městská doprava; (DA).

rutero, -ra, m/f. **(1)** (Hond, Nik): osoba, která řídí taxi s pevnou trasou; **(2)** adj. (Hond, Nik): týkající se předem určené trasy; (DA).

rutichico, m. **(1)** venk. (jižBol, szArg): slavnostní obřad, kdy kmotři dítěti poprvé ostříhají vlasy; ► které pak obětují Panně Marii, tato slavnost se slaví v některých venkovských oblastech, pochází z tradice inků; (DA).

rutina, f. **(1)** (Mex, Pan, Ekv, Chil): představení, které umělec předvádí pravidelně; **(2)** arch. (Kub): výstřední způsob oblékání či vyjadřování; **(3)** lid. (Kub): vychloubání, vytahování; (DA).

rutinero, -ra, adj. **(1)** (Kub): o člověku, který na sebe poutá pozornost svým výstředním chováním či oblékáním; **(2)** m/f., lid., arch. (Kub): člověk, který rád vyvolává spory; (DA).

rutúburi, m. **(1)** (Mex): rituální tanec indiánů kmene tarahumara; (DA).

rutucha, f. **(1)** (stř a zápBol): slavnostní obřad, kdy kmotři dítěti poprvé ostříhají vlasy; ■ Var.: *rutuchi*; (DA).

rutuche, m. **(1)** (jižPer): oslava obřadu prvního stříhání vlasů dítěte; ► sejdou se všichni příbuzní a sousedé a přinesou dítěti a jeho rodině dárek; (DA).

rutuchi, m. **(1)** (jižBol): viz: *rutucha*; (DA).

ruturi, m. **(1)** (výchPer): viz: *platanillo*; (DA).

ruyas, f., pl. **(1)** venk. (střKol): nudle do polévky; ► z kukuřičného těsta; (DA).

ruyido, -da, adj. **(1)** (Ven): zničený; viz též: *ruñido*; (DA).

ruyir, tr. **(1)** lid. (Dom, Ven): zrezivět, zničit se; viz též: *ruñir*; (DA).

4 COMENTARIO DE LA TRADUCCIÓN

En esta parte de mi tesina voy a comentar la parte práctica, es decir, la traducción. Primeramente voy a describir la estructura de la entrada para mejor orientación del lector y voy a explicar los símbolos y abreviaturas usadas en cada lema. Para mejor ilustración uso varios ejemplos escogidos de la parte práctica. Después voy a comentar los fuentes con cuales trabajaba durante la traducción y voy a describir la metodología de la traducción. En la última parte del comentario me dedico a los términos problemáticos y dificultades que surgieron durante la traducción y comento varios ejemplos ecogidos para mostrar mi método de la traducción.

Antes de empezar con el comentario hay que destacar que trabajé según las instrucciones dadas por profesor Černý y siempre intenté encontrar un equivalente checo más apropiado y más preciso. En el caso ideal encontré un solo equivalente checo para un americanismo, sin embargo, como ya he mencionado, el ambiente latinoamericano es muy distinto al nuestro y hay también palabras que necesitaban una explicación más detallada así que en muchos casos no aparece solo el equivalente checo (si el equivalente existe) pero también la definición del término.

ESTRUCTURA DE LA ENTRADA EN EL DICCIONARIO

Cada entrada contiene de informaciones de varios tipos como es el género, categoría gramatical, origen de la palabra, información sobre el uso semántico, área del uso, variaciones o sinónimos, referencias a otras palabras y por supuesto aparece la traducción al checo. Todas estas informaciones tienen su orden fijo en la estructura de la entrada y durante la traducción seguía las instrucciones dadas por profesor Černý.

Cada lema está escrito en negrita acompañado con la información sobre la clasificación morfológica, es decir, con la abreviatura de la categoría gramatical. La abreviatura especifica si se trata de *subst.*- sustantivo (cuando se trata de sustantivo, aparece también abreviatura del género, *m.*- masculinum, *f.*- femeninum), *adv.*- adverbio, *adj.*-adjetivo, *tr.*- verbo transitivo, *citosl.*- interjección, *intr.*- verbo intransitivo, etc. Detrás de la categoría gramatical puede aparecer información sobre el origen etimológico de la palabra. Es decir, si la palabra proviene de otra lengua o es, por ejemplo, del origen onomatopéyico. Este tipo de

información escribimos en paréntesis con el símbolo ← acompañado con la abreviatura de la lengua de origen. Por ejemplo:

runa, adj/subst. (← keč. *runa*, „člověk“) (1) arch., venk. (Ekv, szArg, Per): indián, člověk indiánského původu; (DA).

En el ejemplo de la palabra *runa* vemos su categoría gramatical y vemos que proviene de la lengua quechua, entre paréntesis vemos también la palabra original y su traducción al checo.

Después de la información sobre origen etimológico aparece el número entre paréntesis cual marca el número del significado de la palabra. Esto se debe a la polisemia de algunas palabras, es decir, cuando una palabra tiene más significados, gracias a los números entre paréntesis nos orientamos mejor. Primer significado del americanismo está marcado con número (1), segundo significado con número (2), etc. Para ilustrarlo mejor pongo un ejemplo:

rebulicio, m. (1) lid. (Dom, Ven, výchMex): rámus, kravál; (2) (Ven): zmatek, chaos; (DA).

En el caso de *rebulicio* podemos ver que se trata de la palabra con dos significados. Su primer significado es *rámus, kravál* y su segundo significado es *zmatek, chaos*. Además, justo al lado del lema en negrita encontramos abreviatura *m.* de la cual deducimos la información sobre su género, el masculino.

Como vemos en el ejemplo de la palabra *rebulicio*, después del número entre paréntesis aparece la información sobre el uso semántico de la palabra. En este caso se trata de abreviatura *venk.* que nos indica que la palabra se usa en el ambiente rural. Otras entradas pueden contener otras abreviaturas como son por ejemplo *vulg.* (que nos dice que la palabra es de uso vulgar), *lid.* (nos dice que es palabra de uso popular), etc.

Detrás de la información sobre el uso semántico de la palabra (que no aparece siempre) o justamente después del número entre paréntesis aparece la información sobre el uso geográfico de la palabra. Consta de enumeración de todos los países donde se usa el término. Las abreviaturas de los países latinoamericanos nos dicen en que países se usa la palabra referida. Las abreviaturas acompañadas con *vých* (este), *záp* (oeste), *již* (sur), *sev* (norte), *sz* (noroeste), *sv* (noreste), etc. nos indican que la palabra se usa solo en una zona del país. Véamos un ejemplo:

recatón, m. (1) (zápKol): motyka; (DA).

Aquí vemos que la palabra *recatón* no se usa en todas las regiones de Colombia sino se usa solo en el oeste del país.

Como siguiente información en la estructura del lema, después de la información del uso geográfico de la palabra, aparece la traducción checa. En caso ideal aparece un solo equivalente checo, en otros casos aparece breve explicación del término. A veces aparece también la explicación enciclopédica marcada con el símbolo ►. Este símbolo usé cuando era necesario poner una explicación más detallada. Muchas veces se trata de palabras relacionadas con fauna o flora latinoamericana o se trata de americanismos a los cuales no era posible encontrar un equivalente checo correspondiente y necesitaban cierta explicación o descripción. Véamos un ejemplo:

rompecapa, m. (1) (Mex): keř (*Celtis pallida*); ► až 3 m vysoký, s větvemi pokrytými trny, s podlouhlými oválnými listy a s plody ve tvaru kulatých peckovic oranžové, červené či žluté barvy; (DA).

Palabra *rompecapa* está relacionada con fauna latinoamericana y en el lenguaje checo no tiene equivalente correspondiente. Solo sabemos que es un arbusto, conocemos su nombre en latín y tenemos cierta descripción suya. Escribir que es un arbusto y nada más no sería suficiente, por esto añadimos también el nombre latín y detrás del símbolo ► ponemos una descripción más detallada para acercar la imagen del término al lector checo. Otros términos que requieren la explicación más detallada son relacionados, sobre todo, con los fenómenos latinoamericanos cuales no tienen equivalentes checos como son por ejemplo palabras relacionadas con cultura, baile, comida, bebida u otras cosas poco comunes en nuestra cultura.

remesura, f. (1) (Arg): lidový tanec; ► tančí se ve volných párech, s šátkem, v živém rytmu; (DA).

Algunas palabras tienen varios sinónimos o variedades, cuales escribimos en cursiva y marcamos con el símbolo ■ Syn.: xxx para sinónimos y con el símbolo ■ Var.: xxx para variaciones. Esta información aparece siempre como penúltima en la estructura de la entrada. Como sinónimos clasificamos las palabras con el mismo significado pero con distinta forma de escribir. Las variaciones tienen el mismo significado y no se difieren mucho en su forma escrita, suelen diferirse en una o dos letras. Por ejemplo:

rebulú, m. (1) (sevHond, Dom): zmatek, pozdvižení; ■ Var.: *rebú*; (DA).

relajo, m. (1) lid. (Mex, Guat, Hond, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ekv): flám, mejdan; ► neřízená zábava; ■ Syn.: *quiqueo*; [...]; (DA).

Y como el último elemento de la estructura del lema aparece la información sobre el fuente, es decir, sobre el diccionario del cual sacamos el americanismo. En mi tesina usaba solo el *Diccionario de americanismos*² cual tiene la abreviatura DA. Esta información ponemos entre paréntesis.

FUENTES USADOS Y LA METODOLOGÍA

A continuación querría hablar sobre los fuentes que usaba durante la elaboración del diccionario. Como la base me servía el *Diccionario de americanismos* del cual sacaba los términos a los cuales buscaba equivalentes checos o eventualmente traducía las definiciones de las palabras. Este diccionario es monolingüe y cada lema ofrece una descripción exacta del término dado.

También trabajaba, por supuesto, con diccionarios bilingües español-chechos. Sobre todo trabajaba con el diccionario virtual de *Lingea*³ cual aprecio mucho por su rapidez e exactitud. Es un diccionario que conste no solo de pura traducción del término sino también ofrece ejemplos del uso de la palabra en oraciones e ofrece la información sobre categoría gramatical y ejemplos de fraseología con la palabra referida. Aparte del diccionario de *Lingea* trabajaba con el diccionario español-checo de Josef Dubský *Velký španělsko-český slovník I/A-H*⁴ y *Velký španělsko-český slovník II/I-Z*⁵ o con el diccionario *Španělsko-český, česko-španělský slovník*⁶ de Chalupa. Además de los diccionarios mencionado trabajé también y con el diccionario virtual de *Seznam*⁷.

Otro fuente importante con cual trabajaba es la versión electrónica de *El diccionario de la Real Academia Española*⁸. Se trata de un diccionario monolingüe que ofrece una escala enorme de palabras en español. Este fuente usé cuando la definición del *Diccionario de americanismos* no me resultaba bastante clara y querría asegurarme en otro fuente fiable. Generalmente fue de provecho, pero algunas veces había en los dos diccionarios la misma

² ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de americanismos*, Lima, 2010.

³ El diccionario español-checo y checo-español de *Lingea* <http://slovníky.lingea.cz/>

⁴ DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, I/A-H*, Praha: Academia, 1993.

⁵ DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, II/I-Z*, Praha: Academia, 1993.

⁶ CHALUPA, Jiří: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Praha: Fin Publishing, 2008.

⁷ El diccionario español-checo y checo-español de *Seznam*, <http://slovník.seznam.cz/es-cz>

⁸ El diccionario de la Real Academia Española, <http://www.rae.es/rae.html>

definición (a la cual no entendía) y tuve que buscar en otras fuentes o consultarlo con profesor Černý o con otros especialistas. En algunos casos de los americanismos poco claros simplemente no encontré la palabra en el diccionario de *RAE*⁹, porque dicho diccionario no se especializa en americanismos, así que tuve que buscar en otros diccionarios. El diccionario de *RAE* usaba también cuando en el *Diccionario de americanismos*¹⁰ faltaba la clasificación morfológica de la palabra.

Otro diccionario virtual con que trabajaba es *El diccionario de la lengua española Wordreference*¹¹ que es también un diccionario español monolingüe de buena calidad.

Como otra fuente virtual me sirvió *El diccionario latín*¹² online. Con este diccionario trabajaba en casos de traducción de las entradas relacionadas con fauna y flora cuales contenían también el nombre en latín. También trabajaba con la enciclopedia de animales y plantas virtual en la página web *biolib.cz*¹³. Esta enciclopedia ofrece el nombre científico en latín y la traducción al checo. Además aparece una ilustración de la planta o animal que me sirvió para mejor traducción del término. Sin embargo, en algunos casos no conseguí encontrar un equivalente checo apropiado a pesar de tener su nombre latín. Esto se debe a la ausencia del fenómeno en el ambiente checo, por lo cual tampoco aparece en el vocabulario checo. En estos casos escribí el nombre común del término dado, más el nombre latín entre paréntesis con la explicación enciclopédica tras el símbolo ►.

Sin embargo, los diccionarios no son las únicas fuentes con cuales trabajé, a veces era necesario investigar más a fondo, como ya he mencionado antes. Muchas veces no me bastaba la definición de la palabra para comprender su significado y no era capaz de deducir el equivalente checo. En estos casos usaba varios métodos. Algunas veces intenté de encontrar el significado a través del contexto en cual se usa la palabra. Para esto me sirvieron páginas que comparan dos contextos bilingües como es por ejemplo página de *Reverso context*¹⁴. Gracias a la comparación de varios contextos en cuales aparece la palabra referida y gracias a traducción de este contexto a otra lengua (muchas veces a inglés porque en estas páginas no tienen traducción al checo) deducí el significado de la palabra.

⁹ El diccionario de la Real Academia Española, <http://www.rae.es/rae.html>

¹⁰ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: Diccionario de americanismos, Lima, 2010.

¹¹ El diccionario de la lengua española Wordreference, <http://www.wordreference.com/es/>

¹² El diccionario latín <http://latinsky-slovník.latinsky.cz/>

¹³ Bibliogical library BioLib <http://www.biolib.cz/>

¹⁴ El traductor de contexto, <http://context.reverso.net/>

Cunado no me resultaba clara la definición de algún americanismo y no conseguí aclararla en ninguno de los diccionarios usados, intenté encontrar la imagen del término en el *buscador Google*¹⁵. Gracias a las fotos e imágenes que encontré me podía imaginar mejor de que asunto o objeto se trata y me ayudó para la mejor traducción del americanismo. Este método me sirvió frecuentemente con los términos relacionados con la comida, instrumentos musicales o agrícolas y con fauna y flora latinoamericana.

DIFICULTADES CON LA TRADUCCIÓN

En esta parte del comentario voy a hablar sobre varias dificultades y sobre los problemas que tuve durante la traducción de algunos americanismos. Como ya he mencionado, el mundo de América Latina es un ambiente muy distinto al nuestro ambiente europeo. Es un mundo lleno de fenómenos peculiares, mundo de plantas y animales sobre cuales no hemos oído nunca, es un mundo de gastronomía y cultura única. Por esta diferencia entre estos dos ambientes, es decir, entre el ambiente checo y latinoamericano, muchas veces no era fácil encontrar un equivalente apropiado. En el *Diccionario de americanismos*¹⁶ aparece gran escala de términos de varios campos semánticos. Aparecen palabras relacionadas con ambiente rural, como son los instrumentos de agricultura, procesos de elaboración de varios productos, términos del cultivo de café o caña de azúcar. Hay palabras relacionadas con la comida o bebida típica latinoamericana. También hay palabras que se refieren al folclore peculiar latinoamericano como son los bailes, trajes o fiestas tradicionales y fiestas o ceremonias religiosas. Aparecen palabras de los círculos de ladrones o de la habla coloquial y gran cantidad de otros términos. Entonces traduje gran variedad de términos relacionados con ambientes muy diversos. En esta parte del comentario voy a enfocarme en algunos términos problemáticos relacionados con los ámbitos mencionados.

Algunas definiciones de americanismos me resultaban torpes y poco comprensibles. Solucionar traducción de éstos términos era más fácil cuando provenían de otros idiomas (concretamente inglés, francés, italiano). Estos lemas son acompañadas con el símbolo ← más abreviatura del idioma original y la palabra original. Así que traduje la palabra de inglés u otro idioma al checo y el resultado llegó fácilmente. Pongamos por ejemplo palabra

¹⁵ Buscador Google, <http://www.google.cz/>

¹⁶ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: Diccionario de americanismos, Lima, 2010.

réincheck: La palabra *réincheck* proviene del término inglés *rain check*. En el *Diccionario de americanismos*¹⁷ está definido así:

réincheck I. 1. m. *EU*. Vale para obtener en el futuro algún servicio no prestado o para asistir a un espectáculo pospuesto por causas mayores.

En la definición se dice para que nos vale *réincheck*, sin embargo, no nos dice qué es. Esta palabra no aparece en el diccionario de RAE así que intenté traducir este término a través del inglés y lo traduje con facilidad. En el diccionario virtual de *Lingea*¹⁸ está definido como *náhradní vstupenka (na zápas odložený pro déšť ap.)*.

réincheck, m. (← angl. *rain check*) **(1)** (US): náhradní vstupenka na další akci, pokud původní byla zrušena; ► například kvůli dešti; (DA).

Otra palabra que me produjo ciertas dificultades es la palabra *restirador*. En el diccionario está descrita como:

restirador I. 1. m. *Mx*. Mesa o tablero para estirar el papel en que se dibuja.

Según esta explicación no me resultó muy claro de que cosa se trata. Intenté buscar en otros fuentes, sin embargo en el diccionario de *RAE*¹⁹ encontré la misma definición pues no me sirvió. Aunque conseguí traducir la definición no tenía muy claro a que se refiere. Solo estaba claro que se trata de una mesa. Pero no tenía ni idea a que tipo de mesa se estira un papel y para que sirve esta mesa. Así que buscaba en otros fuentes y conseguí encontrar la imagen de esta mesa en el *buscador Google*²⁰ y gracias a esto me la podía imaginar. Es una mesa de gran tamaño con tabla inclinada que usan los pintores o dibujantes para pintar en ella. Cuando vi la foto de esta mesa me resultó claro pero según la definición en el diccionario no fue así.

restirador, m. **(1)** (Mex): kreslířský stůl; (DA).

Visualización es un ayudante bastante útil durante la traducción de los términos desconocidos y puede facilitar el trabajo considerablemente. Yo en mi trabajo aproveché con frecuencia esta

¹⁷ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: Diccionario de americanismos, Lima, 2010.

¹⁸ El diccionario español-checo y checo-español de Lingea <http://slovníky.lingea.cz/>

¹⁹ Diccionario de la lengua española. 22ª ed. Edición electrónica versión 1.0. Real Academia Española, 2003. Espasa Calpe, S.A., 2003.

²⁰ Buscador Google, <http://www.google.cz/>

posibilidad que nos ofrece internet hoy. Este método de visualización usé también en casos de palabras relacionadas con varios instrumentos musicales como es por ejemplo palabra *reque-reque*: En el diccionario está definido como:

reque-reque I. 1. m. *Bo.* Instrumento musical hecho de una calabaza seca o de una canahueca, de 30 cm de longitud y 8 cm de diámetro aproximadamente, de forma arqueada o recta, más delgado en el extremo superior que en el inferior y con incisiones transversales en forma de canales; *se toca raspándolo con una varilla de madera.*

Es una definición bastante exhaustiva y detallada, pero creo que traducirla entera no serviría mucho al lector futuro para tener una idea clara de que instrumento musical se trata. Por esto buscaba en otros diccionarios e otras fuentes para encontrar una definición más breve y apropiada y el mejor resultado me ofreció otra vez la foto que encontré en el internet. Así que busqué en internet la imagen y descripción de este instrumento musical para formar una idea clara. La imagen y la descripción encontré casi inmediatamente y decidí reducir la definición larga del diccionario. No clasifiqué como necesario conocer el tamaño preciso del instrumento para la comprensión del término.

reque- reque, m. (1) (zápBoj): perkusní hudební nástroj; ► skládá se ze sušené tykve a dřevěné paličky, kterou se přejíždí po vroubkovaném povrchu tykve; (DA).

Otro término que quiero comentar es la palabra *refogar*. En el diccionario está definido así:

refogar. I. 1. tr. *Ho.* En minería, calentar la amalgama de plata u oro hasta lograr separar los materiales que la componen.

En el diccionario se describe el proceso, sin embargo, no soy un experto en el campo de minería y según la descripción del proceso no era capaz de deducir qué es el equivalente checo apropiado. Así que intenté buscar los procesos relacionados con la plata e oro. Encontré varias páginas dedicadas a este tema en checo y estudié los procesos cuales podrían coincidir con la definición mencionada. Tras la comparación de los procesos deduje que el término checo apropiado se llama *rozdružování*. Así que puse este equivalente checo y añadí una explicación detrás del símbolo ►.

refogar, tr. (1) (Hond): v hornictví: rozdružování zlata nebo stříbra; ► zahřívání sloučeniny stříbra nebo zlata až k dosažení oddělení jednotlivých složek; (DA).

Otro término con cual tuve ciertos problemas se llama *ronrón*. Es un término polisémico y sus significados en el diccionario están definidos así:

ronrón. I. 1. m. *Gu, ES, Ni. Bramadera*, que los niños hacen sonar por diversión. **I. 2.** *Ho.* Juego y juguete que consiste en colocar en un extremo de una tablita una cuerda, que al impulsarla en círculos, provoca un zumbido parecido al del abejorro o ronrón [...].

Primeramente intenté traducir el término *Bramadera* que en el diccionario de RAE²¹ está definido como: *Pedazo de tabla delgada, en forma de rombo, con un agujero y una cuerda atada en él, que usan los muchachos como juguete. Cogida esta cuerda por el extremo libre, se agita con fuerza en el aire la tabla, de modo que forme un círculo cuyo centro sea la mano, y hace ruido semejante al del bramido del viento.* Así que encontré una definición precisa y exhaustiva. Y aunque tuve cierta idea de que objeto se trata, no tenía claro como encontrar el equivalente checo. Así que intenté buscarlo a través de la descripción en checo. Intenté buscar: *Dřívko na šňůře vydávající drnčivý zvuk.* Encontré varios dibujos y una definición que dije que este objeto se llama *čaringa*. Sin embargo, esta definición decía, que se trata de objeto de aborígenes de Australia y nada de América Latina. La definición principal coincidí con la del diccionario mío, sin embargo hablaba del objeto de Australia. Así que busqué en otras fuentes a través de la definición para encontrar un equivalente más apropiado. Encontré un término checo llamado *bučák*, pero este término se mencionaba solo en un fuente así que no podía asegurarme en otras fuentes si es un término preciso y generalmente válido. Después encontré un término *bzučící dřevo* que me pareció más claro y preciso. Además añadí una explicación para especificar el término para el lector.

ronrón, m. (← onomat.) **(1)** (Guat, Salv, Nik): bzučící dřevo; ► dětská hračka, kousek dřívka uvázané na šňůře, které při otáčení vydává drnčivý zvuk, také nazýváno *bramadera*; **(2)** (Hond): bzučící dřevo; ► hračka, která se skládá z kousku dřívka uvázaného na šňůře, které při otáčení vydává drnčivý zvuk; [...]. (DA).

A continuación voy a comentar la traducción de la palabra *rozadera*. En el diccionario está definido así:

rozadera. I. 2. *Ho.* Pedazo de cuero o tela de fieltro que se coloca entre dos cuerpos que se rozan para evitar que se gasten o se dañen, *especialmente entre la caballería y la pierna del jinete.*

²¹ El diccionario de la Real Academia Española, <http://www.rae.es/rae.html>

Según esta definición no tenía claro como es el equivalente checo porque no soy un especialista en hípica. Así busqué en el diccionario de *RAE*²² pero allí definen el término *rozadera* como *una especie de guadaña para quitar matas y hierbas inútiles*. Así que no me sirvió. Después decidí consultarlo con un veterinario y especialista en hípica y la solución llegó fácilmente. Después de describirle este término me dijo que se trata de objeto llamado *jezdecké chapsy*. Así que decidí poner este equivalente checo y añadir una explicación de éste.

rozadera, f. [...] (2) (Hond): jezdecké chapsy; ► kousek kůže či látky, která se pokládá jako ochranná vrstva mezi dvě těla, která se otírají aby se zamezilo odřením či zraněním; především se dává mezi koně a nohu jezdců; (DA).

Como ya he mencionado, traducción de los términos relacionados con los fenómenos latinoamericanos me produjeron varias dificultades porque en muchos casos no tienen un equivalente checo. Como ejemplo veamos la palabra *relleno*.

relleno I. 2. *Bo:O. Papa* molido que se rellena de **jigote**, se reboza con huevo y harina y se fríe.

Las palabras en negrita se refieren a otros americanismos del diccionario, así que tuve que buscarlas y traducir. *Papa* significa patata y el *jigote* es una mezcla de carne e otros ingredientes. Pero según la definición en el diccionario no tenía una idea concreta. Para aclarar este término buscaba las recetas compuestas con los alimentos mencionados y con el mismo método de preparación. Encontré una página dedicada a la comida boliviana²³ donde encontré la receta llamada *relleno de papa* ilustrada con la foto de la comida. Los ingredientes y la preparación de la comida eran idénticos como en el diccionario. Así que, gracias a este fuente me imaginé mejor que es el término *relleno*. Esta comida hecha de harina tiene forma como *knedlík* en checo, así que la definición adapté al ambiente checo.

relleno, m. [...] (2) (zápBol): bramborové knedlíky plněné masem; ► obalené ve vajíčku a mouce, následně osmažené; [...] (DA).

Y como el último ejemplo elegí la palabra *rutichico* que se refiere a una tradición religiosa en América Latina.

²² El diccionario de la Real Academia Española, <http://www.rae.es/rae.html>

²³ <http://recetasbolivianas.blogspot.cz/2011/05/relleno-de-papa.html>

rutichico, m. (1) venk. (jižBol, szArg): slavnostní obřad, kdy kmotři dítěti poprvé ostříhají vlasy; ► které pak obětuji Panně Marii, tato slavnost se slaví v některých venkovských oblastech, pochází z tradice inků; (DA).

Es un ejemplo del término que está relacionado con el ambiente peculiar de América Latina y en nuestro vocabulario checo no tiene un equivalente. Así que intenté ofrecer una descripción clara y precisa.

La mayoría de las entradas del *Diccionario de los americanismos*²⁴ suele ser acompañada con la categoría gramatical pero en algunos casos no fue así. Cuando la entrada no incluía esta información, intenté encontrarla en otros fuentes. Cuando no la encontré ni en el diccionario de *RAE* ni en otros fuentes, escribí el signo x.

²⁴ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: Diccionario de americanismos, Lima, 2010.

5 CONCLUSIÓN

El objetivo de mi tesina fue elaborar parte del diccionario bilingüe español-checo, concretamente tuve que traducir todas las entradas bajo la letra R todavía no traducidas del *Diccionario de americanismos*²⁵. Así que, traduje todos los americanismos desde la palabra *rebulear* hasta la última de la letra R, la palabra *ruyir*.

En la parte mayor de mi tesina me dediqué a propia traducción de los americanismos que formarán parte del diccionario bilingüe español-checo. Concretamente se trata de americanismos que empiezan con la letra R. Se trata de conjunto de palabras muy heterogéneo, así que traduje palabras de varios campos semánticos y de varias categorías gramaticales. Intenté encontrar equivalentes checos a todos los americanismos, sin embargo, no siempre era posible. Las causas eran diversas. Sobre todo no era posible encontrar un equivalente checo a las palabras relacionadas con los fenómenos latinoamericanos, es decir, a las palabras relacionadas con la cultura latinoamericana peculiar, como es la fauna y flora, actividades e instrumentos de agricultura, etc. Todos estos términos de varios aspectos de la vida latinoamericana simplemente no tienen un equivalente checo porque estos fenómenos no existen en el ambiente checo (ni en el europeo). Así que, debido a la ausencia del fenómeno en la realidad checa tampoco existe en el vocabulario. Cuando no era posible encontrar un equivalente checo, puse una explicación del término. Siempre intenté poner una explicación clara y precisa.

La segunda parte de mi tesina es teórica y está compuesta del comentario de la traducción. El comentario está dividido en tres partes principales. Primeramente describí detalladamente la estructura del lema usando varios ejemplos. A continuación comenté los fuentes con cuales trabajaba durante la traducción y comenté el método de la traducción. Y en la última parte del comentario me dediqué a la descripción de los problemas que aparecieron durante la elaboración del diccionario y describí la solución de éstos. Para ilustrarlo escogí algunos términos problemáticos y comenté el método de la traducción.

Gracias a este trabajo no solo amplí mi vocabulario sino también mis conocimientos de la cultura y fenómenos latinoamericanos. Además comprendí que elaborar un diccionario es un trabajo muy minucioso y un trabajo a largo plazo. A pesar de las dificultades y todos los

²⁵ ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: Diccionario de americanismos, Lima, 2010.

obstáculos cuales tuve que superar tengo que admitir que este trabajo me gustó y me enriqueció mucho.

6 BIBLIOGRAFÍA

Recursos primarios

ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de americanismos*, Lima: Santillana, 2010.

Recursos secundarios:

DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, I/A-H*, Praha: Academia, 1993.

DUBSKÝ, J.: *Velký španělsko-český slovník, II/I-Z*, Praha: Academia, 1993.

CHALUPA, Jiří: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Praha: Fin Publishing, 2008.

Recursos de internet:

El diccionario de la Real Academia Española, <http://www.rae.es/rae.html>

El diccionario de Seznam, <http://slovník.seznam.cz/cz-es/>

El diccionario de Lingea, <http://slovníky.lingea.cz/Španělsko-česky/>

El traductor de contexto, <http://context.reverso.net/>

El diccionario de la lengua española Wordreference, <http://www.wordreference.com/es/>

El diccionario latín on-line, <http://latinsky-slovník.latinsky.cz/latinsko-česky/>

Buscador Google, <http://www.google.cz/>

Wikipedia, la enciclopedia libre, <http://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>

Bibliological library BioLib <http://www.biolib.cz/>

<http://recetasbolivianas.blogspot.cz/2011/05/relleno-de-papa.html>

7 ANOTACE

Autor: Bc. Marie Nováková

Název práce: Španělsko-český slovník amerikanismů: písmeno R (od rebulear) (DA)

Instituce: Katedra romanistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Počet stran: 88

Počet znaků: 292 081

Počet příloh: 1

Počet titulů použité literatury: 4

Počet použitých webových stránek: 10

Klíčová slova: španělsko-český slovník, amerikanismy, latinskoamerická španělština, překlad, písmeno R.

Cílem této magisterské diplomové práce je překlad hesel začínajících na písmeno R ze slovníku *Diccionario de americanismos*. Konkrétně se jedná o amerikanismy od slova *rebulear* po slovo *ruyir*. Vypracovaná hesla budou součástí připravovaného Španělsko-českého slovníku amerikanismů. Součástí této práce je také komentář k překladu.

8 ANNOTATION

Author: Marie Nováková

Title of the thesis: Spanish-Czech dictionary of americanisms: letter R (from rebulear) (DA)

Name of the Faculty and Department: Department of Romanic studies, Philosophical Faculty of Palacký University in Olomouc

Thesis supervisor: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Number of pages: 88

Number of characters: 292 081

Number of supplements: 1

Number of used sources of literature: 4

Number of used sources of web pages: 10

Key words: Spanish-czech dictionary, americanisms, Latin American Spanish, translation, letter R.

The aim of the thesis is a translation of lexical entries starting with letter R from the *Diccionario de americanismos* dictionary. In this thesis I translated the americanisms from the word *rebulear* to the word *ruyir*. Elaborated dictionary entries will be part of an upcoming Spanish – Czech dictionary of Americanisms. This work also includes a comment of the translation.